

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

Sisältö

I Säädökset, jotka on julkaistava

- Komission asetus (EY) N:o 222/2003, annettu 5 päivänä helmikuuta 2003, tuonnin kiinteistä arvoista tiettyjen hedelmien ja vihannesten tulohinnan määrittämiseksi 1
- ★ **Komission asetus (EY) N:o 223/2003, annettu 5 päivänä helmikuuta 2003, luonnonmukaisesti tuotettuja rehuja, rehuseoksia ja rehuaineita koskevista merkintävaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2092/91 muuttamisesta ⁽¹⁾ 3**
- ★ **Komission asetus (EY) N:o 224/2003, annettu 5 päivänä helmikuuta 2003, neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/1999 voimassa olevan ja kerman yksityiselle varastoinnille tarkoitetun tuen vahvistamisesta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1255/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voimassa olevan ja kerman markkinoiden interventiotuomenpiteiden osalta annetun asetuksen (EY) N:o 2771/1999 29 artiklasta poikkeamisesta 9**
- ★ **Komission asetus (EY) N:o 225/2003, annettu 5 päivänä helmikuuta 2003, asetuksen (EY) N:o 2125/95 muuttamisesta säilöttyjen sienten alkuperätodistusten myöntämiseen toimivaltaisten Kiinan viranomaisten luettelon osalta 10**
- Komission asetus (EY) N:o 226/2003, annettu 5 päivänä helmikuuta 2003, tuontitullien vahvistamisesta riisialalla 12
- Komission asetus (EY) N:o 227/2003, annettu 5 päivänä helmikuuta 2003, Länsirannalta ja Gazan alueelta peräisin olevien isokukkaisten neilikoiden (vakiotyyppi) tuonnin etuustullin uudelleen käyttöön ottamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 214/2003 oikaisemisesta 15
- Komission asetus (EY) N:o 228/2003, annettu 5 päivänä helmikuuta 2003, viljojen tukeen sovellettavan korjauskertoimen muuttamisesta 16
- ★ **Neuvoston direktiivi 2003/9/EY, annettu 27 päivänä tammikuuta 2003, turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista 18**

Komissio

2003/81/EY:

- ★ **Komission päätös, tehty 22 päivänä elokuuta 2002, valtiontukiohjelmasta, jonka Espanja on toteuttanut Biskajan koordinoitikeskusten hyväksi Valtiontuki C 48/2001 (ex NN 43/2000) ⁽¹⁾ (tiedoksiannettu numerolla K(2002) 3141)** 26

2003/82/EY:

- ★ **Komission päätös, tehty 29 päivänä tammikuuta 2003, pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 6 kohdan mukaisesti ilmoitettujen Belgian toimenpiteiden vahvistamisesta ⁽¹⁾ (tiedoksiannettu numerolla K(2003) 361)** 32

EUROOPAN TALOUSALUE

EFTAn valvontaviranomainen

- ★ **EFTAn valvontaviranomaisen päätös N:o 149/02/KOL tehty 26 päivänä heinäkuuta 2002, ympäristötoimenpiteistä (NORJA)** 36

I

(Säädökset, jotka on julkaistava)

**KOMISSION ASETUS (EY) N:o 222/2003,
annettu 5 päivänä helmikuuta 2003,
tuonnin kiinteistä arvoista tiettyjen hedelmien ja vihannesten tulohinnan määrittämiseksi**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon hedelmien ja vihannesten tuontijärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 21 päivänä joulukuuta 1994 annetun komission asetuksen (EY) N:o 3223/94 ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1947/2002 ⁽²⁾, ja erityisesti sen 4 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EY) N:o 3223/94 säädetään Uruguayn kieroksen monenvälisten kauppaneuvottelujen tulosten mukaisesti komission vahvistamista kolmansien maiden tuonnin kiinteiden arvojen perusteista liitteissä määriteltävien tuotteiden ja ajanjaksojen osalta.

- (2) Edellä mainittujen perusteiden mukaisesti tuonnin kiinteät arvot on vahvistettava tämän asetuksen liitteessä esitetylle tasolle,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Asetuksen (EY) N:o 3223/94 4 artiklassa tarkoitetut tuonnin kiinteät arvot vahvistetaan liitteessä olevassa taulukossa merkityllä tavalla.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 6 päivänä helmikuuta 2003.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä helmikuuta 2003.

Komission puolesta
J. M. SILVA RODRÍGUEZ
Maatalouden pääjohtaja

⁽¹⁾ EYVL L 337, 24.12.1994, s. 66.

⁽²⁾ EYVL L 299, 1.11.2002, s. 17.

LIITE

tuonnin kiinteistä arvoista tiettyjen hedelmien ja vihannesten tulohinnan määrittämiseksi 5 päivänä helmikuuta 2003 annettuun komission asetukseen

(EUR/100 kg)

CN-koodi	Kolmannen maan koodi ⁽¹⁾	Tuonnin kiinteä arvo
0702 00 00	052	110,2
	204	51,5
	212	123,3
	628	109,3
	999	98,6
0707 00 05	052	122,9
	999	122,9
0709 10 00	220	45,8
	999	45,8
0709 90 70	052	144,1
	204	166,7
	999	155,4
0805 10 10, 0805 10 30, 0805 10 50	052	47,3
	204	48,3
	212	39,4
	220	49,4
	624	84,4
	999	53,8
0805 20 10	204	69,8
	999	69,8
0805 20 30, 0805 20 50, 0805 20 70, 0805 20 90	052	63,8
	204	57,1
	220	73,2
	464	132,1
	600	79,0
	624	78,3
	999	80,6
0805 50 10	052	61,4
	220	69,4
	600	62,3
	999	64,4
0808 10 20, 0808 10 50, 0808 10 90	400	96,2
	404	99,4
	720	87,9
	999	94,5
0808 20 50	388	88,8
	400	116,3
	528	83,9
	720	42,5
	999	82,9

(¹) Komission asetuksessa (EY) N:o 2020/2001 (EYVL L 273, 16.10.2001, s. 6) vahvistettu maanimikkeistö. Koodi "999" tarkoittaa "muuta alkuperää".

KOMISSION ASETUS (EY) N:o 223/2003,**annettu 5 päivänä helmikuuta 2003,****luonnonmukaisesti tuotettuja rehuja, rehuseoksia ja rehuaineita koskevista merkintävaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2092/91 muuttamisesta****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

vissä 96/25/EY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/46/EY⁽²⁾.

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden luonnonmukaisesta tuotantotavasta ja siihen viittaavista merkinnöistä maataloustuotteissa ja elintarvikkeissa 24 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2092/91⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 473/2002⁽²⁾, ja erityisesti sen 1 artiklan 3 kohdan sekä 13 artiklan toisen luetelmakohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksen (ETY) N:o 2092/91 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti on annettava asetukset, jossa säädetään rehuja, rehuseoksia ja rehuaineita koskevista merkintä- ja tarkastusvaatimuksista ja varotoimenpiteistä, sikäli kuin vaatimukset koskevat luonnonmukaista tuotantotapaa.
- (2) Lemmikkieläinten ruokien ja turkiseläinten rehujen markkinat eroavat tuotantoeläinten rehujen markkinoista. Lisäksi asetuksen (ETY) N:o 2092/91 5, 6, 8 ja 9 artiklassa merkinnästä, tuotannosta ja tarkastuksesta säädettyjä sääntöjä ei sovelleta vesiviljelyeläimiin tai -tuotteisiin. Näin ollen tätä asetusta olisi sovellettava ainoastaan luonnonmukaisella tuotantotavalla kasvatettujen eläinten rehuihin lemmikkieläinten ruokia sekä turkiseläinten ja vesiviljelyeläinten rehuja lukuun ottamatta.
- (3) Luonnonmukaisella tuotantotavalla kasvatettujen eläinten rehujen pakkausmerkintää koskevien erityistoimenpiteiden avulla tuottajien on voitava tunnistaa rehut, joita voidaan käyttää luonnonmukaista tuotantotapaa koskevien sääntöjen mukaisesti. Viittaus luonnonmukaiseen tuotantotapaan ei saisi korostaa tätä tuotantotapaa enemmän kuin eläinten rehun kuvausta tai nimeä, joista säädetään rehuseosten pitämisestä kaupan 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetussa neuvoston direktiivissä 79/373/ETY⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/2/EY⁽⁴⁾, ja rehuaineiden liikkuvuudesta, direktiivien 70/524/ETY, 74/63/ETY, 82/471/ETY ja 93/74/ETY muuttamisesta sekä direktiivin 77/101/ETY kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 1996 annetussa neuvoston direktii-

- (4) Lisäksi luonnonmukaisesti tuotettujen rehuaineiden määrä, luonnonmukaisen tuotannon siirtymävaiheessa saatujen tuotteiden määrä ja maataloudesta peräisin olevan rehun kokonaissisältö kuiva-ainepitoisuutena on ilmoitettava, jotta tuottajat voivat noudattaa asetuksen (ETY) N:o 2092/91 liitteessä I olevassa B osassa säädettyjä päivittäisiä annoksia. Tästä syystä mainitun asetuksen liitteessä I olevaa B osaa olisi mukautettava.

- (5) Useissa eläinten rehuiksi tarkoitetuissa kaupallisissa merkeissä, jotka eivät täytä asetuksen (ETY) N:o 2092/91 vaatimuksia, on mainintoja, joita toimijat saattavat pitää viittauksena luonnonmukaiseen tuotantoon. Olisi säädettävä siirtymäkaudesta, jotta kyseisten merkien haltijat voisivat sopeutua uusiin sääntöihin. Tällainen siirtymäkausi olisi kuitenkin myönnettävä ainoastaan sellaisille merkeille, joissa oli rekisteröintihakemuksen tekemisaikana edellä mainittuja mainintoja, ennen kuin 19 päivänä heinäkuuta 1999 annettu neuvoston asetusta (EY) N:o 1804/1999⁽⁵⁾ asetuksen (ETY) N:o 2092/91 täydentämisestä siten, että asetusta käsitellään myös eläintuotannon, julkaistiin ja jos toimijoille tiedotetaan asianmukaisesti, ettei tuote ole luonnonmukaisesti valmistettu.

- (6) Rehujen valmistusyksiköihin sovellettavien tarkastusta koskevien vähimmäisvaatimusten ja varotoimenpiteiden mukaisesti on toteutettava erityistoimenpiteitä, jotka on sisällytettävä asetuksen (ETY) N:o 2092/91 liitteeseen III.

- (7) Periaate, jonka mukaan kaikki luonnonmukaisesta maataloudesta saatuja rehuseoksia valmistavissa yksiköissä käytettävät laitteistot erotetaan samassa yksikössä tavanomaisesti tuotettujen rehuseosten valmistukseen käytettävistä laitteistoista, katsotaan tehokkaaksi keinoksi estää luonnonmukaisessa tuotannossa kiellettyjen tuotteiden ja aineiden esiintyminen. Tämä periaate olisi näin ollen sisällytettävä asetuksen (ETY) N:o 2092/91 liitteen III säännöksiin. Katsotaan kuitenkin, että kyseisen säännöksen nopealla täytäntöönpanolla on merkittävä

⁽¹⁾ EYVL L 198, 22.7.1991, s. 1.⁽²⁾ EYVL L 75, 16.3.2002, s. 21.⁽³⁾ EYVL L 86, 6.4.1979, s. 30.⁽⁴⁾ EYVL L 63, 6.3.2002, s. 23.⁽⁵⁾ EYVL L 125, 23.5.1996, s. 35.⁽⁶⁾ EYVL L 234, 1.9.2001, s. 55.⁽⁷⁾ EYVL L 222, 24.8.1999, s. 1.

taloudellinen vaikutus usean jäsenvaltion rehuseosteollisuuteen ja näin ollen koko luonnonmukaisen maatalouden alaan. Tästä syystä olisi säädettävä mahdollisuudesta poiketa kyseisestä säännöksestä viiden vuoden ajan, jotta luonnonmukainen tuotantoala ehtisi sopeutua uuteen erillisiä tuotantoketjuja koskevaan sääntöön. Lisäksi tätä kysymystä on lähitulevaisuudessa tarkasteltava perusteellisesti uudelleen muiden tietojen ja saatujen kokemusten valossa.

(8) Asetus (ETY) N:o 2092/91 on syytä muuttaa vastaavasti.

(9) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat asetuksen (ETY) N:o 2092/91 14 artiklassa tarkoitetun komitean antaman lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Tätä asetusta sovelletaan asetuksen (ETY) N:o 2092/91 1 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuihin rehuihin, rehu-seoksiin ja rehuaineisiin, sikäli kuin niissä on tai niihin aiotaan lisätä luonnonmukaista tuotantotapaa tarkoittavia merkintöjä. Lemmikkieläinten ruoat sekä turkiseläinten ja vesiviljelyeläinten rehut eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaa.

2 artikla

Tätä asetusta varten sovelletaan asetuksen (ETY) N:o 2092/91 4 artiklassa vahvistettuja määritelmiä.

Sen lisäksi tarkoitetaan:

- 1) "luonnonmukaisesti tuotetuilla rehuaineilla" luonnonmukaisesta tuotannosta saatuja rehuaineita tai näistä rehuaineista valmistettuja aineita;
- 2) "luonnonmukaisen tuotannon siirtymävaiheessa saaduilla rehuaineilla" luonnonmukaisen tuotannon siirtymävaiheessa saatuja rehuaineita tai näistä rehu-aineista valmistettuja aineita.

3 artikla

1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen tuotteiden pakkausmerkinnöissä, mainonnassa ja kauppa-asiakirjoissa voidaan viitata luonnonmukaiseen tuotantotapaan ainoastaan, jos:

- a) tuotteiden tuottajana, valmistajana tai tuojana on toimija, johon on sovellettu asetuksen (ETY) N:o 2092/91 8 ja 9 artiklassa säädettyjä tarkastusvaatimuksia;
- b) tuotteita, niissä käytettyjä raaka-aineita tai mitä tahansa niiden valmistuksessa käytettyjä aineita ei ole käsitelty ionisoivilla säteillä;

c) asetuksen (ETY) N:o 2092/91 liitteessä I olevan B osan 4.12, 4.13, 4.14, 4.16, 4.17 ja 4.18 kohdassa tarkoitetut edellytykset ovat tarpeen mukaan täyttyneet;

d) tuotteeseen ei ole samanaikaisesti yhdistetty luonnonmukaisesti tuotettuja rehuaineita ja tavanomaisesti tuotettuja samoja rehuaineita;

e) tuotteeseen ei ole samanaikaisesti yhdistetty luonnonmukaisen tuotannon siirtymävaiheessa saatuja rehuaineita ja tavanomaisesti tuotettuja samoja rehuaineita.

2. Rajoittamatta 4 ja 5 artiklan säännösten soveltamista 1 kohdassa tarkoitettu viittaus luonnonmukaiseen tuotantotapaan tehdään yksinomaan seuraavilla merkinnöillä:

a) "luonnonmukaisesti tuotettu", jos vähintään 95 prosenttia tuotteen kuiva-aineesta koostuu luonnonmukaisesti tuotetuista rehuaineista;

b) "voidaan käyttää luonnonmukaisessa tuotannossa asetuksen (ETY) N:o 2092/91 mukaisesti", jos tuote sisältää luonnonmukaisesti tuotettuja rehuaineita ja/tai luonnonmukaisen tuotannon siirtymävaiheessa saatuja rehuaineita ja/tai tavanomaisesti tuotettuja rehuaineita eri määrinä.

4 artikla

1. Edellä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu merkintä:

a) on pidettävä erillään direktiivin 79/373/ETY 5 artiklassa tai direktiivin 96/25/EY 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista maininnoista;

b) ei saa väriltään, kooltaan tai kirjasinmerkiltään olla selvemmin erottuva kuin direktiivin 79/373/ETY 5 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja direktiivin 96/25/EY 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu rehun kuvaus tai nimi;

c) siihen on liitettävä samaan kenttään kuiva-aineeseen perustuen maininta, josta ilmenee:

- i) luonnonmukaisesti tuotettujen rehuaineiden prosenttiosuus;
- ii) luonnonmukaisen tuotannon siirtymävaiheessa saatujen rehuaineiden prosenttiosuus;
- iii) maataloudesta peräisin olevien rehujen kokonaisprosenttiosuus;

d) siinä on mainittava viimeisen valmistustoiminnan toteuttanutta toimijaa valvovan tarkastusviranomaisen tai -laitoksen nimi ja/tai koodinumero;

e) siihen on liitettävä luettelo luonnonmukaisesti tuotettujen rehuaineiden nimistä;

f) siihen on liitettävä luettelo luonnonmukaisen tuotannon siirtymävaiheessa saatujen rehuaineiden nimistä.

2. Edellä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun merkintään voidaan liittää maininta velvoitteesta, jonka mukaan rehun käytössä on noudatettava asetuksen (ETY) N:o 2092/91 liitteessä I olevan B osan säännöksiä päivittäisten annosten koostumuksesta.

3. Edellä 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetun tarkastusviranomaisen tai -laitoksen nimen ja/tai koodinumeron valinta on jäsenvaltion vastuulla, ja jäsenvaltion on ilmoitettava päätöksestään komissiolle.

5 artikla

Kaupallisia merkkejä tai myyntinimityksiä, joissa on asetuksen (ETY) N:o 2092/91 2 artiklassa tarkoitettu maininta, voidaan käyttää ainoastaan, jos vähintään 95 prosenttia tuotteen kuiva-aineesta koostuu luonnonmukaisesti tuotetuista rehuaineista.

6 artikla

Edellä 3, 4 ja 5 artiklasta poiketen kaupallisia merkkejä, joissa on asetuksen (ETY) N:o 2092/91 2 artiklassa tarkoitettu merkintä, voidaan käyttää 1 päivään heinäkuuta 2006 saakka 1

artiklassa tarkoitettujen tuotteiden, jotka eivät täytä tämän asetuksen vaatimuksia, pakkausmerkinnöissä ja mainonnassa, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) merkin rekisteröintiä on haettu ennen 24 päivää elokuuta 1999, ja merkki on neuvoston direktiivin 89/104/ETY (¹) mukainen; ja
- b) merkin mukana on aina selkeä, näkyvä ja helposti luettava maininta, jossa ilmoitetaan, että tuotteet eivät ole asetuksessa (ETY) N:o 2092/91 säädetyn luonnonmukaisen tuotantotavan mukaisesti tuotettuja.

7 artikla

Muutetaan asetuksen (ETY) N:o 2092/91 liitteessä I oleva B osa ja liite III tämän asetuksen liitteen mukaisesti.

8 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 6 päivästä elokuuta 2003.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä helmikuuta 2003.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen

(¹) EYVL L 40, 11.2.1989, s. 1.

LIITE

1. Lisätään asetuksen (ETY) N:o 2092/91 liitteessä I olevan B osan 4.4 kohdan loppuun virke seuraavasti:

”Nämä luvut on ilmoitettava prosenttiosuutena maataloustuotteista valmistetun rehun kuiva-aineesta.”
2. Muutetaan asetuksen (ETY) N:o 2092/91 liite III seuraavasti:
 - 2.1 Korvataan yleisten säännösten 2 kohta seuraavasti:

”Jäljempänä 3 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ja tässä liitteessä olevien erityissäännösten A, B, C, D ja E osassa säädettyjä alkutarkastusta koskevia säännöksiä sovelletaan myös toimijoihin, jotka jo harjoittavat toimintaa asetuksen (EY) N:o 2491/2001 2 artiklassa mainittuna päivämääränä.”
 - 2.2 Korvataan yleisten säännösten 4 kohta seuraavasti:

”Vastaavan toimijan on ilmoitettava hyvissä ajoin tarkastuslaitokselle tai -viranomaiselle muutoksista 3 kohdassa tarkoitettussa kuvauksessa tai tarkoitetuissa käytännön toimenpiteissä ja tässä liitteessä olevien erityissäännösten A, B, C, D ja E osassa säädettyssä alkutarkastuksessa.”
 - 2.3 Lisätään yleisten säännösten 3 kohdan kolmannen alakohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan ilmaisu ”11 artiklassa” jälkeen ilmaisu:

”ja/tai asetuksessa (EY) N:o 223/2003”
 - 2.4 Lisätään yleisten säännösten 6 kohdan toisen luetelmakohdan loppuun ilmaisu:

”sekä tarvittaessa rehuseosten koostumuksen”
 - 2.5 Korvataan yleisten säännösten 7 kohdan b alakohta seuraavasti:

”tuotteen nimi, tai jos kyseessä on rehuseos, rehuseoksen kuvaus, sekä viittaus luonnonmukaiseen tuotantotapaan joko tämän asetuksen 5 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 223/2003 3 artiklan mukaisesti”
 - 2.6 Korvataan erityissäännösten C osan otsikko seuraavasti:

”C. C. Kasvien, kasvituotteiden, eläinten, eläintuotteiden, kasvi- ja/tai eläintuotteita sisältävien elintarvikkeiden, rehujen, rehuseosten ja rehuaineiden tuonti kolmansista maista”
 - 2.7 Lisätään E osa seuraavasti:

”E — REHUJEN, REHUSEOSTEN JA REHUAINENIDEN VALMISTUSYKSIKÖT

Tätä jaksoa sovelletaan kaikkiin yksiköihin, jotka ovat mukana 1 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen tuotteiden 4 artiklan 3 kohdassa määritellyssä valmistuksessa omaan tai kolmannen osapuolen lukuun.

1. Alkutarkastus

Tässä liitteessä olevien yleisten säännösten 3 kohdassa mainitun yksikön täydellisessä kuvauksessa on:

- esitettävä rehun vastaanottoon, valmistukseen ja varastointiin ennen näitä toimintoja ja niiden jälkeen käytettävät tilat,
- esitettävä rehujen valmistuksessa käytettyjen muiden tuotteiden varastoinnissa käytettävät tilat,
- esitettävä puhdistuksessa ja desinfioinnissa käytettävien tuotteiden varastoinnissa käytettävät tilat,
- esitettävä tarvittaessa rehuseoksen, jonka toimija aikoo valmistaa, kuvaus direktiivin 79/373/ETY 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan säännösten mukaisesti sekä eläinlaji tai eläinluokka, jolle rehuseos on tarkoitettu,
- esitettävä tarvittaessa niiden rehuaineiden nimi, jotka toimija aikoo valmistaa.

Yleisten säännösten 3 kohdassa mainittujen toimenpiteiden, jotka toimijan on toteutettava, on sisällettävä:

- erityisesti varotoimenpiteet, joita on toteutettava vähentämään riskiä muiden kuin sallittujen aineiden ja tuotteiden aiheuttamasta kontaminaatiosta, sekä puhdistustoimenpiteet, joita on otettu käyttöön, ja niiden tehokkuuden valvonta,
- toimijan toiminnan kaikkien sellaisten näkökohtien yksilöiminen, jotka ovat ratkaisevassa asemassa varmistettaessa, että näissä yksiköissä valmistetut, 1 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettut tuotteet täyttävät aina tämän asetuksen ja asetuksen (EY) N:o 223/2003 vaatimukset,
- HACCP-järjestelmään (vaarojen analysointi ja kriittiset kohdat niiden hallitsemiseksi) perustuvien tarkoituksenmukaisten menettelyjen vahvistaminen, käyttöönotto, noudattaminen ja saattaminen ajantasalle.

Tarkastusviranomaisen tai -laitoksen on hyödynnettävä näitä menettelyjä arvioidakseen yleisesti kuhunkin valmistusyksikköön liittyviä riskejä sekä laatiakseen tarkastussuunnitelman. Tarkastussuunnitelmassa on ilmaistava analysoitavien satunnaisotosten vähimmäismäärä oletettujen riskien perusteella.

2. Kirjanpitoasiakirjat

Toimintojen riittävää valvontaa varten tämän liitteen yleisten säännösten 6 kohdassa mainittujen kirjanpitoasiakirjojen on sisällettävä tiedot rehuaineiden ja lisäaineiden alkuperästä, luonteesta ja määristä samoin kuin tiedot lopputuotteiden myynnistä.

3. Valmistusyksiköt

Tuotteiden valmistuksen aikana toimijan on valvottava, että:

- a) luonnonmukaisesti tuotetut rehut tai niistä johdetut aineet, siirtymävaiheessa saadut rehut tai niistä johdetut aineet sekä tavanomaisesti tuotetut rehut erotetaan toisistaan tehokkaasti fyysisesti;
- b) kaikki tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia rehuseoksia valmistavissa yksiköissä käytettävät laitteistot erotetaan kokonaan laitteistoista, joita käytetään tämän asetuksen soveltamisalaan kuulumattomien rehuseosten valmistuksessa.

Edellä olevan ensimmäisen alakohdan b alakohdan säännöksistä poiketen ja 31 päivään joulukuuta 2007 saakka toiminnot voidaan tehdä samoilla laitteistoilla edellyttäen, että:

- toiminnot tehdään eri aikaan ja tuotantolinja puhdistetaan tarkoituksenmukaisella tavalla, jonka tehokkuus on tarkastettu, ennen kuin tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tuotanto aloitetaan; toimijan on pidettävä kirjaa näistä toiminnoista,
- toimija varmistaa, että kaikki 1 kohdan säännösten mukaisesti arvioituihin riskeihin suhteutetut tarkoituksenmukaiset toimenpiteet toteutetaan, ja varmistaa tarvittaessa, ettei tuotteita, jotka eivät täytä vaatimuksia, pidetä kaupan niin, että niissä on viittaus luonnonmukaiseen tuotantoon.

Toisessa alakohdassa säädetty poikkeus edellyttää valvontalaitoksen tai -viranomaisen antamaa ennakkolupaa. Kyseinen lupa voidaan antaa yhdelle tai useammalle valmistustoiminnalle.

Komissio aloittaa ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettujen säännösten tarkastelun ennen 31 päivää joulukuuta 2003. Tämän tarkastelun perusteella 31 päiväksi joulukuuta 2007 vahvistettua päivämäärää voidaan tarvittaessa muuttaa.

4. Tarkastuskäynnit

Vuotuisen täydellisen tarkastuskäynnin lisäksi tarkastuslaitoksen tai -viranomaisen on tehtävä kohdennettuja tarkastuskäyntejä, jotka perustuvat yleiseen arvioon mahdollisista riskeistä tämän asetuksen säännösten noudattamatta jättämisestä; tarkastuslaitoksen tai -viranomaisen on kiinnitettävä erityistä huomiota toimijan esille tuomiin kriittisiin kohtiin, jotta voitaisiin määritellä, toteutetaanko seuranta- ja tarkastustoimia asianmukaisesti. Kaikkien toimijan käytössä olevien tilojen tarkastustiheys voidaan suhteuttaa niihin liittyviin riskeihin.

5. Tuotteiden kuljetus toisiin tuotanto-/valmistusyksiköihin tai varastointitiloihin

Toimijan on varmistettava, että seuraavia edellytyksiä noudatetaan:

- a) luonnonmukaisesti tuotetut rehut tai niistä johdetut aineet, siirtymävaiheessa saadut rehut tai niistä johdetut aineet sekä tavanomaisesti tuotetut rehut erotetaan kuljetuksen aikana toisistaan tehokkaasti fyysisesti;
- b) ajoneuvoja ja/tai säiliöitä, joilla on kuljetettu tämän asetuksen soveltamisalaan kuulumattomia tuotteita, voidaan käyttää tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden kuljetukseen ainoastaan, jos:
 - ne on puhdistettu perusteellisesti ja puhdistuksen tehokkuus on tarkastettu ennen tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden kuljetusta; toimijan on todistettava nämä toiminnot asiakirjoin;
 - toimija valvoo, että kaikki 1 kohdan säännösten mukaisesti arvioituihin riskeihin suhteutetut tarkoituksenmukaiset toimenpiteet toteutetaan, ja varmistaa tarvittaessa, ettei tuotteita, jotka eivät täytä vaatimuksia, pidetä kaupan niin, että niissä on viittaus luonnonmukaiseen tuotantoon.
 - toimijan tarkastuslaitokselle tai -viranomaiselle on ilmoitettu tällaisesta kuljetuksesta, ja ne ovat antaneet sille suostumuksensa; kyseinen suostumus voidaan antaa yhdelle tai useammalle kuljetukselle;
- c) tässä asetuksessa tarkoitettut lopputuotteet on kuljetettava fyysisesti tai ajallisesti erillään muista lopputuotteista;
- d) tuotteiden määrä kuljetuksen alkaessa ja kuljetuksen aikana kullekin vastaanottajalle toimitettut määrät on kirjattava aina kuljetuksen yhteydessä.

6. Tuotteiden vastaanotto

Edellä 1 artiklassa tarkoitettua tuotetta vastaanottaessaan toimijan on tarkastettava, että pakkaus tai säiliö on suljettu, jos sitä vaaditaan, ja että tässä liitteessä olevien yleisten säännösten 7 kohdassa tarkoitettut merkinnät on tehty. Toimijan on ristiintarkastettava yleisten säännösten 7 kohdassa tarkoitettua pakkausmerkinnässä olevat tiedot saateasiakirjoissa olevien tietojen kanssa. Tämän tarkastuksen tulos on mainittava selvästi yleisten säännösten 6 kohdassa tarkoitetuissa kirjanpitoasiakirjoissa.”.

KOMISSION ASETUS (EY) N:o 224/2003,**annettu 5 päivänä helmikuuta 2003,****neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/1999 voimaa ja kerman yksityiselle varastoinnille tarkoitettua tuen vahvistamisesta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1255/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä voimaa ja kerman markkinoiden interventiotuotteiden osalta annetun asetuksen (EY) N:o 2771/1999 29 artiklasta poikkeamisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 17 päivänä toukokuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1255/1999⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 509/2002⁽²⁾, ja erityisesti sen 10 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komission asetuksen (EY) N:o 2771/1999⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1614/2001⁽⁴⁾, 34 artiklan 2 kohdassa säädetään, että rajoittamatta kyseisen asetuksen 38 artiklan soveltamista asetuksen (EY) N:o 1255/1999 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua yksityiselle varastoinnille maksettavan tuen määrä vahvistetaan vuosittain. Tätä varten olisi otettava huomioon varastoinnin kiinteät ja päiväkohtaiset kustannukset sekä rahoituskustannukset siten, että viimeksi mainittujen osalta otetaan huomioon Euroopan keskuspankin korkotason kehitys.
- (2) Mainitun asetuksen 29 artiklan 1 kohdassa säädetään ajanjakso, jonka kuluessa varastoonvientitoimet voidaan toteuttaa. Voimaa nykyisen markkinatilanteen vuoksi on poikkeuksellisesti perusteltua aikaistaa voimaa ja kermamäärien vuonna 2003 tapahtuvien varastoonvientitoimien alkamispäivää 15 päivästä maaliskuuta 1 päivään maaliskuuta.

- (3) Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat maidon ja maitotuotteiden hallintokomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Asetuksen (EY) N:o 1255/1999 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu tuki vahvistetaan tonnilta voimaa tai voimaväylästä vuonna 2003 tehtävien sopimusten osalta seuraavasti:

- a) 24 euroa kiinteiden kustannusten osalta;
- b) 0,35 euroa sopimuksenmukaiselta varastointipäivältä kylmävarastoinnin kustannusten osalta; ja
- c) sopimuksenmukaiselta varastointipäivältä maksettava määrä, joka on 91 prosenttia voimaa sopimuksenmukaisen varastoinnin alkamispäivänä voimassa olevasta interventiohinnoista ja johon lisätään vuosittainen 2,75 prosentin suuruinen korko.

2 artikla

Poiketen siitä, mitä asetuksen (EY) N:o 2771/1999 29 artiklan 1 kohdassa säädetään, varastoonvientitoimet voidaan aloittaa vuonna 2003 1 päivästä maaliskuuta.

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä helmikuuta 2003.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL L 160, 26.6.1999, s. 48.

⁽²⁾ EYVL L 79, 22.3.2002, s. 15.

⁽³⁾ EYVL L 333, 24.12.1999, s. 11.

⁽⁴⁾ EYVL L 214, 8.8.2001, s. 20.

**KOMISSION ASETUS (EY) N:o 225/2003,
annettu 5 päivänä helmikuuta 2003,
asetuksen (EY) N:o 2125/95 muuttamisesta säilöttyjen sienten alkuperätodistusten myöntämiseen
toimivaltaisten Kiinan viranomaisten luettelon osalta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon hedelmä- ja vihannesjalostealan yhteisestä markkinajärjestelystä 28 päivänä lokakuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/96 ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 453/2002 ⁽²⁾, ja erityisesti sen 15 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Kiinan viranomaiset toimittivat komissiolle 5 päivänä joulukuuta 2002 verbaalinootilla täydellisen päivityksen tästä kolmannelta maasta peräisin olevien säilöttyjen sienten vapaaseen liikkeeseen luovuttamisen edellytyksenä olevien alkuperätodistusten myöntämiseen toimivaltaisten, säilöttyjä sieniä koskevien tariffikiintiöiden avaamisesta ja hallinnoinnista 6 päivänä syyskuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2125/95 ⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1286/2002 ⁽⁴⁾, 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen viranomaisten luetteloon. Mainitun asetuksen liite II olisi tästä syystä muutettava.
- (2) Kiinan viranomaiset pyysivät samassa nootissa komissiota hyväksymään väliaikaisesti, että kiinalaisten säilöttyjen sienten luovutusta vapaaseen liikkeeseen yhteisössä haettaessa saadaan käyttää alkuperätodistuksia, joissa on asetuksen (EY) N:o 2125/95, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1286/2002, liitteessä II tarkoitettujen viranomaisten leimat ja allekirjoitukset,

sellaisten alkuperätodistusten ohella, joissa on uudet allekirjoitukset ja leimat. Jotta tuonti ei häiriintyisi, tätä mahdollisuutta olisi voitava soveltaa 31 päivään toukokuuta 2003 asti.

- (3) Tässä asetuksessa säädetty toimenpiteet ovat hedelmä- ja vihannesjalosteiden hallintokomitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Korvataan asetuksen (EY) N:o 2125/95 liite II tämän asetuksen liitteellä.

2 artikla

Kun tuoja hakee Kiinasta peräisin olevien säilöttyjen sienten luovuttamista vapaaseen liikkeeseen yhteisössä, hän voi 31 päivään toukokuuta 2003 asti esittää alkuperätodistuksia, joissa on asetuksen (EY) N:o 2125/95, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1286/2002, liitteessä lueteltujen Kiinan viranomaisten leimat ja allekirjoitukset.

3 artikla

Tämä asetus tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä helmikuuta 2003.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL L 297, 21.11.1996, s. 29.

⁽²⁾ EYVL L 72, 14.3.2002, s. 9.

⁽³⁾ EYVL L 212, 7.9.1995, s. 16.

⁽⁴⁾ EYVL L 179, 9.7.2002, s. 21.

LIITE

"LIITE II

Luettelo 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista alkuperätodistuksia myöntävistä toimivaltaisista Kiinan viranomaisista:

- Laadunvalvonnan hallintoviranomainen (General Administration of Quality Supervision)
- Tulo- ja lähtötarkastus- ja karanteeniasemat Kiinan kansantasavallassa:

Peking	Jiangxi	Shenzhen
Shanxi	Zhuhai	Ningxia
Sisä-Mongolia	Sichuan	Tianjin
Hebei	Chongqing	Shanghai
Liaoning	Yunnan	Ningbo
Jilin	Guizhou	Jiangsu
Shandong	Shaanxi	Guangxi
Zhejiang	Gansu	Heilongjiang
Anhui	Qinghai	Hainan
Hubei	Tibet	Henan
Guangdong	Fujian	Xinjiang
Xiamen		Hunan"

**KOMISSION ASETUS (EY) N:o 226/2003,
annettu 5 päivänä helmikuuta 2003,
tuontitullien vahvistamisesta riisialalla**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3072/95 ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 411/2002 ⁽²⁾,

ottaa huomioon neuvoston asetuksen (EY) N:o 3072/95 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä riisialan tuontitullien osalta 29 päivänä heinäkuuta 1996 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1503/96 ⁽³⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1298/2002 ⁽⁴⁾, ja erityisesti sen 4 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksen (EY) N:o 3072/95 11 artiklassa säädetään, että tuotaessa mainitun asetuksen 1 artiklassa tarkoitettuja tuotteita kannetaan yhteisen tullitariffin mukaiset tullit. Kyseisen artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta tuontitulli on kuitenkin yhtä suuri kuin näiden tuotteiden tuontihetkellä voimassa oleva interventiohintaa, jota on korotettu tietyllä prosenttimäärällä sen mukaan, onko kysymys esikuoritusta tai kokonaan hiotusta riisistä, ja josta on vähennetty tuotantohintaa. Tämä tulli ei kuitenkaan saa ylittää yhteisen tullitariffin tullien määriä.
- (2) Asetuksen (EY) N:o 3072/95 12 artiklan 3 kohdan mukaan cif-tuontihinnat lasketaan kyseisen tuotteen maailmanmarkkinoiden tai yhteisön tuontimarkkinoiden edustavien hintojen perusteella.

- (3) Asetuksessa (EY) N:o 1503/96 vahvistetaan asetuksen (EY) N:o 3072/95 soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt riisialan tuontitullien osalta.
- (4) Tuontitulleja sovelletaan uusien tullien vahvistamisen voimaantuloon asti. Ne jäävät myös voimaan, jos seuraavaa kausittaista vahvistamista edeltävien kahden viikon aikana ei ole käytettävissä asetuksen (EY) N:o 1503/96 5 artiklassa säädetyistä viitelähteistä saatavaa noteerausta.
- (5) Tuontitullijärjestelmän moitteettoman toiminnan vuoksi olisi tullien laskemisessa käytettävä kelluvien valuuttojen osalta viiteajanjakson aikana markkinakursseja.
- (6) Asetuksen (EY) N:o 1503/96 soveltamisesta seuraa, että tuontitullit vahvistetaan tämän asetuksen liitteiden mukaisesti,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Asetuksen (EY) N:o 3072/95 11 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tuontitullit riisialalla vahvistetaan tämän asetuksen liitteessä I, liitteessä II annettujen tekijöiden perusteella.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 6 päivänä helmikuuta 2003.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä helmikuuta 2003.

Komission puolesta

J. M. SILVA RODRÍGUEZ

Maatalouden pääjohtaja

⁽¹⁾ EYVL L 329, 30.12.1995, s. 18.

⁽²⁾ EYVL L 62, 5.3.2002, s. 27.

⁽³⁾ EYVL L 189, 30.7.1996, s. 71.

⁽⁴⁾ EYVL L 189, 18.7.2002, s. 8.

LIITE I

Riisin ja rikkoutuneiden riisinjyvien tuontitullit

(EUR/t)

CN-koodi	Tuontimaksut ⁽²⁾				
	Kolmannet maat (muut kuin AKT-valtiot ja Bangladesh) ⁽³⁾	AKT-valtiot ⁽¹⁾ ⁽²⁾ ⁽³⁾	Bangladesh ⁽⁴⁾	Basmati Intia ja Pakistan ⁽⁵⁾	Egypti ⁽⁶⁾
1006 10 21	(7)	69,51	101,16		158,25
1006 10 23	(7)	69,51	101,16		158,25
1006 10 25	(7)	69,51	101,16		158,25
1006 10 27	(7)	69,51	101,16		158,25
1006 10 92	(7)	69,51	101,16		158,25
1006 10 94	(7)	69,51	101,16		158,25
1006 10 96	(7)	69,51	101,16		158,25
1006 10 98	(7)	69,51	101,16		158,25
1006 20 11	264,00	88,06	127,66		198,00
1006 20 13	264,00	88,06	127,66		198,00
1006 20 15	264,00	88,06	127,66		198,00
1006 20 17	264,00	88,06	127,66	14,00	198,00
1006 20 92	264,00	88,06	127,66		198,00
1006 20 94	264,00	88,06	127,66		198,00
1006 20 96	264,00	88,06	127,66		198,00
1006 20 98	264,00	88,06	127,66	14,00	198,00
1006 30 21	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 23	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 25	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 27	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 42	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 44	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 46	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 48	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 61	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 63	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 65	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 67	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 92	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 94	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 96	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 30 98	(7)	133,21	193,09		312,00
1006 40 00	(7)	41,18	(7)		96,00

⁽¹⁾ AKT-valtioista peräisin olevan riisin tuonnista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1706/98 (EYVL L 215, 1.8.1998, s. 12) sekä komission asetuksen (EY) N:o 2603/97, sellaisena kuin se on muutettuna, (EYVL L 351, 23.12.1997, s. 22), soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

⁽²⁾ Asetuksen (ETY) N:o 1706/98 mukaisesti maksuja ei sovelleta Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioista peräisin oleviin ja suoraan Réunionin merentakaiseen departementtiin tuotaviin tuotteisiin.

⁽³⁾ Réunionin merentakaiseen departementtiin tuotavalta riisiltä kannettava maksu määritellään asetuksen (EY) N:o 3072/95, 11 artiklan 3 kohdassa.

⁽⁴⁾ Bangladeshistä peräisin olevan riisin, lukuun ottamatta rikkoutuneita riisinjyviä (CN-koodi 1006 40 00), tuontiin sovelletaan maksua neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3491/90 (EYVL L 337, 4.12.1990, s. 1) ja komission asetuksessa (ETY) N:o 862/91 (EYVL L 88, 9.4.1991, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna, määritellyn järjestelmän mukaisesti.

⁽⁵⁾ MMA:ista peräisin olevien tuotteiden tuonti vapautetaan maksusta neuvoston päätöksen 91/482/ETY (EYVL L 263, 19.9.1991, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna, 101 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

⁽⁶⁾ Intiasta ja Pakistanista peräisin olevaan esikuoitettuun Basmati-lajikkeeseen riisiin sovelletaan 250 EUR/t (asetuksen (EY) N:o 1503/96 4 a artikla, sellaisena kuin se on muutettuna).

⁽⁷⁾ Tuontitulli vahvistettu yhteisessä tullitariffissa.

⁽⁸⁾ Egyptistä peräisin olevan ja sieltä yhteisön alueelle tulevan riisin tuonnista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2184/96 (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 1) sekä komission asetuksen (EY) N:o 196/97 (EYVL L 31, 1.2.1997, s. 53), soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

LIITE II

Tuontitullien laskeminen riisialalla

	Paddy- eli raakariisi	Indica-riisi		Japonica-riisi		Rikkoutuneet riisinjyvät
		Esikuorittu	Hiottu	Esikuorittu	Hiottu	
1. Tuontitulli (EUR/t)	(¹)	264,00	416,00	264,00	416,00	(¹)
2. Laskuperusteet:						
a) Cif ARAG -hintaa (EUR/t)	—	196,73	216,92	263,35	287,46	—
b) FOB-hintaa (EUR/t)	—	—	—	235,63	259,74	—
c) Merirahti (EUR/t)	—	—	—	27,72	27,72	—
d) Alkuperä	—	USDA ja toimijat	USDA ja toimijat	Toimijat	Toimijat	—

(¹) Tuontitulli vahvistettu yhteisessä tullitariffissa.

KOMISSION ASETUS (EY) N:o 227/2003,**annettu 5 päivänä helmikuuta 2003,****Länsirannalta ja Gazan alueelta peräisin olevien isokukkaisten neilikoiden (vakiotyyppi) tuonnin etuustullin uudelleen käyttöön ottamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 214/2003 oikaisemisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon etuustullien soveltamisedellytyksistä tiettyjen Kyproksesta, Israelista, Jordaniasta ja Marokosta sekä Länsirannalta ja Gazan alueelta peräisin olevien kukkaviljelytuotteiden tuontiin 21 päivänä joulukuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4088/87 ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1300/97 ⁽²⁾, ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komission asetuksella (EY) N:o 214/2003 ⁽³⁾ kumotaan Länsirannalta ja Gazan alueelta peräisin olevien tertiineilikoiden (spraytyyppi) tuonnin etuustullin suspendoimisesta ja yhteisen tullitariffin tullin uudelleen käyttöön ottamisesta 6 päivänä tammikuuta 2003 annettu komission asetus (EY) N:o 24/2003 ⁽⁴⁾ ja otetaan uudelleen käyttöön etuustulli Länsirannalta ja Gazan alueelta peräisin olevien tertiineilikoiden (spraytyyppi) tuonnissa.
- (2) Asetuksen (EY) N:o 214/2003 otsikossa, säädösoasassa sekä johdanto-osassa mainitaan virheellisesti ilmaisu ”isokukkaiset neilikat (vakiotyyppi)” ilmaisun ”tertiineilikat (spraytyyppi)” asemesta. Asetus (EY) N:o 214/2003

on näin ollen oikaistava, ja sitä on sovellettava taannehtivasti Länsirannalta ja Gazan alueelta peräisin olevien tertiineilikoiden (spraytyyppi) tuontiin,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Oikaistaan asetus (EY) N:o 214/2003 seuraavasti:

- 1) Korvataan otsikossa sekä johdanto-osan 5 ja 6 kappaleessa ilmaisu ”isokukkaisten neilikoiden (vakiotyyppi)” ilmaisulla ”tertiineilikoiden (spraytyyppi)” ja ilmaisu ”isokukkaisille neilikoille (vakiotyyppi)” ilmaisulla ”tertiineilikoille (spraytyyppi)”.
- 2) Korvataan 1 artiklan 1 kohdassa ilmaisu ”isokukkaisten neilikoiden (vakiotyyppi)” ilmaisulla ”tertiineilikoiden (spraytyyppi)”.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan tertiineilikoiden (spraytyyppi) tuontiin 4 päivästä helmikuuta 2003.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä helmikuuta 2003.

Komission puolesta

J. M. SILVA RODRÍGUEZ

Maatalouden pääjohtaja

⁽¹⁾ EYVL L 382, 31.12.1987, s. 22.

⁽²⁾ EYVL L 177, 5.7.1997, s. 1.

⁽³⁾ EUVL L 28, 4.2.2003, s. 39.

⁽⁴⁾ EYVL L 2, 7.1.2003, s. 29.

**KOMISSION ASETUS (EY) N:o 228/2003,
annettu 5 päivänä helmikuuta 2003,
viljojen tukeen sovellettavan korjauskertoimen muuttamisesta**

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 30 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1766/92 ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1666/2000 ⁽²⁾, ja erityisesti sen 13 artiklan 8 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Viljojen tukeen sovellettava korjauskerroin vahvistetaan komission asetuksessa (EY) N:o 38/2003 ⁽³⁾, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 198/2003 ⁽⁴⁾.
- (2) Tällä hetkellä voimassa oleva viljojen tukeen sovellettava korjauskerroin olisi muutettava tämän päivän cif-hintojen ja cif-termiiniostohintojen perusteella ja ottaen huomioon markkinoiden odotettavissa oleva kehitys.

- (3) Korjauskerroin ja tuki on vahvistettava samaa menettelyä noudattaen. Kerrointa voidaan muuttaa kahden vahvistamisen välisenä aikana,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Asetuksen (ETY) N:o 1766/92, 1 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen tuotteiden, lukuun ottamatta maltaita, ennakolta vahvistettuihin vientitukiin sovellettava korjauskerroin muutetaan liitteen mukaisesti.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 6 päivänä helmikuuta 2003.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 5 päivänä helmikuuta 2003.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen

⁽¹⁾ EYVL L 181, 1.7.1992, s. 21.

⁽²⁾ EYVL L 193, 29.7.2000, s. 1.

⁽³⁾ EYVL L 5, 10.1.2003, s. 9.

⁽⁴⁾ EUVL L 27, 1.2.2003, s. 29.

LIITE

viljojen tukeen sovellettavan korjauskertoimen muuttamisesta 5 päivänä helmikuuta 2003 annettuun komission asetukseen

(EUR/t)

Tuotekoodi	Määräpaikka	Kuluva 2	1. jakso 3	2. jakso 4	3. jakso 5	4. jakso 6	5. jakso 7	6. jakso 8
1001 10 00 9200	—	—	—	—	—	—	—	—
1001 10 00 9400	—	—	—	—	—	—	—	—
1001 90 91 9000	—	—	—	—	—	—	—	—
1001 90 99 9000	A00	0	0	0	0	0	—	—
1002 00 00 9000	C03	- 20,00	- 20,00	- 20,00	- 20,00	- 20,00	—	—
	A05	0	0	0	0	0	—	—
1003 00 10 9000	—	—	—	—	—	—	—	—
1003 00 90 9000	A00	0	0	0	0	0	—	—
1004 00 00 9200	—	—	—	—	—	—	—	—
1004 00 00 9400	A00	0	- 0,93	- 1,86	- 2,79	- 3,72	—	—
1005 10 90 9000	—	—	—	—	—	—	—	—
1005 90 00 9000	A00	0	0	0	0	0	—	—
1007 00 90 9000	—	—	—	—	—	—	—	—
1008 20 00 9000	—	—	—	—	—	—	—	—
1101 00 11 9000	—	—	—	—	—	—	—	—
1101 00 15 9100	A00	0	0	0	0	0	—	—
1101 00 15 9130	A00	0	0	0	0	0	—	—
1101 00 15 9150	A00	0	0	0	0	0	—	—
1101 00 15 9170	A00	0	0	0	0	0	—	—
1101 00 15 9180	A00	0	0	0	0	0	—	—
1101 00 15 9190	—	—	—	—	—	—	—	—
1101 00 90 9000	—	—	—	—	—	—	—	—
1102 10 00 9500	A00	0	0	0	0	0	—	—
1102 10 00 9700	A00	0	0	0	0	0	—	—
1102 10 00 9900	—	—	—	—	—	—	—	—
1103 11 10 9200	A00	0	0	0	0	0	—	—
1103 11 10 9400	A00	0	0	0	0	0	—	—
1103 11 10 9900	—	—	—	—	—	—	—	—
1103 11 90 9200	A00	0	0	0	0	0	—	—
1103 11 90 9800	—	—	—	—	—	—	—	—

Huom. Tuotekoodit sekä A-sarjan määräpaikkakoodit on määritelty komission asetuksessa (ETY) N:o 3846/87 (EYVL L 366, 24.12.1987, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna.

Määräpaikkojen numerokoodit on määritelty komission asetuksessa (EY) N:o 2020/2001 (EYVL L 273, 16.10.2001, s. 6).

Muut määräpaikat:

C03 Sveitsi, Liechtenstein, Puola, Tšekin tasavalta, Slovakian tasavalta, Norja, Färsaaret, Islanti, Venäjä, Valko-Venäjä, Bosnia ja Hertsegovina, Kroatia, Slovenia, entisen Jugoslavian alue pois lukien Slovenia, Kroatia ja Bosnia ja Hertsegovina, Albania, Romania, Bulgaria, Armenia, Georgia, Azerbaidan, Moldova, Ukraina, Kazakstan, Kirgisistan, Uzbekistan, Tadikistan, Turkmenistan, Marokko, Algeria, Tunisia, Libya, Egypti, Malta, Kypros ja Turkki.

NEUVOSTON DIREKTIIVI 2003/9/EY,

annettu 27 päivänä tammikuuta 2003,

turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vähimmäisvaatimuksista

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 63 artiklan ensimmäisen kohdan 1 alakohdan b alakohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽³⁾,

ottaa huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽⁴⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Turvapaikka-asioita koskeva yhteinen politiikka, johon sisältyy yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä, on olennainen osa Euroopan unionin tavoitetta muodostaa asteittain vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, joka on avoin henkilöille, jotka olosuhteiden pakosta joutuvat oikeutetusti hakemaan suojelua yhteisöstä.
- (2) Eurooppa-neuvosto päätti Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetyssä erityiskokouksessaan pyrkiä kohti yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, joka perustuu 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyn, pakolaisten oikeusasemaa koskevan Geneven yleissopimuksen, sellaisena kuin se on täydennettynä 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla, täysimääräiseen ja kokonaisvaltaiseen soveltamiseen, ja näin noudattaa palauttamiskiellon periaatetta ja varmistaa, ettei ketään palauteta vainottavaksi.
- (3) Tampereen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän olisi sisällettävä lyhyellä aikavälillä turvapaikanhakijoiden vastaanottoedellytyksiä koskevat vähimmäisvaatimukset.
- (4) Turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevien vähimmäisvaatimusten vahvistaminen on uusi askel kohti eurooppalaista turvapaikkapolitiikkaa.
- (5) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita. Tämän direktiivin tarkoituksena on ennen kaikkea varmistaa, että ihmisarvoa kunnioitetaan täysimääräisesti ja että mainitun perusoikeuskirjan 1 ja 18 artiklan soveltamista edistetään.
- (6) Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden osalta jäsenvaltioita sitovat sellaisten kansainvälisen oikeuden välineiden mukaiset sitoumukset, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat ja jotka kieltävät syrjinnän.

- (7) Olisi säädettävä turvapaikanhakijoiden vastaanottoa koskevista vähimmäisvaatimuksista, jotka varmistavat heille tavanomaisissa olosuhteissa kohtuullisen elintason ja tasavertaiset elinolosuhteet kaikissa jäsenvaltioissa.
- (8) Turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteiden yhdenmukaistamisen pitäisi vähentää vastaanotto-olosuhteiden välisten eroavuuksien osaltaan aiheuttamaa turvapaikanhakijoiden myöhempää liikkumista jäsenvaltiosta toiseen.
- (9) Kun otetaan vastaan henkilöryhmiä, joilla on erityistarpeita, vastaanotossa olisi otettava huomioon nämä tarpeet.
- (10) Säilöön otettujen hakijoiden vastaanotossa olisi otettava huomioon heidän tästä tilanteesta johtuvat tarpeensa.
- (11) Olisi annettava tietoa oikeusapua antavista järjestöistä ja ryhmistä sen varmistamiseksi, että noudatetaan menettelyä koskevia takeita, joihin kuuluu mahdollisuus ottaa yhteyttä tällaisiin järjestöihin ja ryhmiin.
- (12) Vastaanottojärjestelyjen väärinkäytön mahdollisuutta olisi rajoitettava säätämällä niistä tapauksista, joissa turvapaikanhakijoille myönnettyjä vastaanotto-olosuhteita voidaan rajoittaa tai peruuttaa ne kokonaan.
- (13) Olisi turvattava kansallisten vastaanottojärjestelyjen ja jäsenvaltioiden keskinäisen yhteistyön tehokkuus turvapaikanhakijoiden vastaanotossa.
- (14) Olisi rohkaistava toimivaltaisten viranomaisten välillä suoritettavaa yhteensovittamista turvapaikanhakijoiden vastaanoton osalta, ja sen vuoksi edistettävä paikallisyhteisöjen ja vastaanottokeskusten sopusointuisia suhteita.
- (15) Vähimmäisvaatimusten luonteeseen kuuluu, että jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä kolmansien maiden kansalaisille ja kansalaisuudettomille henkilöille, jotka pyytävät kansainvälistä suojelua jäsenvaltiosta.
- (16) Näin ollen jäsenvaltioita kehoitetaan soveltamaan tämän direktiivin säännöksiä myös menettelyissä, joissa päätetään suojelun myöntämisestä muutoin kuin Geneven yleissopimuksen perusteella kolmansien maiden kansalaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille.
- (17) Tämän direktiivin täytäntöönpanoa olisi arvioitava säännöllisesti.

⁽¹⁾ EYVL C 213 E, 31.7.2001, s. 286.

⁽²⁾ Lausunto annettu 25. huhtikuuta 2002 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽³⁾ EYVL C 48, 21.2.2002, s. 63.

⁽⁴⁾ EYVL C 107, 3.5.2002, s. 85.

- (18) Suunnitellun toiminnan tavoitetta, joka on turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevien vähimmäisvaatimusten vahvistaminen, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, ja se voidaan siten suunnitellun toiminnan vaikutukset ja laajuus huomioon ottaen saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, joten yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (19) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta on 18 päivänä elokuuta 2001 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut haluavansa osallistua tämän direktiivin antamiseen ja soveltamiseen.
- (20) Mainitun pöytäkirjan 1 artiklan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän direktiivin antamiseen. Näin ollen ja tämän vaikuttamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamiseen, tämän direktiivin säännöksiä ei sovelleta Irlantiin.
- (21) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän pöytäkirjan antamiseen eikä se siten sido Tanskaa eikä sitä sovelleta siihen,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

TARKOITUS, MÄÄRITELMÄT JA SOVELTAMISALA

1 artikla

Tarkoitus

Tämän direktiivin tarkoituksena on vahvistaa turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevat vähimmäisvaatimukset.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) 'Geneven yleissopimuksella' Genevessä 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehtyä pakolaisten oikeusasemaa koskevaa yleissopimusta, sellaisena kuin se on muutettuna 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla;
- b) 'turvapaikkahakemuksella' kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tekemää hakemusta, joka voidaan ymmärtää pyynnöksi saada kansainvälistä suojelua jostakin jäsenvaltiosta Geneven yleissopimuksen nojalla. Kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevia hakemuksia pidetään turvapaikkahakemuksina, jollei kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö nimenomaisesti pyydä muuta sellaista suojelua, jota voidaan hakea erikseen;

- c) 'hakijalla' tai 'turvapaikanhakijalla' kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka on tehnyt turvapaikkahakemuksen, jonka johdosta ei ole vielä tehty lopullista päätöstä;
- d) 'perheenjäsenillä', jos perhe oli jo ollut olemassa lähtömaassa, seuraavia hakijan perheenjäseniä, jotka oleskelevat siinä jäsenvaltiossa, jossa hakija on tehnyt turvapaikkahakemuksensa:
- turvapaikanhakijan aviopuoliso tai hänen vakituinen avopuoliso, jos avopuolisoita asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaan kohdellaan samalla tavalla kuin aviopuolisoja sen ulkomaa-laislainsäädännössä;
 - edellä i alakohdassa tarkoitettujen puolisoitten tai hakijan alaikäiset lapset, jos nämä ovat naimattomia ja kyseisen henkilön huollettavina sekä riippumatta siitä, ovatko he syntyneet avioliitossa tai avioliiton ulkopuolella tai onko heidät otettu otollapsiksi kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
- e) 'pakolaisella' henkilöä, joka täyttää Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdan mukaiset edellytykset;
- f) 'pakolaisasemalla' asemaa, jonka jäsenvaltio myöntää henkilölle, joka on pakolainen ja joka tällä perusteella pääsee kyseisen jäsenvaltion alueelle;
- g) 'menettelyillä' ja 'muutoksenhaulla' jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä menettelyjä ja muutoksenhakua;
- h) 'ilman huoltajaa tulevilla alaikäisillä' alle 18-vuotiaita henkilöitä, jotka saapuvat jäsenvaltioiden alueelle ilman heistä joko lainsäädännön tai vakiintuneen käytännön mukaisesti vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin he eivät tosiasiallisesti ole tällaisen henkilön huostassa; tämä tarkoittaa myös alaikäisiä, jotka jäävät ilman huoltajaa sen jälkeen, kun he ovat saapuneet jäsenvaltioiden alueelle;
- i) 'vastaanotto-olosuhteilla' kaikkia jäsenvaltioiden tämän direktiivin mukaisesti turvapaikanhakijoiden hyväksi toteutettavia toimenpiteitä;
- j) 'aineellisilla vastaanotto-olosuhteilla' vastaanotto-olosuhteita, joihin kuuluvat majoitus, ruoka ja vaatetus luontoissuorituksina, rahallisena etuutena tai maksukuponkien muodossa sekä päiväraha;
- k) 'säilöönnotolla' sitä, että jäsenvaltio sulkee turvapaikanhakijan tiettyyn paikkaan, jossa hakijalta on viety hänen liikkumisvapautensa;
- l) 'vastaanottokeskuksella' mitä tahansa paikkaa, jota käytetään turvapaikanhakijoiden joukkomajoitukseen.

3 artikla

Soveltamisala

- Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin kolmansien maiden kansalaisiin ja kansalaisuudettomiin henkilöihin, jotka hakevat turvapaikkaa jäsenvaltioiden rajalla tai niiden alueella, niin kauan kun heidän sallitaan jäädä tälle alueelle turvapaikanhakijoina, sekä perheenjäseniin, jos tällainen turvapaikkahakemus koskee heitä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta jäsenvaltioiden edustustoille esitettyihin diplomaattista suojelua tai alueellista turvapaikkaa koskeviin pyyntöihin.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta silloin, kun sovelletaan vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukkoittaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi 20 päivänä heinäkuuta 2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/55/EY⁽¹⁾ säännöksiä.

4. Jäsenvaltiot voivat päättää soveltaa tätä direktiiviä menettelyihin, joiden mukaisesti päätetään suojelun myöntämisestä muun kuin Geneven yleissopimuksen perusteella sellaisille kolmansien maiden kansalaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille, joita ei pidetä pakolaisina.

4 artikla

Suotuisimmat säännökset

Jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa turvapaikanhakijoiden ja heidän läheisten sukulaistensa osalta, jotka oleskelevat samassa jäsenvaltiossa ja ovat hakijan huollettavina, taikka humanitaarisista syistä, vastaanotto-olosuhteita koskevia suotuisampia säännöksiä, sikäli kuin nämä säännökset ovat tämän direktiivin mukaisia.

II LUKU

VASTAANOTTO-OLOSUhteita KOSKEVAT YLEISET SÄÄNNÖKSET

5 artikla

Tiedottaminen

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava turvapaikanhakijoille kohtuullisen ajan kuluessa, joka ei saa ylittää viittätoista päivää siitä, kun he ovat tehneet hakemuksensa toimivaltaiselle viranomaiselle, ainakin vastaanotto-olosuhteisiin liittyvistä etuuksista ja velvollisuuksista, joita heidän on noudatettava.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijat saavat tietoja erityistä oikeusapua antavista järjestöistä tai ryhmistä sekä järjestöistä, jotka voivat auttaa heitä vastaanotto-olosuhteisiin liittyvissä asioissa tai antaa niitä koskevia tietoja, mukaan lukien terveydenhoitoa koskevat tiedot.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitettut tiedot annetaan kirjallisesti ja mahdollisuuksien mukaan kielellä, jota hakijoiden voidaan kohtuudella odottaa ymmärtävän. Tarvittaessa kyseiset tiedot voidaan myös antaa suullisesti.

⁽¹⁾ EYVL L 212, 7.8.2001, s. 12.

6 artikla

Asiakirjat

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijalle annetaan kolmen päivän kuluessa siitä, kun hakemus on tehty toimivaltaiselle viranomaiselle, henkilökohtainen asiakirja, jossa todetaan hänen asemansa turvapaikanhakijana tai todistetaan, että hänellä on lupa jäädä jäsenvaltion alueelle siksi ajaksi, kun hänen hakemustaan käsitellään.

Jos haltija ei saa liikkua vapaasti jäsenvaltion koko alueella tai osalla sitä, asiakirjassa on myös todettava tämä seikka.

2. Jäsenvaltiot voivat olla soveltamatta tätä artiklaa, kun turvapaikanhakija on säilöön otettu, rajalla tehdyn turvapaikkahakemuksen tutkinnan aikana tai osana menettelyä, jonka tarkoituksena on päättää hakijan oikeudesta tulla laillisesti jäsenvaltion alueelle. Erityistapauksissa jäsenvaltiot voivat hakemuksen tutkinnan aikana antaa hakijalle jonkin muun 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa vastaavan todistuksen.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjan ei välttämättä tarvitse todistaa turvapaikanhakijan henkilöllisyyttä.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet toimittaakseen turvapaikanhakijalle 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjan, jonka on oltava voimassa niin kauan kuin hänellä on oikeus viipyä kyseisen jäsenvaltion alueella tai sen rajalla.

5. Jäsenvaltiot voivat myöntää turvapaikanhakijalle matkustusasiakirjan, jos vakavat humanitaariset syyt edellyttävät hänen läsnäoloaan toisessa valtiossa.

7 artikla

Asuinpaikka ja liikkumisvapaus

1. Turvapaikanhakijat voivat liikkua vapaasti vastaanottavan jäsenvaltion koko alueella tai tämän jäsenvaltion heille osoittamalla alueella. Osoitettu alue ei saa vaikuttaa yksityiselämän koskemattomuuteen ja sen on oltava riittävän laaja, jotta turvaan mahdollisuus tämän direktiivin mukaisiin etuihin.

2. Jäsenvaltio voi päättää turvapaikanhakijan asuinpaikasta yleisen edun, yleisen järjestyksen tai tarvittaessa hänen hakemuksensa sujuvan käsittelyn perusteella.

3. Jäsenvaltio voi, jos tämä osoittautuu tarpeelliseksi esimerkiksi lakiin perustuvista tai yleiseen järjestykseen liittyvistä syistä, kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti rajoittaa turvapaikanhakijan oleskelun tiettyyn paikkaan.

4. Jäsenvaltio voi asettaa aineellisten vastaanotto-olosuhteiden tarjoamisen ehdoksi sen, että turvapaikanhakija tosiasiallisesti asuu tietyssä paikassa, jonka jäsenvaltio määrää. Tämä päätös, joka voi olla luonteeltaan yleinen, on tehtävä tapauskohtaisesti, ja sen on perustuttava kansalliseen lainsäädäntöön.

5. Jäsenvaltioiden on säädettävä mahdollisuudesta myöntää turvapaikanhakijoille väliaikainen lupa poistua 2 ja 4 kohdassa tarkoitettusta asuinpaikasta ja/tai 1 kohdassa mainitulta alueelta. Päätökset on tehtävä tapauskohtaisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti, ja kielteiset päätökset on perusteltava.

Turvapaikanhakijan ei tarvitse hakea lupaa tavataksaan sovitulla tavalla viranomaisia ja ollakseen paikalla tuomioistuimessa, jos hänen läsnäolonsa on välttämätöntä.

6. Jäsenvaltion on vaadittava turvapaikanhakijaa ilmoittamaan toimivaltaisille viranomaisille kulloinkin osoitteensa ja ilmoittamaan näille osoitteen muutoksista mahdollisimman pian.

8 artikla

Perhe

Jäsenvaltion on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi mahdollisimman hyvin alueellaan, jos kyseinen jäsenvaltio on huolehtinut hakijoiden majoituksesta. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan turvapaikanhakijoiden suostumuksella.

9 artikla

Lääkärintarkastukset

Jäsenvaltiot voivat vaatia, että hakijoille tehdään kansanterveydellisiin syihin perustuva lääkärintarkastus.

10 artikla

Alaikäisten koulunkäynti ja opiskelu

1. Jäsenvaltioiden on annettava turvapaikanhakijoiden alaikäisille lapsille ja alaikäisille turvapaikanhakijoille mahdollisuus käydä koulua vastaavin edellytyksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisille niin kauan kun heitä tai heidän vanhempiaan koskevaa maastapoistamistoimenpidettä ei tosiasiallisesti panna täytäntöön. Tällainen koulutus voidaan järjestää vastaanottokeskuksissa.

Asianomainen jäsenvaltio voi määrätä, että mahdollisuus koulunkäyntiin koskee ainoastaan yhteiskunnan kustantamaa opetusta.

Alaikäisinä pidetään henkilöitä, jotka eivät ole täysi-ikäisiä sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa turvapaikkahakemus on tehty tai jossa sitä käsitellään. Jäsenvaltiot eivät voi kieltää henkilöä jatkamasta keskiasteen opetuksen seuraamista vain siitä syystä, että hänestä on tullut täysi-ikäinen.

2. Koulunkäynnin aloittamista voidaan lykätä enintään kolmella kuukaudella siitä päivästä, jona alaikäisen tai hänen vanhempiansa turvapaikkahakemus on tehty. Tätä määräaika voidaan pidentää yhteen vuoteen, jos koulunkäynnin aloittamisen helpottamiseksi tarjotaan erityisopetusta.

3. Jollei 1 kohdassa tarkoitettu koulunkäynti alaikäisen erityistilanteen vuoksi ole mahdollista, jäsenvaltio voi tarjota muita koulutusjärjestelyjä.

11 artikla

Työllistäminen

1. Jäsenvaltioiden on määriteltävä turvapaikkahakemuksen tekemispäivästä alkava ajanjakso, jona hakijalla ei ole pääsyä työmarkkinoille.

2. Jollei asiassa ole päätöksentekomenettelyn ensimmäisessä vaiheessa tehty päätöstä vuoden kuluessa turvapaikkahakemuksen tekemisestä eikä tämä viive johdu hakijasta, jäsenvaltioiden on päätettävä, millä edellytyksillä hakijalle sallitaan pääsy työmarkkinoille.

3. Pääsyä työmarkkinoille ei saa evätä muutoksenhakumenettelyn aikana, jos tavanomaisessa menettelyssä tehtyä kielteistä päätöstä koskevalla muutoksenhaulla on lykkäävä vaikutus, ennen kuin muutoksenhaun johdosta tehty kielteinen päätös on annettu tiedoksi.

4. Jäsenvaltiot voivat työmarkkinapoliittisista syistä antaa etusijan Euroopan unionin kansalaisille, Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolina olevien valtioiden kansalaisille sekä myös laillisesti maassa asuville kolmansien maiden kansalaisille.

12 artikla

Ammatillinen koulutus

Jäsenvaltiot voivat sallia turvapaikanhakijoiden pääsyn ammatilliseen koulutukseen riippumatta siitä, onko heillä pääsy työmarkkinoille.

Mahdollisuus päästä sellaiseen ammatilliseen koulutukseen, johon liittyy työsopimus, riippuu siitä, millaiset mahdollisuudet hakijalla on päästä työmarkkinoille 11 artiklan mukaisesti.

13 artikla

Aineellisia vastaanotto-olosuhteita ja terveydenhoitoa koskevat yleiset säännökset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että aineelliset vastaanotto-olosuhteet ovat hakijoiden saatavilla, kun he hakevat turvapaikkaa.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä aineellisista vastaanotto-olosuhteista hakijoiden terveyden kannalta riittävän elintason ja heidän toimeentulonsa varmistamiseksi.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että elintaso taataan myös henkilöille, joilla on 17 artiklassa tarkoitettuja erityistarpeita, sekä säilöön otetuille henkilöille.

3. Jäsenvaltiot voivat asettaa kaikkien tai joidenkin aineellisten vastaanotto-olosuhteiden ja terveydenhuollon ehdokseen, että hakijan varallisuus ei riitä hänen terveytensä kannalta riittävään elintasoon ja toimeentuloon.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia 3 kohdan säännöksen nojalla, että hakija osallistuu tässä direktiivissä säädettyjen aineellisten vastaanotto-olosuhteiden ja terveydenhuollon kustannuksiin tai maksaa ne kokonaan itse, jos hänellä on siihen riittävästi varoja, esimerkiksi jos hän on ollut töissä riittävän pitkän ajan.

Jos käy ilmi, että hakijan varallisuus oli riittävä aineellisten vastaanotto-olojen ja terveydenhuollon kustannusten suorittamiseen silloin, kun näistä perustarpeista huolehdittiin, jäsenvaltiot voivat vaatia turvapaikanhakijalta tästä korvauksen.

5. Aineelliset vastaanotto-olosuhteet voidaan tarjota luontoissuorituksina, rahallisen avustuksena tai maksukuponkeina tai näiden yhdistelmänä.

Jos jäsenvaltiot tarjoavat aineelliset vastaanotto-olosuhteet rahallisten avustusten tai maksukuponkien muodossa, niiden määrä on vahvistettava tämän artiklan periaatteiden mukaisesti.

14 artikla

Aineellisia vastaanotto-olosuhteita koskevat yksityiskohtaiset säännöt

1. Jos asuminen järjestetään luontoissuorituksena, tämän olisi tapahduttava jollain seuraavista tavoista tai niiden yhdistelmällä:

- a) tiloissa, joita rajalla tehdyn hakemuksen käsittelyn ajan käytetään turvapaikanhakijoiden majoittamista varten;
- b) vastaanottokeskuksissa, joiden tarjoama elintaso on asianmukainen;
- c) yksityiskodeissa, erillisissä asunnoissa, hotelleissa tai muissa turvapaikanhakijoiden majoittamista varten mukautetuissa tiloissa.

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetuin tavoin majoitetuilla hakijoilla on

- a) perhe-elämän suoja;
- b) mahdollisuus pitää yhteyttä sukulaisiin, oikeudellisiin avustajiin, Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun edustajiin ja jäsenvaltioiden tunnustamiin valtioista riippumattomiin järjestöihin.

Jäsenvaltioiden on kiinnitettävä erityistä huomiota väkivallan ehkäisyyn 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuissa tiloissa ja vastaanottokeskuksissa.

3. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa huolehdittava siitä, että turvapaikanhakijoiden alaikäiset lapset tai alaikäiset hakijat majoitetaan yhdessä vanhempiensa tai muun aikuisen perheenjäsenen kanssa, joka on heistä vastuussa joko lain tai vakiintuneen käytännön mukaan.

4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että turvapaikanhakijoita siirretään yhdestä majoituspaikasta toiseen ainoastaan silloin, kun se on tarpeen. Jäsenvaltioiden on annettava hakijoille mahdollisuus ilmoittaa oikeudellisille avustajilleen siirrosta ja uudesta osoitteestaan.

5. Vastaanottokeskusten henkilöstöllä on oltava asianmukainen koulutus, ja sitä koskee työssä saatujen tietojen osalta kansallisen lainsäädännön mukainen salassapitovelvollisuus.

6. Jäsenvaltiot voivat ottaa turvapaikanhakijat mukaan päättämään vastaanottokeskusten aineellisista voimavaroista ja ilmapiiriin vaikuttavista tekijöistä muodostamalla asukkaita edustavia neuvoa-antavia neuvostoja tai komiteoita.

7. Turvapaikanhakijoiden oikeudelliset avustajat tai neuvonantajat ja Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun edustajat tai hänen nimeämiensä ja asianomaisten jäsenvaltion tunnustamien valtioista riippumattomien järjestöjen edustajilla on oltava pääsy vastaanottokeskuksiin ja muihin majoitustiloihin avustukseen kyseisiä hakijoita. Näiden henkilöiden pääsyä majoitustiloihin voidaan rajoittaa ainoastaan keskustun ja majoitustilojen sekä hakijoiden turvallisuuteen liittyvistä syistä.

8. Jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti vahvistaa aineellisille vastaanotto-olosuhteille tässä artiklassa säädetystä poikkeavat yksityiskohtaiset säännöt kohtuulliseksi ja mahdollisimman lyhyeksi ajaksi, jos:

- hakijan erityistarpeiden alustava arviointi on tarpeen,
- tässä artiklassa säädettyjä aineellisia vastaanotto-olosuhteita ei ole saatavissa tietyllä maantieteellisellä alueella,
- tavallisesti käytettävissä olevat majoitustilat ovat tilapäisesti täynnä,
- turvapaikanhakija on otettu säilöön tai on sellaisissa raja-alueen tiloissa, joihin hänen oleskelunsa on rajoitettu.

Tällaisten poikkeavien olosuhteiden on aina täytettävä perustarpeet.

15 artikla

Terveydenhuolto

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että hakijat saavat tarpeellisen terveydenhuollon, joka käsittää vähintään ensiavun sekä sairauden kannalta välttämättömän hoidon.

2. Jäsenvaltioiden on järjestettävä tarpeellinen lääketieteellinen tai muunlainen hoito turvapaikanhakijoille, joilla on erityistarpeita.

III LUKU

VASTAANOTTO-OLOSUhteiden RAJOITTAMINEN TAI PERUUTTAMINEN

16 artikla

Vastaanotto-olosuhteiden rajoittaminen tai peruuttaminen

1. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa vastaanotto-olosuhteita tai peruuttaa ne,

a) jos turvapaikanhakija

- poistuu toimivaltaisen viranomaisen määräämästä asuinpaikasta ilmoittamatta tästä kyseiselle viranomaiselle tai ilman lupaa, jos sellaista edellytetään, tai
- laiminlyö turvapaikkamenettelyyn liittyvän ilmoittautumisvelvollisuutensa tai ei ole noudattanut pyyntöä toimittaa tietoja tai kutsua saapua turvapaikkamenettelyä koskevaan henkilökohtaiseen haastatteluun kansallisessa lainsäädännössä säädetyn kohtuullisen ajan kuluessa, tai
- on jo tehnyt hakemuksen samassa jäsenvaltiossa.

Kun hakija on jäljitetty tai hän ilmoittautuu vapaaehtoisesti toimivaltaiselle viranomaiselle, on tehtävä katoamisen syihin perustuva perusteltu päätös vastaanotto-olosuhteiden uudelleen myöntämisestä kokonaan tai osittain;

b) jos hakija on kätkenyt varojaan ja saanut näin ollen aiheutonta etua myönnettyistä aineellisista vastaanotto-olosuhteista.

Jos käy ilmi, että hakijan varallisuus oli riittävä aineellisten vastaanotto-olojen ja terveydenhuollon kustannusten suorittamiseen silloin, kun näistä perustarpeista huolehdittiin, jäsenvaltiot voivat vaatia turvapaikanhakijalta tästä korvauksen.

2. Jäsenvaltiot voivat evätä vastaanotto-olosuhteet tapauksissa, joissa turvapaikanhakija ei ole pystynyt osoittamaan, että turvapaikkahakemus on tehty niin pian kuin on käytännössä kohtuullista hänen saavuttuaan kyseiseen jäsenvaltioon.

3. Jäsenvaltiot voivat määrätä seuraamuksia, joita sovelletaan majoitustiloja koskevien sääntöjen vakaviin rikkomisiin sekä törkeän väkivaltaiseen käyttäytymiseen.

4. Vastaanotto-olosuhteiden rajoittamista tai peruuttamista taikka 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen seuraamusten määräämistä koskevat päätökset on tehtävä kussakin yksittäistapauksessa erikseen, objektiivisesti ja puolueettomasti ja päätökset on perusteltava. Päätösten on perustuttava erityisesti 17 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden osalta asianomaisten

henkilön henkilökohtaiseen tilanteeseen suhteellisuusperiaate huomioon ottaen. Jäsenvaltioiden on aina varmistettava ensiavun saanti.

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei aineellisia vastaanotto-olosuhteita rajoiteta tai peruuteta ennen kuin kielteinen päätös on tehty.

IV luku

Henkilöt, joilla on erityistarpeita

17 artikla

Yleisperiaate

1. Jäsenvaltioiden on otettava huomioon heikossa asemassa olevien henkilöiden, kuten alaikäisten, ilman huoltajaa tulevien alaikäisten, vammaisten, vanhusten, raskaana olevien naisten, yksinhuoltajien, joilla on alaikäisiä lapsia, sekä kidutuksen, raiskauksen tai muun vakavan psyykkisen, fyysisen tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneiden henkilöiden erityistilanne kansallisessa lainsäädännössään, jolla pannaan täytäntöön II luvun aineellisia vastaanotto-olosuhteita sekä terveydenhuoltoa koskevat säännökset.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan yksinomaan henkilöihin, joilla on todettu olevan erityistarpeita, kun heidän tilanteensa on arvioitu yksilöllisesti.

18 artikla

Alaikäiset

1. Jäsenvaltioiden on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu pannessaan täytäntöön tämän direktiivin alaikäisiä koskevia säännöksiä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikenlaisten väärinkäytösten, laiminlyöntien, hyväksikäytön, kidutuksen tai julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun uhriksi joutuneille ja aseellisista selkkauksista kärsineille alaikäisille annetaan kuntoutusta ja että soveltuvia mielenterveyspalveluita kehitetään ja pätevää neuvontaa annetaan tarvittaessa.

19 artikla

Ilman huoltajaa tulevat alaikäiset

1. Jäsenvaltioiden on mahdollisimman pikaisesti toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ilman huoltajaa tulevia alaikäisiä edustaa laillinen holhooja tai tarvittaessa alaikäisten hoidosta ja hyvinvoinnista vastaava järjestö tai jokin muu asianmukainen taho. Asianomaisten viranomaisten on säännöllisesti tarkistettava tilanne.

2. Ilman huoltajaa tulevat alaikäiset turvapaikanhakijat on siitä lähtien, kun heille on myönnetty pääsy jäsenvaltion alueelle, siihen asti, kun heidän on lähdettävä siitä jäsenvaltiosta, jossa hakemus tehtiin tai sitä käsitellään, sijoitettava:

- a) täysi-ikäisten sukulaisten luokse;
- b) sijoitusperheeseen;
- c) vastaanottokeskuksiin, joissa on alaikäisille soveltuvia järjestelyjä,
- d) muihin alaikäisille soveltuviin majoituspaikkoihin.

Jäsenvaltiot voivat sijoittaa ilman huoltajaa tulevat 16-vuotiaat tai sitä vanhemmat alaikäiset täysi-ikäisille turvapaikanhakijoille tarkoitettuihin vastaanottokeskuksiin.

Sisarukset on mahdollisuuksien mukaan pidettävä yhdessä ottaen huomioon kyseisen alaikäisen etu sekä erityisesti hänen ikänsä ja kehitystasensa. Ilman huoltajaa tulevien alaikäisten asuinpaikan muutokset on rajoitettava mahdollisimman vähiin.

3. Jäsenvaltioiden on pyrittävä ilman huoltajaa tulevan alaikäisen edun suojelemiseksi jäljittämään hänen perheenjäsenensä mahdollisimman nopeasti. Jos alaikäisen tai hänen läheisten sukulaistensa elämä tai koskemattomuus saattaa olla uhattuna, varsinkin jos sukulaiset ovat jääneet lähtömaahan, on huolellisesti varmistettava, että kyseisiä henkilöitä koskevien tietojen keruu, käsittely ja välittäminen tapahtuu luottamuksellisesti, jottei heidän turvallisuuttaan vaaranneta.

4. Ilman huoltajaa tulevien alaikäisten parissa työskentelevillä henkilöillä on oltava tai heidän on saatava sopiva alaikäisten tarpeita koskeva koulutus, ja heitä koskee työssään saamiensa tietojen osalta kansallisen lainsäädännön mukainen salassapitovelvollisuus.

20 artikla

Kidutuksen ja väkivallan uhrin

Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kidutuksen, raiskauksen tai muun vakavan väkivallanteon kohteeksi joutuneet henkilöt saavat tarvittaessa edellä mainittujen tekojen aiheuttamien vammojen edellyttämää hoitoa.

V LUKU

MUUTOKSENHAKU

21 artikla

Muutoksenhaku

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin mukaisten etujen myöntämistä koskeviin kielteisiin päätöksiin tai 7 artiklan nojalla tehtyihin päätöksiin, jotka koskevat turvapaikanhakijaa henkilökohtaisesti, voidaan hakea muutosta kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti. Ainakin päätöksentekomenettelyn viimeisessä vaiheessa on annettava mahdollisuus hakea muutosta tai uudelleen käsitelyä oikeudellisessa elimessä.

2. Oikeusavun saatavuutta koskevista menettelyistä näissä tapauksissa säädetään kansallisessa lainsäädännössä.

VI LUKU

VASTAANOTTOJÄRJESTELYJEN TEHOSTAMINEN

22 artikla

Yhteistyö

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle säännöllisesti tiedot vastaanotto-olosuhteiden piirissä olevien henkilöiden lukumäärästä, sukupuolesta ja iästä sekä täydelliset tiedot 6 artiklassa säädettyjen asiakirjojen tyypistä, nimestä ja muodosta.

23 artikla

Ohjaus, seuranta ja valvonta

Jäsenvaltioiden on perustuslailliset rakenteensa asianmukaisesti huomioon ottaen huolehdittava vastaanotto-olosuhteiden tason asianmukaisen ohjaamisen, seurannan ja valvonnan järjestämisestä.

24 artikla

Henkilöstö ja varat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viranomaisilla ja tämän direktiivin täytäntöönpanosta huolehtivien järjestöjen edustajilla on riittävä peruskoulutus sekä mies- että naispuolisten hakijoiden tarpeisiin vastaamiseksi.

2. Jäsenvaltioiden on myönnettävä riittävät varat tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten säästöjen yhteydessä.

VII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

25 artikla

Kertomukset

Komissio toimittaa viimeistään 6 päivänä elokuuta 2006 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia sen muuttamisesta.

Jäsenvaltioiden on 6 päivään helmikuuta 2006 mennessä toimitettava komissiolle kaikki tämän kertomuksen laatimista varten tarvittavat tiedot, myös 22 artiklassa säädetty tilastotiedot.

Kertomuksen esittämisen jälkeen komissio antaa vähintään joka viides vuosi Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.

26 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 6 päivänä helmikuuta 2005 mennessä. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tämän direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät kansallisen lainsäädäntönsä säännökset kirjallisina komissiolle.

27 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

28 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

Tehty Brysselissä 27 päivänä tammikuuta 2003.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. PAPANDREOU

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 22 päivänä elokuuta 2002,
valtiontukiohjelmasta, jonka Espanja on toteuttanut Biskajan koordinoitikeskusten hyväksi
Valtiontuki C 48/2001 (ex NN 43/2000)

(tiedoksiannettu numerolla K(2002) 3141)

(Ainoastaan espanjankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2003/81/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artikloiden mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

toimenpiteitä ei ollut ilmoitettu komissiolle. Espanjan viranomaiset toimittivat pyydetyt tiedot 21 päivänä huhtikuuta 1999 päivätyllä kirjeellä.

(3) Espanjan viranomaiset ilmoittivat 22 päivänä kesäkuuta 2000 päivätyllä kirjeellä komissiolle, että Álavan ja Guipúzcoan koordinoitikeskuksia varten käyttöön otetut verojärjestelmät oli kumottu.

(4) Espanja ilmoitti 8 päivänä toukokuuta 2001 päivätyllä kirjeellä komissiolle, että Navarran koordinoitikeskuksiin sovellettava verojärjestelmä oli kumottu ja että Biskajan koordinoitikeskuksiin sovellettava järjestelmä oli vielä voimassa, mutta sitä ei ollut sovellettu kertaakaan. Koska Álavassa, Guipúzcoassa ja Navarrassa sovellettujen verojärjestelmien mukaista tukea ei saatavilla olleiden tietojen mukaan ollut myönnetty yhdessäkään tapauksessa, komissio lopetti kyseisten järjestelmien tutkimuksen ja rajasi tutkimuksensa Biskajan koordinoitikeskuksiin sovellettavaan verojärjestelmään, joka oli edelleen voimassa.

(5) Komissio ilmoitti Espanjalle 11 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely, joka koski Biskajan koordinoitikeskuksia.

(6) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä. ⁽⁴⁾ Komissio on kehottanut asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa tuesta.

I MENETTELY

(1) Ecofin-neuvosto hyväksyi vuonna 1997 yritysverotukseen sovellettavat menettelysäännöt ⁽²⁾ haitallisen verokilpailun poistamiseksi Euroopan unionissa. Menettelysääntöjen mukaista sitoumusta noudattaakseen komissio julkaisi vuonna 1998 tiedonannon valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen ⁽³⁾ (jäljempänä 'tiedonanto'), jossa komissio ilmaisee vakaasti aikomuksensa soveltaa kyseisiä sääntöjä tiukasti ja noudattaa tasapuolisen kohtelun periaatetta. Komissio on aloittanut tiedonantonsa perusteella jäsenvaltioissa voimassa olevien verojärjestelmien tapauskohtaisen tarkastelun.

(2) Komissio pyysi 12 päivänä helmikuuta 1999 päivätyllä kirjeellä Espanjan viranomaisilta tietoja eri toimenpiteistä, muun muassa Baskimaassa ja Navarrassa koordinoitikeskuksiin sovellettavista verojärjestelmistä. Näitä

⁽¹⁾ EYVL C 304, 30.10.2001, s. 6.

⁽²⁾ EYVL C 2, 6.1.1998, s. 1.

⁽³⁾ EYVL C 384, 10.12.1998, s. 3.

⁽⁴⁾ Ks. alaviite 1.

- (7) Espanjan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 20 päivänä marraskuuta 2001 päivätyllä kirjeellä, että Biskajan maakuntaneuvosto (Diputación Foral de Vizcaya) oli hyväksynyt lakiesityksen koordinoitikeskuksiin sovellettavan verojärjestelmän kumoamisesta.
- (8) Komissio pyysi Espanjalta 18 päivänä maaliskuuta 2002 ja 8 päivänä huhtikuuta 2002 päivätyillä kirjeillä lisäietoja koordinoitikeskuksiin sovellettavan verojärjestelmän kumoamisesta ja järjestelmän mukaisen tuen saajista. Espanja ilmoitti komissiolle 25 päivänä huhtikuuta 2002 päivätyllä kirjeellä, että koordinoitikeskuksiin sovellettava verojärjestelmä oli tarkoitus poistaa lopullisesti käytöstä 30 päivään huhtikuuta 2002 mennessä ja järjestelmän ainoa tuensaaja oli jo luopunut koordinoitikeskuksen asemasta. Espanja vahvisti koordinoitikeskuksiin sovellettavan verojärjestelmän kumoamisen 3 päivänä kesäkuuta 2002 päivätyllä kirjeellä.

II TUEN KUVAAUS

- (9) Biskajassa oli otettu käyttöön ohjaus-, koordinointi- ja rahoitustoimikeskustoja koskeva erityinen verojärjestelmä, josta säädetään yritysverotuksesta 26 päivänä kesäkuuta 1996 annetun Norma Foralin (alueellinen säännös) nro 3/1996 53 ja 54 pykälässä sekä yritysveroasetuksen hyväksymisestä 10 päivänä kesäkuuta 1997 annetussa Decreto Foralissa (alueellinen asetus) nro 81/1997.
- (10) Ohjaus-, koordinointi- ja rahoitustoimikeskus (jäljempänä 'koordinoitikeskus') on yhtiöverovelvollinen oikeushenkilö, jonka päätarkoituksena on kansainvälisen yritysryhmittymän toteuttamien liiketoimien ja palvelujen hallinto, ohjaus, valvonta ja keskittäminen. Koordinoitikeskuksen on oltava tämän ryhmittymän jäsen.
- (11) Kuuluakseen Biskajan maakunnan koordinoitikeskuksiin sovellettavan verojärjestelmän piiriin yritysryhmittymän on täytettävä seuraavat vaatimukset:
- a) ryhmittymällä on oltava omia varoja yhteensä yli 1,25 miljardia Espanjan pesetaa (7,51 miljoonaa euroa);
 - b) ryhmittymään kuuluvien yritysten on oltava sijoittautuneita vähintään kahteen ulkomaahan;
 - c) ryhmittymän omista varoista vähintään 25 prosenttia on kuuluttava yrityksille, jotka eivät ole sijoittautuneet Espanjan alueelle;
 - d) vuotuisen liikevaihdon on oltava yli 8 miljardia pesetaa (48,1 miljoonaa euroa), josta ulkomaisten yritysten osuuden on oltava vähintään 25 prosenttia.
- (12) Lisäksi koordinoitikeskuksen on
- a) työllistettävä vähintään kahdeksan täysipäiväistä työntekijää, ja

b) täytettävä toinen seuraavista ehdoista:

- i) vähintään 250 miljoonan pesetan (1,5 miljoonan euron) osakepääoma tai vähintään 600 miljoonan pesetan (3,61 miljoonan euron) omat varat, tai
 - ii) vuotuinen liikevaihto on yli miljardi Espanjan pesetaa (6,01 miljoonaa euroa); jos keskus harjoittaa ainoastaan ohjaus- ja koordinoititoimintaa, vuotuisen liikevaihdon on oltava yli 150 miljoonaa pesetaa (0,902 miljoonaa euroa).
- (13) Norma Foralin nro 3/1996 54 pykälän mukaisesti koordinoitikeskusten valittavina on kaksi veron perusteen laskentamenetelmää. Veron peruste lasketaan joko perinteisellä menetelmällä eli laskemalla verotettavien tulojen ja vähennyskelpoisten menojen välinen erotus tai vaihtoehtoisella menetelmällä. Tässä menetelmässä veron peruste lasketaan soveltamalla 25 prosentin verokantaa keskuksen kaikkiin muihin menoihin kuin rahoitusmenoihin. Näin saadusta määrästä peritään tavanomaista yhtiöveroa. Menetelmästä käytetään nimitystä "cost plus".
- (14) Voidakseen kuulua koordinoitikeskuksiin sovellettavan verojärjestelmän piiriin yritysten on saatava veroviranomaisten ennakkolupa, joka on voimassa enintään viisi vuotta. Lupa myönnetään ilman eri toimenpiteitä, jos järjestelmän mukaiset vaatimukset täyttyvät, ja voidaan uusia asianomaisen osapuolen pyynnöstä.

III MENETTELYN ALOITTAMISEN SYYT

- (15) Tarkasteltuaan tietoja, jotka Espanja oli toimittanut alustavan arvioinnin aikana, komissio päätteli, että koordinoitikeskukset voivat saada etua rahoitusmenojen jättämisestä cost plus -menetelmän mukaisesti tuottolaskelmien ulkopuolelle. Komissio katsoi lisäksi, että kyseinen etu myönnettiin valtion varoista, se vaikutti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja oli valikoiva. Komission mukaan toimenpiteeseen ei voitu soveltaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 eikä 3 kohdan poikkeuksia valtiontukien yleisestä kiellosta. Näistä syistä komissio katsoi, että toimenpiteen soveltuvuutta yhteismarkkinoille oli syytä epäillä, ja päätti aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn.

IV ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

- (16) Biskajan maakuntaneuvosto esitti huomautuksia, joita käsitellään yksityiskohtaisesti tämän päätöksen johdantoosan 17–23 kappaleessa.
- (17) Biskajan koordinoitikeskuksiin sovellettavaa järjestelmää ollaan kumoamassa.

(18) Biskajassa käyttöön otetut verotoimenpiteet perustuvat muiden jäsenvaltioiden kokemuksiin. Biskajan koordinoitikeskuksia koskeva lainsäädäntö laadittiin pääasiassa tuolloin voimassa olleen Belgian koordinoitikeskusjärjestelmän mallin mukaan. Komissio ei ollut aloittanut toimenpiteitä Belgian järjestelmää vastaan. Kyseistä järjestelmää sovellettiin yli 300 koordinoitikeskukseen. Komissio ei luokitellut Belgian järjestelmää EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan (nyk. 87 artikla) mukaiseksi valtiontueksi myöskään järjestelmään sittemmin tehtyjen muutosten perusteella. Biskajan maakuntaneuvosto oli tästä syystä vakuuttunut siitä, että lainsäädäntö, jonka se aikoi antaa, oli yhteisön oikeuden mukaista.

(19) Jos Belgian järjestelmän luokittamisesta tueksi tai soveltuvuudesta yhteismarkkinoille olisi ollut epäilyjä vuonna 1996, voitaisiin kohtuudella olettaa, että komissio olisi kohdistanut siihen EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan (nyk. 88 artikla) mukaisia toimenpiteitä. Onkin perusteltua päätellä, että koska komissio ei ottanut kantaa Belgian järjestelmään, se suhtautui siihen asiassa Lorenz⁽⁹⁾ vahvistetun oikeuskäytännön mukaisesti eli hyväksyi sen joko sillä perusteella, ettei ollut kyse valtiontuesta, tai siksi, että järjestelmä muodosti verotoimenpiteen, jonka soveltuvuutta yhteismarkkinoille ei ollut syytä epäillä. Komissio ilmoitti vasta myöhemmin katsovansa, ettei Belgiassa sovellettua järjestelmää olisi pitänyt luokitella valtiontueksi.

(20) Osoituksena perustellun luottamuksen olemassaolosta voidaan pitää sitä, että komissio hyväksyi Belgian järjestelmän varauksetta. Hyväksyessään kiistanalaisen lainsäädännön Biskajan maakuntaneuvosto ei voinut tietää, että järjestelmä voitaisiin katsoa valtiontueksi eikä varsinkaan, että järjestelmän soveltuvuudesta yhteismarkkinoille nousisi alustavan arvioinnin jälkeen epäilyjä.

(21) Vaikka komissio katsoisi, että Biskajan koordinoitikeskuksiin sovellettavassa järjestelmässä on kyse yhteismarkkinoille soveltumattomasta valtiontuesta, tämä perusteltu luottamus estäisi komissiota vaatimasta järjestelmän mukaisesti myönnettyjen tukien takaisinmaksua. Tuen-saaja voi samaten vedota siihen, että se voi perustellusti luottaa Biskajan maakuntaneuvoston toiminnan lainmukaisuuteen, sillä maakuntaneuvosto oli ollut jo useita vuosia tietoinen Belgian järjestelmästä, jota komissio ei ollut ilmoittanut vastustavansa.

(22) Perustellun luottamuksen periaatteen lisäksi on sovellettava myös tasapuolisen kohtelun periaatetta. Aloittaessaan EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn komissio ehdotti samaan aikaan Belgialle 88 artiklan 1 kohdan nojalla koordinoitikeskusjärjestelmään liittyviä aiheellisia toimenpiteitä. Tästä voidaan päätellä, että komissio katsoi Belgian järjestelmän voimassa olevaksi tueksi.

(23) Koska Belgian järjestelmään ei liity sellaisia erityispiirteitä Biskajan järjestelmään verrattuna, joiden perusteella voitaisiin objektiivisesti todeta, että ensin mainitussa järjestelmässä on kyse voimassa olevasta ja toisessa uudesta tuesta, komission on kohdeltava molempia järjestelmiä samalla tavalla. Jos komissio luokittelee järjestelmän voimassa olevaksi tueksi, se ei voi vaatia tuen takaisinmaksua, vaikka katsoisi sen olevan yhteismarkkinoille soveltumattonta tukea. Olisi vaikea ymmärtää, millä perusteella Biskajan järjestelmästä myönnettyt tuet vaadittaisiin perittäviksi takaisin, kun on kyse suurelta osalta Belgian järjestelmää vastaavasta järjestelmästä.

V ESPANJAN VIRANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

(24) Espanjan viranomaiset ilmoittivat komissiolle kirjallisissa huomautuksissaan, jotka sisälsivät Biskajan maakuntaneuvoston toimittamat tiedot, koordinoitikeskusjärjestelmän kumoamista koskevan lainsäädännön voimaantuloa Biskajassa. Espanjan viranomaiset toimittivat komissiolle myös kopion Biskajan maakuntaneuvoston esittämistä huomautuksista, joita käsitellään jäljempänä. Espanja vahvisti huomautuksissaan myös, että toisin kuin 8 päivänä toukokuuta 2001 päivätyssä komission kirjeessä oli ilmoitettu, eräs yritys oli luokiteltu ennen kyseisen kirjeen päivämäärää Biskajan järjestelmän mukaiseksi koordinoitikeskukseksi. Kyseinen yritys oli tosin luopunut koordinoitikeskuksen asemastaan 27 päivänä marraskuuta 2001.

VI ARVIO TUESTA

(25) Tarkasteltuaan Espanjan viranomaisten ja Biskajan maakuntaneuvoston kannanottoja komissio sai vahvistuksen näkemykselleen, jonka se oli esittänyt Espanjan viranomaisille EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamista koskeneessa kirjeessä, joka oli päivätty 11 päivänä heinäkuuta 2001⁽⁶⁾. Kyseisen näkemyksen mukaan järjestelmässä oli kyse EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvasta sääntöjenvastaisesta toimintatuesta.

Valtiontuki

(26) Espanjan viranomaiset ja Biskajan maakuntaneuvosto eivät ole kiistäneet komission menettelyn alussa esittämää näkemystä, jonka mukaan koordinoitikeskusjärjestelmässä on kyse EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesta valtiontuesta, kuten komission 11 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyssä kirjeessä⁽⁷⁾ todetaan. Komission mukaan järjestelmä näytti täyttävän neljä kumulatiivista edellytystä toimenpiteen luokittelukselle valtiontueksi. Komission laatiman arvion pääkohdat esitetään seuraavassa.

⁽⁹⁾ Asia 120/73, Lorenz v. Saksa (Kok. 1973, s. 1471).

⁽⁶⁾ Ks. alaviite 1.

⁽⁷⁾ Ks. alaviite 1.

- (27) Koordinoitikeskusjärjestelmään hyväksytyt yritykset voivat valita vaihtoehtoisen laskentamenetelmän verovelvollisuutensa määrittämiseksi. Siirtohintoja⁽⁸⁾ noudatettaessa veroviranomaiset voivat vaihtoehtoisia menetelmiä soveltamalla varmistaa, että osakkuusyritysten välisissä liiketoimissa noudatetaan tavanomaisia markkinaehtoja. Tällöin osakkuusyritysten välisistä liiketoimista saatu veronalainen voitto on katsottava voitoksi, joka on saatu tavanomaisissa markkinaolosuhteissa harjoitetusta liiketoiminnasta etuyhteydettömien osapuolten välillä. Kansainvälinen siirtohinnoittelustandardi eli tavanmukaisten markkinaehtojen noudattamista koskeva periaate määritellään tulo- ja pääomaverotusta koskevassa OECD:n veroleissopimuksen 9 artiklassa. Periaatteen kehittäminen sai alkunsa OECD:n vuonna 1995 antamista siirtohinnoitteluohjeista. Koska tässä analyysissä on otettava huomioon tapauskohtaiset seikat ja olosuhteet, OECD:n ohjeissa ei suositella kiinteiden marginaalien käyttöä.
- (28) Tiedonannon⁽⁹⁾ 9 kohdan mukaisesti yritys voi saada etua verotuksen keventämisen ja erityisesti veron perusteen alentamisen kautta. Biskajan koordinoitikeskusjärjestelmän soveltamisalaan kuuluvat yritykset voivat käyttää veron perusteen laskennassa "cost plus" -menetelmää. Kyseisen menetelmän käyttö voi alentaa verojen määrää, sillä siinä ei oteta huomioon liiketoimien taloudellisia realiteetteja. Yritystoiminnan luonteesta riippuen "cost plus" -menetelmän käyttö ja kiinteiden prosenttiosuuksien soveltaminen voivat johtaa taloudellisten realiteettien aliarvostamiseen ja sitä kautta verojen alenemiseen verrattuna perinteistä laskentamenetelmää käyttämällä saatua vertailukelpoiseen etuyhteydettömään hintaan (comparable unrelated price, CUP). Tämä riski on erityisen suuri, jos yritys harjoittaa liiketoimintaa, josta saadaan suuri lisäarvo. Veroviranomaisten onkin varmistettava, että "cost plus" -menetelmää soveltavien yritysten tai alojen verojen määrä vastaa perinteisemmän menetelmän (CUP:n) käytön tuloksena saatua määrää.
- (29) Biskajan koordinoitikeskusjärjestelmä mahdollistaa rahoitusmenojen jättämisen veron perustetta koskevien laskelmien ulkopuolelle. Tästä syystä on sitäkin todennäköisempää, että yritysten maksamien verojen määrä on perinteistä menetelmää (CUP:tä) käyttämällä saatua määrää alhaisempi. Ero on vielä suurempi, jos koordinoitikeskuksen päätehtävänä on rahoitustoiminnan harjoittaminen. Espanjan viranomaiset ja Biskajan maakuntaneuvosto eivät ole toimittaneet todisteita siitä, että koordinoitikeskusjärjestelmän mukaisen "cost plus" -menetelmän soveltamisen tuloksena saatu veromäärä vastaisi perinteisellä menetelmällä saatua määrää.
- Komissio päätelee tästä syystä, että järjestelmä tuo etua koordinoitikeskuksille tai ryhmittymille, joihin ne kuuluvat.
- (30) Veron perusteen alentaminen alentaa Biskajan verotuloja, eli kyse on valtion varojen käytöstä.
- (31) Kyseinen järjestelmä vaikuttaa kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, sillä ryhmittymien, joihin koordinoitikeskukset kuuluvat, on saatava vähintään 25 prosenttia liikevaihdostaan kahdesta muusta valtiosta. Onkin todennäköistä, että järjestelmää noudattavat yritykset toimivat aloilla, joilla yhteisön jäsenvaltiot käyvät intensiivistä kauppaa. Koska toimenpide vahvistaa kyseisten ryhmittymien taloudellista asemaa, se vääristää tai uhkaa vääristää yhteisön jäsenvaltioiden välistä kauppaa.
- (32) Kyse on lisäksi valikoivasta järjestelmästä. Koordinoitikeskusjärjestelmään voivat kuulua vain Norma Foralissa nro 3/1996 säädetyt kriteerit täyttävät yritykset.
- (33) Espanjan viranomaiset ja Biskajan maakuntaneuvosto eivät ole ilmoittaneet, miksi kyseiset verotoimenpiteet ovat välttämättömiä Espanjan verojärjestelmän moitteetoman toiminnan ja tehokkuuden kannalta, eikä kyseisiä toimenpiteitä tästä syystä voida katsoa valtioneuiksi (tiedonannon 23 kohta⁽¹⁰⁾).

Soveltuvuus yhteismarkkinoille

- (34) Espanjan viranomaiset ja Biskajan maakuntaneuvosto eivät ole kyseenalaistaneet komission 11 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyllä kirjeellä toimittamaa arviota⁽¹¹⁾, jonka mukaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeuksia, joiden nojalla valtioneu voidaan katsoa yhteismarkkinoille soveltuvaksi, ei voida soveltaa tähän tapaukseen. Komissiolla ei ole näin ollen mitään syytä muuttaa tämän päätöksen 35–39 kappaleissa esitettyä arviotaan.
- (35) Koska koordinoitikeskusjärjestelmässä on kyse EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesta valtioneusta, sen soveltuvuutta yhteismarkkinoille on tarkasteltava 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeusten nojalla.
- (36) Perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan poikkeuksia, jotka koskevat yksittäisille kuluttajille myönnettävää sosiaalista tukea, tukea luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi ja tukea sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, ei voida soveltaa tarkasteltavana olevaan tapaukseen.

⁽⁸⁾ Siirtohinnot ovat hintoja, joilla yritys siirtää tavaroita tai tarjoaa palveluita osakkuusyrityksille.

⁽⁹⁾ Ks. alaviite 3.

⁽¹⁰⁾ Ks. alaviite 3.

⁽¹¹⁾ Ks. alaviite 1.

- (37) Tähän tapaukseen ei voida soveltaa myöskään 87 artiklan 3 kohdan poikkeuksia, joita voidaan myöntää, kun tuetaan taloudellisen kehityksen edistämistä alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma.
- (38) Koordinointikeskusjärjestelmässä ei ole kyse myöskään 87 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettusta Euroopan yhteistä etua koskevasta hankkeesta eikä Saksan taloudessa olevan vakavan häiriön poistamisesta. Järjestelmän tarkoituksena ei ole kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistäminen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan merkityksessä.
- (39) Koordinointikeskusjärjestelmää on tarkasteltava 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Kyseisen alakohdan mukaisesti voidaan hyväksyä tuet tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Koordinointikeskusjärjestelmästä myönnettyt veroedut eivät liity investointeihin, työpaikkojen luomiseen eivätkä yksittäisiin hankkeisiin. Edut keventävät yritysten toimintaa yleensä rasittavia kustannuksia, ja ne on siitä syystä katsottava toimintatuiksi, joista saatavat edut poistuvat, kun tuki perutaan. Komission noudattaman käytännön mukaisesti ei voida katsoa, että tällainen tuki edistäisi tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehitystä.
- Perusteltu luottamus*
- (40) Kun sääntöjenvastaisesti myönnetty valtiontuki katsotaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, tuensaajia vaaditaan yleensä maksamaan se takaisin. Tuen takaisinmaksu mahdollistaa kilpailutilanteen palauttamisen tuen myöntämistä edeltäneelle tasolle. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan (nykyinen 88 artikla) soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999⁽¹³⁾ 14 artiklan 1 kohdassa säädetään kuitenkin, että ”komissio ei saa vaatia tuen takaisinperimistä, jos tämä olisi yhteisön lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista”. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön ja komission päätöksentekokäytännön mukaisesti voidaan todeta, että jos komission toiminta on antanut tuensaajalle perustellun luottamuksen siihen, että tukitoimenpide on toteutettu yhteisön oikeuden mukaisesti, tuen takaisinperintää koskeva määräys rikkoo yhteisön oikeuden yleistä periaatetta.
- (41) Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Van den Bergh & Jurgens⁽¹³⁾ seuraavaa:
- ”tuomioistuin on katsonut johdonmukaisesti, että elinkeinonharjoittaja, jossa jokin elin on saanut aikaan perustellun luottamuksen, voi vedota luottamuksensuojan periaatteeseen. Toisaalta jos harkitseva ja arvostelukykyinen elinkeinonharjoittaja on voinut aavistaa etuihinsa vaikuttavan yhteisön toimenpiteen käyttöönoton, hän ei voi vedota kyseiseen periaatteeseen, jos toimenpide otetaan käyttöön.”
- (42) Espanjan yhtiöverolaeista 31 päivänä lokakuuta 2000 tehdyssä komission päätöksessä 2001/168/EHTY⁽¹⁴⁾ viitataan yhtymäkohtiin, joita Espanjan järjestelmällä on Ranskan järjestelmän kanssa ja siihen, että Ranskan järjestelmä hyväksyttiin sillä perusteella, että siinä ei katsottu olevan kyse ETY-sopimuksen 92 artiklan 1 kohdan (nykyinen EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohta) mukaisesta tuesta.
- (43) Tarkasteltavana olevassa tapauksessa komissio katsoo, että Biskajan koordinointikeskusjärjestelmä muistuttaa hyvin paljon Belgiassa 30 päivänä joulukuuta 1982 annetulla asetuksella nro 187 käyttöön otettua järjestelmää, joka koski koordinointikeskusten verokohtelua. Molempien järjestelmien kohteena on saman ryhmittymän sisällä harjoitettu toiminta ja molemmissa järjestelmissä veron peruste määritetään cost plus -menetelmällä. Komissio katsoi 2 päivänä toukokuuta 1984 tekemässään päätöksessä, ettei järjestelmässä ollut kyse ETY-sopimuksen 92 artiklan 1 kohdan (nykyinen EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohta) mukaisesta tuesta. Vaikka kyseistä päätöstä ei julkaistu, komission XIV kilpailupolitiikkaa koskevan kertomuksen ja parlamentin jäsenen kysymyksen⁽¹⁵⁾ annetun vastauksen perusteella oli ilmeistä, että komissio ei ollut vastustanut Belgian koordinointikeskusjärjestelmää.
- (44) Komissio toteaa, että Belgian koordinointikeskusjärjestelmää koskeva päätös tehtiin ennen Biskajan koordinointikeskusjärjestelmän voimaantuloa. Komissio panee lisäksi merkille, että järjestelmän ainoa tuensaaja nimettiin koordinointikeskukseksi ennen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta 11 päivänä heinäkuuta 2001 tehtyä komission päätöstä⁽¹⁶⁾. Kyseinen tuensaaja luopui lisäksi järjestelmän mukaisesti saamistaan oikeuksista ennen kyseisen muodollisen tutkintamenettelyn lopettamista. Komissio pitääkin vakuuttavana Biskajan maakuntaneuvoston väitettä, jonka mukaan maakuntaneuvoston ja tuensaajan perusteltu luottamus estää komissiota vaatimasta tuen takaisinmaksua, vaikka Biskajan koordinointikeskusjärjestelmä katsottaisiin yhteismarkkinoille soveltumattomaksi. Tämä perusteltu luottamus suojaa niille yrityksille ennen menettelyn lopettamista myönnettyjä tukia, jotka hyväksyttiin järjestelmään ennen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista.

⁽¹³⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽¹³⁾ Asia C-265/85, Van den Bergh en Jurgens BV v. komissio (Kok. 1987, s. 1155, 44 kohta).

⁽¹⁴⁾ EYVL L 60, 1.3.2001, s. 57.

⁽¹⁵⁾ Kirjallinen kysymys 1735/90 (EYVL C 63, 11.3.1991).

⁽¹⁶⁾ Ks. alaviite 1.

Tasapuolinen kohtelu

- (45) Biskajan maakuntaneuvosto väittää, että Biskajan koordinaointikeskusjärjestelmästä olisi pitänyt tehdä EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdan mukaisia ehdotuksia aiheelliseksi toimenpiteiksi, jotka olisivat taanneet sille saman kohtelun kuin Belgian koordinaointikeskusjärjestelmälle. Tässä väitteessä lähdetään kuitenkin siitä, että komissiolla olisi asiassa harkintavaltaa, vaikka näin ei ole. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa *Piaggio* ⁽¹⁷⁾ annetussa tuomiossa, ettei komissio voinut katsoa kyseistä järjestelmää voimassa olevaksi tueksi, koska sitä ei ollut ilmoitettu perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- (46) Koordinaointikeskusjärjestelmän perustamisesta annettua Biskajan lainsäädäntöä ei ilmoitettu komissiolle ennen sen voimaantuloa. Tästä syystä komissio ei voi katsoa järjestelmää voimassa olevaksi tueksi.

VII PÄÄTELMÄT

- (47) Komissio pääättelee, että Biskajan koordinaointikeskusjärjestelmässä on kyse EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesta valtiontuesta, johon ei voida soveltaa kyseisen artiklan 2 kohdan poikkeuksia. Komissio katsoo lisäksi, että Espanja on ottanut kyseisen järjestelmän käyttöön sääntöjenvastaisesti ja rikkonut siten perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa. Komissio toteaa kuitenkin, että 30 päivänä huhtikuuta 2002 annettiin järjestelmän kumoava säädös, joka tuli voimaan 9 päivänä toukokuuta 2002 ⁽¹⁸⁾. Komissio

panee merkille myös, että ainoa järjestelmästä tukea saanut yritys luopui oikeuksistaan 27 päivänä marraskuuta 2001. Espanjan viranomaisilla ja ainoalla järjestelmästä tukea saaneella yrityksellä oli perusteltu luottamus siihen, että järjestelmässä ei ollut kyse valtiontuesta. Komission ei tästä syystä ole vaadittava tukea maksettavaksi takaisin,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Espanja on myöntänyt sääntöjenvastaisesti ottamalla käyttöön yhtiöverosta 26 päivänä kesäkuuta 1996 annetun Norma Foralin nro 3/1996 53 ja 54 pykälän nojalla tukijärjestelmän, jota laajennettiin 10 päivänä kesäkuuta 1997 annetulla Biskajan Decreto Foralilla nro 81/1997, ei sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 22 päivänä elokuuta 2002.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

⁽¹⁷⁾ Asia C-295/97, *Piaggio v. Italia* ym. (Kok. 1999, s. I-3735).

⁽¹⁸⁾ Ks. Norma Foral nro 42/2002, 30.4.2002 (Biskajan virallinen lehti nro 87, 9.5.2002).

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 29 päivänä tammikuuta 2003,
pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY
6 artiklan 6 kohdan mukaisesti ilmoitettujen Belgian toimenpiteiden vahvistamisesta

(tiedoksiannettu numerolla K(2003) 361)

(ainoastaan hollannin- ja ranskankieliset tekstit ovat todistusvoimaiset)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2003/82/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon pakkauksista ja pakkausjätteistä 20 päivänä joulukuuta 1994 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/62/EY ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 6 artiklan 6 kohdan,

on kuullut direktiivin 94/62/EY 21 artiklalla perustettua komiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

1. Direktiivi 94/62/EY

Perustamissopimuksen 95 artiklaan (entinen 100 a artikla) perustuvalla direktiivillä 94/62/EY pyritään yhdenmukaistamaan kansallisia toimenpiteitä, jotka koskevat pakkauksista ja pakkausjätteistä huolehtimista, jotta ehkäistäisiin tai lievennetäisiin niiden vaikutuksia ympäristöön ja saavutettaisiin näin ympäristönsuojelun korkea taso ja toisaalta varmistettaisiin sisämarkkinoiden toiminta ja vältettäisiin kaupalle aiheutuvien esteiden syntyminen sekä kilpailun vääristyminen ja rajoittaminen yhteisössä. Tämän vuoksi direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään muun muassa pakkausjätteiden hyödyntämistä ja kierrätystä koskevista määrällisistä tavoitteista, jotka jäsenvaltioiden on saavutettava.

Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään, että viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2001 on hyödynnettävä vähintään 50 prosenttia ja enintään 65 prosenttia pakkausjätteistä painon mukaan laskettuna. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan tämän yleisen tavoitteen yhteydessä ja samassa määräajassa on kierrätettävä vähintään 25 prosenttia ja enintään 45 prosenttia kaikista pakkausjätteissä esiintyvistä pakkausmateriaaleista painon mukaan laskettuna siten, että kunkin pakkausmateriaalin osalta kierrätetään vähintään 15 prosenttia painon mukaan laskettuna.

Direktiivin 6 artiklan 6 kohdassa säädetään seurantamenettelystä, jolla varmistetaan jäsenvaltioiden valitsemien erilaisten lähestymistapojen yhdenmukaisuus. Sen erityisenä tarkoituk-

sena on varmistaa, että yhdessä jäsenvaltiossa asetetut tavoitteet eivät estä muita jäsenvaltioita noudattamasta direktiiviä tai aiheuta sisämarkkinoiden vääristymistä.

Kyseisen säännöksen mukaan komissio vahvistaa nämä toimenpiteet asianmukaisen tarkastuksen jälkeen.

2. Ilmoitettut toimenpiteet

2.1 Taustaa

Belgiassa liittovaltiolla on toimivalta saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä direktiivistä 94/62/EY ainoastaan sen tuotteita koskevat osat (esimerkiksi 9 artikla ja liite II). Pakkausjätteisiin sisältyvien pakkausmateriaalien hyödyntämistä ja kierrätystä koskevien tavoitteiden asettaminen direktiivin 94/62/EY 6 artiklan mukaisesti kuuluu alueiden yksinomaiseen toimivaltaan.

Jotta voidaan varmistaa, että direktiivi 94/62/EY ja erityisesti sen 6 artikla saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä ja pannaan täytäntöön yhtenäisellä ja johdonmukaisella tavalla, Belgian kolme aluetta tekivät 30 päivänä toukokuuta 1996 yhteistyösopimuksen pakkausjätteiden syntymisen ehkäisemisestä ja niistä huolehtimisesta (jäljempänä 'yhteistyösopimus') ⁽²⁾.

Kyseisen vuonna 1996 tehdyn yhteistyösopimuksen 3 artiklan 2 kohta sisälsi seuraavat kierrätys- ja hyödyntämistavoitteet, jotka taloudellisten toimijoiden on saavutettava kaikilla kolmella alueella (Flanderissa, Valloniassa ja Brysselissä) sekä kotitalouksissa että teollisuudessa syntyvän pakkausjätteen osalta.

	Kierrätys	Hyödyntäminen	Kierrätyksen vähimmäistavoite kunkin pakkausjätteen painosta
1998	Vähimmäistavoite: 45 %	Vähimmäistavoite: 70 %	15 %
1999	Vähimmäistavoite: 50 %	Vähimmäistavoite: 80 %	15 %

⁽²⁾ Yhteistyösopimuksessa määrätään, että taloudellisten toimijoiden (pakkausten täyttäjät ja käyttäjät, mukaan luettuina maahantuojat, mikäli pakkaus täytetään Belgian ulkopuolella) on otettava takaisin ja kierrätettävä tai hyödynnettävä markkinoille saatetun pakkausjätteen sisältämä pakkausmateriaali (yhteistyösopimuksen 6 artikla) joko itse tai alihankkijan avulla (yhteistyösopimuksen 7 artiklan 1 kohta) sekä saavutettava kierrätykselle ja hyödyntämiselle asetetut määrälliset tavoitteet (yhteistyösopimuksen 3 artiklan 2 kohta).

⁽¹⁾ EYVL L 365, 31.12.1994, s. 10.

Belgian viranomaiset ilmoittivat yhteistyösopimuksesta 13 päivänä heinäkuuta 1996 direktiivin 6 artiklan 6 kohdan mukaisesti, ja se vahvistettiin komission päätöksellä 1999/652/EY ⁽¹⁾.

2.2 Yhteistyösopimuksen tarkistus

Belgian viranomaiset ilmoittivat komissiolle 1 päivänä elokuuta 2001 neuvoston direktiivissä 83/189/ETY ⁽²⁾ säädetyn menettelyn mukaisesti yhteistyösopimuksen ehdotetusta tarkistuksesta. Ilmoitetun toimenpiteen tavoitteena on korottaa vuoden 1996 yhteistyösopimuksen 3 artiklalla asetettuja kierrätys- ja hyödyntämistavoitteita.

Yhteistyösopimuksen tarkistetulla 3 artiklalla asetettaisiin seuraavat tavoitteet:

	Kierrätys	Hyödyntäminen	Kierrätyksen vähimmäistavoite kunkin pakkausjätteen painosta
2000	50 %	80 %	15 %
2001	60 %	80 %	20 %
2002	65 %	85 %	25 %
2003	70 %	90 %	30 %

Tarkistetut tavoitteet perustuvat Belgian viranomaisten suorittamaan kustannus-hyötyanalyysiin.

Yhteistyösopimuksen 3 artiklan 2 kohdassa todetaan, että kierrätys- ja hyödyntämistavoitteiden saavuttamisasteen laskentamenetelmästä päättää pakkausmateriaaleja käsittelevä alueiden välinen komissio ("Interregionale Verpakkingscommissie") ⁽³⁾. Yhteistyösopimuksessa määrätään lisäksi, että yleinen hyödyntämistavoite on saavutetun kierrätystavoitteen, orgaanisen kierrätyksen ja energian hyödyntämisen summa ja että mekaaninen kierrätys voidaan ottaa huomioon laskettaessa kierrätystavoitteen saavuttamista. Vuoden 2003 tammikuun ensimmäisestä päivästä alkaen pakkauksia käsittelevä alueiden välinen komissio laatii uusia ehdotuksia yleisiksi kierrätys- ja hyödyntämistavoitteiksi vuodesta 2003 alkaen. Tulevat tavoitteet riippuvat kierrätys- ja hyödyntämismahdollisuuksien sekä lajittelevan jätteenkeräyksen kehittämisestä.

Lopuksi olisi todettava, että tarkistettu yhteistyösopimus ei tule voimaan taannehtivasti. Korotettuja tavoitteita sovelletaan ainoastaan siitä alkaen, kun tarkistettu yhteistyösopimus julkaistaan Belgian virallisessa lehdessä.

⁽¹⁾ EYVL L 257, 2.10.1999, s. 20.

⁽²⁾ EYVL L 109, 26.4.1983, s. 8. Direktiivi on korvattu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/34/EY (EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37).

⁽³⁾ Vuotta 2001 varten käytetään samaa laskentamenetelmää kuin vuonna 1996.

3. Lausunnot

Direktiivin 6 artiklan 6 kohdassa todetaan, että komissio vahvistaa toimenpiteen tarkastettuaan sen yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Tämän perusteella komissio pyysi jäsenvaltioita ilmaisemaan kantansa ilmoituksesta direktiivin 94/62/EY 21 artiklalla perustetussa komiteassa.

Ensimmäisen kerran asiasta keskusteltiin komitean kokouksessa 6 päivänä helmikuuta 2002. Jäsenvaltioita kehoitettiin lähettämään kirjalliset huomionsa komissiolle. Mainitussa 21 artiklalla perustetun komitean kokouksessa (6.2.2002) Belgian valtuuskunta katsoi, että Belgian aikomus asettaa pakkausten kierrättämislle korkeampia kansallisia tavoitteita ei aiheuta ongelmia. Valtuuskunnan mukaan vientimarkkinat voivat ottaa vastaan suuremman määrän pakkausjätettä, ja sen vuoksi komissiolla ei ole syytä hylätä Belgian ehdotusta kapasiteettiongelmiin vuoksi. Ranska kyseenalaisti tämän kannan ja ilmoitti Ranskan mahdollisesti vastustavan korkeampien kansallisten tavoitteiden asettamista Belgiassa. Myös Espanja ja Italia ilmaisivat yleisen huolensa korkeampien kansallisten tavoitteiden vaikutuksista sisämarkkinoihin.

Ranska jätti 29 päivänä huhtikuuta 2002 komissiolle kirjallisen lausunnon Belgian ilmoituksesta. Ranskan viranomaiset mainitsivat erityisenä huolenaan, että tarkistetun yhteistyösopimuksen mukainen suurempi kierrätysaste voi johtaa kapasiteettiongelmiin Ranskan lasinkiertäsalalla. Koska Belgiassa ei ole enää lasinkiertäyskapasiteettia ⁽⁴⁾, se vie kierrätettävän lasin naapurimaissa (mukaan luettuna Ranska) toimiviin kierrätyslaitoksiin. Ranskassa lasinkiertäyskapasiteetti on rajallinen. Lasin lisääntyvä vienti Ranskaan voisi aiheuttaa kapasiteettiongelmiä Ranskassa. Lisäksi Belgiasta viety lasi on halvempaa kuin ranskalainen lasi. Tämän vuoksi Ranskan viranomaiset ilmaisivat huolensa siitä, että Belgian toimenpiteet voisivat aiheuttaa sisämarkkinoiden vääristymistä ja estää Ranskaa noudattamasta direktiivin velvoitteita.

Komissio pyysi 15 päivänä toukokuuta 2002 Belgiaa selventämään ilmoituksen tiettyjä osia. Vastauksena tähän pyyntöön komissio sai Belgian viranomaisilta lisätietoa 20 päivänä kesäkuuta 2002.

Komissio esitti 21 artiklalla perustetussa komiteassa 25 päivänä heinäkuuta 2002 yleiskatsauksen Belgian viranomaisten esittämistä tiedoista sekä Ranskan viranomaisten huomioista. Jotkin muut jäsenvaltiot, erityisesti Italia ja Espanja, esittivät epäilynsä siitä, onko Belgiassa tarvittavaa lasinkiertäyskapasiteettia. Belgia selvensi, että maa on menettänyt lasinkiertäyskapasiteettinsa sisämarkkinoilla vallitsevan kilpailun vuoksi.

⁽⁴⁾ Kuten Belgian viranomaiset totesivat ilmoituksessaan, lasia koskeva tilanne Belgian markkinoilla on muuttunut sen jälkeen, kun ne ilmoittivat alkuperäisestä yhteistyösopimuksesta vuonna 1996. Verlipack-ryhmä, ainoa belgialainen ryhmä, joka käytti kotitalouksista peräisin olevaa säiliölasiä ja jonka kierrätyskapasiteetti oli noin 160 000 tonnia lasia vuodessa, poistui markkinoilta vuonna 1999. Belgian viranomaiset katsovat kuitenkin, että lasialalla ei ilmene kapasiteettiongelmiä Belgiaa ympäröivissä jäsenvaltioissa sijaitsevien kierrätyslaitosten ansiosta.

II ARVIOINTI

Belgia on pyytänyt lupaa poiketa direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdasta. Direktiivin 6 artiklan 6 kohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat ylittää 6 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa vahvistetut tavoitteet, jos niillä on sitä varten riittävä kierrätys- ja hyödyntämiskapasiteetti. Toimenpiteet on toteutettava ympäristönsuojelun korkean tason varmistamiseksi sillä edellytyksellä, etteivät ne aiheuta sisämarkkinoiden vääristymistä eivätkä estä muita jäsenvaltioita noudattamasta direktiiviä. Ne eivät myöskään saa aiheuttaa mielivaltaista syrjintää tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyä rajoittamista.

Komissio arvioi seuraavassa, täyttävätkö Belgian ilmoittamat toimenpiteet nämä edellytykset.

a) Riittävä hyödyntämis- ja kierrätyskapasiteetti

Komissio tulkitsee tämän vaatimuksen siten, ettei jäsenvaltioiden vaadita olevan täysin omavaraisia kierrätyksen ja hyödyntämisen suhteen. Jäsenvaltiot voivat kierrätys- ja hyödyntämistavoitteidensa saavuttamiseksi hyödyntää myös toisissa jäsenvaltioissa ja EU:n ulkopuolisissa maissa olevaa kapasiteettia. Tämä vaikeuttaa kuitenkin käytettävissä olevan kapasiteetin tarkkaa määrittämistä, koska kierrätys tapahtuu avoimilla kansainvälisillä markkinoilla.

Kyseisellä vaatimuksella on lisäksi tarkoitus varmistaa, etteivät yhdessä jäsenvaltiossa toteutetut toimenpiteet vaikeuta direktiivin noudattamista muissa jäsenvaltioissa; tästä syystä vaatimusta olisi tarkasteltava muiden 6 artiklan 6 kohdassa vahvistettujen perusteiden yhteydessä. Kyseisen vaatimuksen noudattaminen merkitsee käytännössä b ja c kohdassa käsiteltävien perusteiden noudattamista. Erityisesti sellaisten tavoitteiden asettamisessa, jotka ylittävät 6 artiklan 1 kohdassa vahvistetut tavoitteet, olisi varmistettava, ettei niillä vahingoiteta muiden jäsenvaltioiden keräys- ja kierrätysjärjestelmiä.

Muiden jäsenvaltioiden kuuleminen osoitti, että joillakin jäsenvaltioilla on epäilyjä siitä, onko Belgiassa riittävästi lasin hyödyntämis- ja kierrätyskapasiteettia, ja Ranska ilmaisi huolensa, joka liittyy sen omaan lasinkierrätyskapasiteettiin. Belgian viranomaisten mukaan kapasiteettiongelmia ei ole, koska naapurialueilla (erityisesti Saksassa, Alankomaissa ja Ranskassa) on riittävästi kierrätyskapasiteettia. Lisäksi Belgian viranomaisten mukaan direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 6 kohdan perusteiden rajoittava soveltaminen olisi vastoin sisämarkkinoiden periaatteita, koska Belgia on menettänyt lasinkierrätyskapasiteettinsa alueellaan nimenomaan sisämarkkinoilla vallitsevan kilpailun vuoksi. Lisäksi ilmoitetulla toimenpiteellä ei ole negatiivista vaikutusta, koska käytännössä ehdotetut tavoitteet on jo saavutettu. Vuonna 1999 kotitalousjätettä varten hyväksytty laitos ilmoitti kierrätysasteen olevan 73 prosenttia ja teollisuusjätettä varten hyväksytty laitos ilmoitti kierrätysasteeksi 77,9 prosenttia. Belgialaisen lasin hinnan

osalta Belgian viranomaiset selvensivät, että hinta määräytyy julkisten tarjouskilpailujen perusteella. Tarjouskilpailujen perusteella näyttää siltä, että vuodesta 2002 vienti Ranskaan vähenee ja vienti Alankomaihin ja Saksaan lisääntyy.

Olisi huomattava, että vuonna 1996 annetun edellisen ilmoituksen jälkeen tilanne Belgian lasimarkkinoilla on muuttunut, koska tärkein belgialainen kierrätyskeskus on lakannut toimimasta sisämarkkinoiden kilpailun vuoksi. Metallista valmistettujen pakkausten, muun kuin rautametallin, synteettisten aineiden mekaanisen kierrätyksen sekä paperin ja kartongin osalta Belgian markkinat eivät ole muuttuneet vuoden 1996 ilmoituksen jälkeen. Näitä materiaaleja varten Belgiassa on alueellaan riittävästi kierrätyskapasiteettia.

Edellä selostetun perusteella komissio katsoo, että koska ei ole määrätty velvoitteesta kierrättää pakkauksia maan sisällä, toimenpidettä on tarkasteltava osana kierrätettävän pakkausmateriaalin eurooppalaisia ja/tai maailmanlaajuisia markkinoita. Näin ollen, mikäli ei ilmene teknisistä ja markkinoiden rajoituksista johtuvaa yleistä markkinoiden kyllästymistä, jota ei voida korjata lisärahoituksen avulla, voidaan olettaa, että käytettävissä on asianmukainen kapasiteetti riippumatta siitä, onko se kyseisessä jäsenvaltiossa vai sen ulkopuolella. Tämä vaikuttaa olevan lähtökohtana Belgian asettamissa tavoitteissa. Havaittavissa on kuitenkin joitakin merkkejä lasin markkinoiden kyllästymisestä. Käytettävissä olevien tietojen perusteella ei voida kuitenkaan tehdä sitä yleistä päätelmää, että lisämateriaalia varten ei löydy tarvittavaa kapasiteettia.

b) Mahdollinen sisämarkkinoiden vääristyminen

Sisämarkkinoiden vääristymistä aiheutuu, kun korkeisiin kierrätysasteisiin liittyy paljon esimerkiksi lupamaksuista saatavaa rahoitusta, joka alentaa uusiomateriaalin hintoja. Mikäli jossakin maassa tavoitteet ovat alempia ja rahoitusta on tarjolla vähemmän, siellä kerätty uusiomateriaali on kalliimpaa kuin tuoton materiaali. Mikäli lisäksi kierrätyskapasiteetti on rajallinen, kyseisten maiden, joissa on alhaiset tavoitteet, voi olla vaikea löytää markkinoita niissä kerätylle materiaalille.

Muiden jäsenvaltioiden kuuleminen osoitti, että jotkin jäsenvaltiot pelkäävät sisämarkkinoiden vääristymistä. Belgian viranomaiset katsovat, että sisämarkkinoiden vääristymisen vaaraa ei ole, koska Belgian markkinat ovat pienet ja ilmoitettu toimenpide toteutetaan vaiheittain. Käytännössä ilmoitetulla toimenpiteellä ei ole vaikutuksia, koska Belgiassa saavutettu lasin kierrätysaste on jo paljon korkeampi kuin se, mitä ilmoitetussa toimenpiteessä esitettiin. (Belgia ilmoitti lasipakkausten kierrätysasteeksi 87,5 prosenttia vuonna 2001.) Lasinkierrätys myönnetään tehtäväksi julkisten tarjouskilpailujen perusteella, joiden perusteella määräytyy myös belgialaisen lasin hinta. Lisäksi vaikuttaa siltä, että Belgian markkinoiden keräyskapasiteetin enimmäismäärä on saavutettu ja sen vuoksi kerätyn lasin määrä ei todennäköisesti lisääntyisi.

Komissio katsoo, että Belgian markkinoiden pientä kokoa ei voida käyttää syynä kohdella maata eri tavalla kuin suuria maita. Lisäksi jo toteutuneet kierrätysasteet ja määrän lisääntymisen epätodennäköisyys eivät tarkoita, etteikö sisämarkkinoilla voisi jo olla vääristymiä. Koska lasin kierrätys kuitenkin annetaan tehtäväksi julkisten tarjouskilpailujen perusteella, voidaan olettaa, että hinta on sama kuin lasimurskan eurooppalainen ja/ tai maailmanlaajuinen markkinahinta. Tämän vuoksi rahoituksen määrän ei voida olettaa poikkeavan merkittävästi muista maista. Tämän vuoksi on vaikeaa päätellä riittävän varmasti, aiheuttavatko Belgian tavoitteet vääristymiä sisämarkkinoilla.

Edellä selvitetyn perusteella komissio katsoo, että sillä ei ole riittävästi tietoja, jotka osoittaisivat, että Belgian kierrätys- ja hyödyntämistavoitteet aiheuttaisivat mahdollista sisämarkkinoiden vääristymistä.

c) Muita jäsenvaltioita ei estetä noudattamasta direktiiviä

Tämän perusteen tarkoituksena on arvioida, estääkö kansallinen toimenpide muita jäsenvaltioita noudattamasta direktiivin tavoitteita. Kuten kohdassa b on esitetty, näin voi tapahtua, mikäli jossakin maassa tarjotaan huomattavasti muita maita enemmän rahoitusta tai mikäli kierrätyskapasiteetti on rajallinen.

Kun ilmoitettuja toimenpiteitä arvioidaan tällä perusteella, on ennen kaikkea otettava huomioon niiden jäsenvaltioiden lausunnot, joiden mahdollisuudet noudattaa direktiivissä asetettuja tavoitteita voivat vaarantua muiden jäsenvaltioiden toimenpiteiden takia. Ranska on ilmoittanut, että ilmoitettu toimenpide voisi vaarantaa sen mahdollisuudet noudattaa direktiivin mukaisia lasiin liittyviä velvoitteita.

Kohdassa b esitettyjen perusteiden mukaisesti komissio ei ole voinut löytää riittävän selkeää näyttöä siitä, että Belgian ilmoittama toimenpide voisi estää Ranskaa noudattamasta direktiivin mukaisia velvoitteita.

d) Toimenpide ei ole mielivaltaisen syrjinnän keino

Belgian toimenpide koskee erotuksetta kaikkea sekä kotimaisista että maahantuoduista tuotteista muodostuvaa pakkausjätettä. Muiden jäsenvaltioiden kuulemisessa ei ole tullut esiin mahdollisia mielivaltaisen syrjinnän mahdollisuuksia.

e) Toimenpiteet eivät rajoita peitellysti jäsenvaltioiden välistä kauppaa

Tällä tarkoitetaan muista jäsenvaltioista tuoduille tuotteille mahdollisesti asetettuja rajoituksia ja kotimaisen tuotannon epäsuoraa suojelua. Pakkausjätteet, joita Belgian toimenpide koskee, ovat EY:n perustamissopimuksen 28–30 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tavaroita, ja siksi jätehuollon alalla annetut

säännökset voivat joissakin olosuhteissa rajoittaa kauppaa tai suojella kotimaantuotantoa. Tässä nimenomaisessa tapauksessa Belgian toimenpiteen sisällön ja soveltamisen perusteella ei ole syytä tehdä sitä päätelmää, että Belgian ilmoittama toimenpide rajoittaisi kauppaa.

III PÄÄTELMÄT

Komissio katsoo Belgian toimittamien tietojen ja jäsenvaltioiden edellä kuvattujen lausuntojen perusteella, että sen olisi vahvistettava toimenpide, josta Belgia on ilmoittanut direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 6 kohdan mukaisesti, koska on varmistettu, että

- Belgian tavoitteiden mukaisesti kerätylle materiaalille on riittävästi hyödyntämis- ja kierrätyskapasiteettia,
- toimenpide ei aiheuta sisämarkkinoiden vääristymistä,
- toimenpide ei estä muita jäsenvaltioita noudattamasta direktiiviä,
- toimenpide ei johda mielivaltaiseen syrjintään,
- toimenpide ei merkitse jäsenvaltioiden välisen kaupan peitelyä rajoittamista.

On kuitenkin huomattava, että kerätyn lasimurskan markkinoilla on havaittu merkkejä kyllästymisasteen saavuttamisesta. Belgiaa kehoitetaan seuraamaan lasin markkinoita erityisen tarkkaavaisesti ja varmistamaan, että kerätyn materiaalin määrä Belgiassa ei ylitä lasin markkinoiden kapasiteettia,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Vahvistetaan Belgian ilmoittama toimenpide, joka ylittää direktiivin 94/62/EY 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyn hyödyntämistavoitteen ja 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn kierrätystavoitteen enimmäismäärän.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Belgian kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 29 päivänä tammikuuta 2003.

Komission puolesta
Margot WALLSTRÖM
Komission jäsen

EUROOPAN TALOUSALUE

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN

EFTAN VALVONTAVIRANOMAISEN PÄÄTÖS

N:o 149/02/KOL

tehty 26 päivänä heinäkuuta 2002,

ympäristötoimenpiteistä

(NORJA)

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN, joka

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 61 — 63 artiklan,

ottaa huomioon EFTAn jäsenvaltioiden välisen, valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamista koskevan sopimuksen ⁽²⁾ ja erityisesti sen 24 artiklan ja pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan,

ottaa huomioon valtiontukea koskevat menettelysäännöt ja aineelliset säännöt ⁽³⁾ ja erityisesti niiden 15 jakson ⁽⁴⁾,

sekä katsoo seuraavaa:

I TOSISEIKAT

Menettely

EFTAn valvontaviranomainen vahvisti 23 päivänä toukokuuta 2001 tekemällään päätöksellä uudet ympäristötuen suuntaviivat (ks. päätös N:o 152/01/KOL). Näiden suuntaviivojen 69 kohdassa kehoitetaan EFTA-valtioita muuttamaan voimassa olevat ympäristötukijärjestelmänsä näiden suuntaviivojen mukaisiksi ennen 1 päivää tammikuuta 2002 valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna aiheellisena toimenpiteenä.

Norjan hallitukselle ilmoitettiin valvontaviranomaisen 23 päivänä toukokuuta 2001 päivätyssä kirjeessä (asiakirja 01-3596-D) uusien suuntaviivojen vahvistamisesta ja sitä kehoitettiin ilmoittamaan suostumisestaan aiheellisten toimenpiteiden noudattamiseen. Norjan hallitus ilmoitti suostumisestaan aiheellisten toimenpiteiden noudattamiseen kauppa- ja teollisuusministeriön 6 päivänä heinäkuuta 2001 päivätyssä ja valvontaviranomaisen 10 päivänä heinäkuuta 2001 vastaanottamassa ja saapuneeksi kirjaamassa kirjeessä (asiakirja 01-5475-A).

Valvontaviranomaisen edustajat ja Norjan viranomaiset keskustelivat useaan otteeseen (mm. huhti-, kesä- ja syyskuussa 2001 pidetyissä kahdenvälisissä kokouksissa) uusien ympäristötuen suuntaviivojen soveltamisesta.

⁽¹⁾ Jäljempänä "ETA-sopimus".

⁽²⁾ Jäljempänä "valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehty sopimus".

⁽³⁾ EFTAn valvontaviranomaisen 19 päivänä tammikuuta 1994 antamat suuntaviivat ETA-sopimuksen 61 ja 62 artiklan sekä valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan soveltamista ja tulkittamista varten, julkaistu EYVL:ssä L 231 ja sen ETA-täydennysosassa N:o 32, 3.9.1994, sellaisena kuin ne ovat viimeksi muutettuna 28 päivänä marraskuuta 2001 tehdyllä päätöksellä N:o 370/01/KOL (julkaistu EYVL:ssä C 34, 7.2.2002, s. 15), jäljempänä "valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivat".

⁽⁴⁾ Valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivojen ympäristönsuojeluun myönnettävää tukea koskeva 15 jakso, sellaisena kuin se on vahvistettuna 23 päivänä toukokuuta 2001 tehdyllä päätöksellä N:o 152/01/KOL (julkaistu EYVL:ssä L 237, 6.9.2001, s. 16), jäljempänä "ympäristötuen suuntaviivat".

Norjan hallitus ilmoitti valvontaviranomaiselle käytössä olevista toimenpiteistä ja esitti huomautuksensa uusien ympäristötuen suuntaviivojen noudattamisesta valtiovarainministeriön 31 päivänä tammikuuta 2002 päivätyssä ja valvontaviranomaisen 5 päivänä helmikuuta 2002 vastaanottamassa ja saapuneeksi kirjaamassa kirjeessä (asiakirja 02-1004-A).

Valvontaviranomainen ilmoitti vastaanottaneensa kyseisen kirjeen 28 päivänä helmikuuta 2002 päivätyssä kirjeessä (asiakirja 02-1539-D). Valvontaviranomainen korosti, että se oli arvioinut saamansa tiedot ja että käytössä olevia järjestelmiä ei voida pitää uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten mukaisina. Valvontaviranomainen huomautti tältä osin, että Norjan hallitus oli myöntänyt tämän tosiseikan ja ilmoittanut valvontaviranomaiselle suunnitelmistaan tilanteen korjaamiseksi. Valvontaviranomainen kuitenkin katsoi, että Norjan hallituksen mainitsemat suunnitelmat ja aikomukset eivät olleet riittäviä, sillä ne eivät sisältäneet konkreettisia ehdotuksia tai sitoumuksia, joilla olisi varmistettu uusien ympäristötuen suuntaviivojen täysimääräinen noudattaminen 1 päivästä tammikuuta 2002 alkaen.

Valvontaviranomainen esitti keskeiset epäilynsä tiettyjen ympäristöverosta tehtävien poikkeusten soveltuvuudesta ympäristötuen suuntaviivoihin ja pyysi Norjan hallitusta tekemään konkreettisia ehdotuksia asianmukaisista täytäntöönpanotoimenpiteistä ja sitoumuksista, joilla varmistetaan, että uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetetut vaatimukset täyttyvät määrätystä ajankohdasta alkaen. Lisäksi Norjan hallitusta pyydettiin antamaan lisätietoja, mukaan luettuna perustelemaan kyseiset tukitoimenpiteet valtiontukisääntöjen nojalla. Ehdotukset, sitoumukset ja lisätiedot oli määrä toimittaa valvontaviranomaiselle kahden kuukauden kuluessa 28 päivänä helmikuuta 2002 päivätyyn kirjeen vastaanottamisesta.

Valvontaviranomainen korosti, että se aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn, ellei se saa pyytamiään konkreettisia ehdotuksia, sitoumuksia ja lisätietoja kyseiseen määräaikaan mennessä.

Norjan hallitus antoi lisätietoja valtiovarainministeriön 15 päivänä toukokuuta 2002 päivätyssä ja valvontaviranomaisen 24 päivänä toukokuuta 2002 vastaanottamassa ja saapuneeksi kirjaamassa kirjeessä (asiakirja 02-3995-A). Norjan hallitus ilmoitti valvontaviranomaiselle muun muassa, että on perustettu työryhmä arvioimaan uusien ympäristötuen suuntaviivojen vaikutuksia Norjan sähköverojärjestelmään. Työryhmää pyydettiin esittämään alustava kertomus ennen 1 päivää heinäkuuta 2002. Tästä syystä Norjan hallitus pyysi valvontaviranomaiselta lisäaikaa uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten noudattamiseen.

Norjan viranomaiset lähettivät valvontaviranomaiselle työryhmän alustavan kertomuksen (norjankielisen) jäljennöksen 5 päivänä heinäkuuta 2002 päivätyssä sähköpostiviestissä.

Valvontaviranomainen huomauttaa, ettei Norjan hallitus ole virallisesti ilmoittanut sille tästä kertomuksesta ja ettei Norjan hallitus ole ottanut kantaa kertomuksessa esitettyihin päätelmiin eikä selvittänyt, mihin jatkotoimenpiteisiin se aikoo ryhtyä kertomuksen tulosten perusteella. On myös syytä huomata, että valvontaviranomainen sai tämän kertomuksen vasta tietojen ja ehdotusten jättämiselle asetetun määräajan päätyttyä. Näistä syistä valvontaviranomainen ei ole ottanut huomioon alustavan kertomuksen sisältöä arvioidessaan verotoimenpiteitä.

Tukitoimenpiteiden kuvaus

Seuraava kuvaus perustuu osittain Norjan hallituksen antamiin tietoihin ja osittain valvontaviranomaisen käytettävissä oleviin tietoihin.

Valvontaviranomainen pahoittelee, ettei Norjan hallitus ole toimittanut kyseisiä verotoimenpiteitä koskevien säännösten jäljennöksiä. Lisäksi valvontaviranomainen huomauttaa, että se on nimenomaisesti pyytänyt Norjan hallitusta toimittamaan asiakirjoja, joiden perusteella valvontaviranomainen voi selvittää Norjan ympäristöverojärjestelmän rakenteen ja logiikan, mukaan luettuina kaikki ympäristöverojen tavoitteita ja erilaisia poikkeuksia koskevat oleelliset tausta-asiakirjat, mutta Norjan hallitus ei ole antanut näitä tietoja.

Sähkönkulutusvero

Sähkönkulutusvero otettiin ensimmäisen kerran käyttöön vuonna 1971. Norjan hallituksen mukaan (katso 31 päivänä tammikuuta 2001 päivätyssä kirjeessä esitetty kuvaus) veron tavoitteena oli tehostaa sähkönkulutusta ja näin saada aikaan myönteisiä ympäristövaikutuksia, joita ei muuten olisi saatu aikaan.

Vero kattaa kaiken kotimaisen sähkönkulutuksen lukuun ottamatta tiettyjä poikkeuksia ja tiettyihin teollisuudenaloihin vuoteen 1993 saakka sovellettuja alennettuja verokantoja. Norjan hallituksen mukaan poikkeuksilla ja alennetuilla verokannoilla haluttiin tasapainottaa kilpailukyvyyn heikkenemistä. Norjan hallitus antoi tältä osin tietoja poikkeuksen soveltamisalaan kuuluvien teollisuudenalojen sähkönkulutuksesta ja kustannusten lisääntymisestä näillä aloilla, jos sähköverosta tehtävä poikkeus poistettaisiin.

Vuodesta 1990 lähtien kaikki kuluttajat Finnmarkissa ja seitsemässä Pohjois-Tromssan kunnassa (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy ja Storfjord) ovat olleet vapautettuja verosta. Poikkeus koskee sekä kotitalouksien kulutusta että kaikkea liiketoimintaa.

Vuoteen 1992 saakka vero kattoi kaikki teollisuudenalat, mutta tietyillä aloilla sovellettiin alennettua verokantaa (tämä koski kaikkea energiavaltaista teollisuutta ⁽¹⁾ tai osaa siitä sekä sellu- ja paperiteollisuutta). Vuonna 1993 nämä teollisuudenalat vapautettiin kokonaan verosta. Poikkeus ulotettiin 1 päivästä tammikuuta 1994 alkaen kaikkeen tehdasteollisuuteen, kaivostoimintaan ja kasvihuoneviljelyyn. Norjan hallituksen mukaan poikkeusta ei haluttu enää rajoittaa energiavaltaiseen teollisuuteen, koska määritelmä oli epäselvä. Vuonna 1997 myös teollisuustuotantoa harjoittavat niin sanotut työmarkkinayritykset (arbeidsmarkedsbedrift) vapautettiin verosta. Muiden teollisuudenalojen on maksettava veroa.

Norjan hallituksen mukaan veropohjaa laajennettiin 1 päivästä tammikuuta 2001 alkaen siten, että se kattaa sähkönkulutuksen tehdasteollisuuden ja kaivostoiminnan yritysten hallintorakennuksissa. Norjan hallituksen mukaan tämä muutos johti tilanteeseen, jossa ainoastaan tuotantoprosesseissa käytetty sähkö oli vapautettu verosta. Jotta rakennus voidaan määritellä "hallintorakennukseksi", vähintään 80:tä prosenttia rakennuksesta on käytettävä hallintotarkoituksiin. Tämä tarkoittaa, että jos yli 20 prosenttia rakennuksesta on tuotantokäytössä, rakennukseen toimitettavaa sähköä ei veroteta. Tämä oli Norjan hallituksen mukaan ainoa käytökelpoinen määritelmä.

Norjan hallituksen mukaan voimassa olevat verovapautukset (eli alakohtaiset ja alueelliset poikkeukset) kattavat noin 45 prosenttia sähkön kokonaiskulutuksesta ja noin 70 prosenttia kaikkien teollisuudenalojen sähkönkulutuksesta Norjassa.

Seuraavassa taulukossa esitetään vuoden 1993 jälkeen sovelletut verokannat ja poikkeukset Norjan hallituksen antamien tietojen perusteella.

Taulukko 1: Sähkövero äyreinä kilowattituntia (kWh) kohti (vuoden 2002 hintoina)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Verokanta	5,60	6,12	6,09	6,14	6,34	6,34	6,41	8,95	11,47	9,30
Alennettu verokanta	2,80 ⁽¹⁾	⁽²⁾	—	—	—	—	—	—	—	—
Poikkeukset	Ernergia-valtainen teollisuus, sellu- ja paperiteollisuus sekä kasvihuoneet	Tehdas-teollisuus ja kaivostoiminta vapautettiin verosta	Kuten vuonna 1994	Kuten vuonna 1994	Poikkeus ulotettiin teollisuustuota harjoittaviin ns. Työmarkkinayrityksiin	Kuten vuonna 1997	Kuten vuonna 1997 ⁽³⁾	Kuten vuonna 1999	Kuten vuonna 1999	Kuten vuonna 1999 mutta lukuun ottamatta hallintorakennuksissa käytettävää sähköä

⁽¹⁾ Norjan hallitus huomauttaa, että tehdasteollisuus ja kaivostoiminta maksoivat veroa ainoastaan 2, 3 äyriä/kWh.

⁽²⁾ Tehdasteollisuus ja kaivostoiminta vapautettiin kokonaan verosta 1 päivästä tammikuuta 1994.

⁽³⁾ Norjan hallituksen mukaan verovapautus kuitenkin poistettiin käytäjäiltä, joilla on sähköboileri.

⁽¹⁾ Energiavaltaisen teollisuuden tärkeimmät alat ovat alumiini- ja ferroseosteollisuus.

Lisäksi Norjan hallitus on antanut tietoja sähkönkulutusveroon liittyvistä verotuloista ja lasketuista verotuloista. Verotuiksi lasketaan valtiolta verovapautusten tai veronhuojennusten takia saamatta jääneet verotulot. Näissä laskelmissa ei oteta huomioon verovapautuksen poistamisesta aiheutuvia mahdollisia käyttäytymisen muutoksia.

Taulukko 2: Sähkönkulutusvero: verotulot ja verotuet miljoonina Norjan kruunuina:

	1999	2000	2001	2002
Tulot	3 267	4 205	6 530	6 206
Verotuet alakohtaisista poikkeuksista	2 735	3 940	5 595	4 605
Verotuet alueellisista poikkeuksista	100	140	190	160

Valvontaviranomainen toteaa, että Norjan sähköverolainsäädännön pääsääntönä näyttää olevan, että kaikki kotimainen sähkönkulutus on veronalaista ⁽¹⁾. Toisaalta asianomaisissa säännöksissä tehdään poikkeuksia tiettyjen teollisuudenalojen tai alueiden kohdalla ⁽²⁾. Alakohtaiset poikkeukset määritellään tilastoluokituksen mukaisesti.

Joissakin tapauksissa poikkeuksen soveltamisalaa on täsmennetty tai rajoitettu, jotta poikkeusta ei sovellettaisi hallintorakennuksissa käytettävään sähköön ⁽³⁾.

CO₂-vero

Kivennäisöljyä ja moottoribensiiniä koskeva hiilidioksidivero otettiin käyttöön vuonna 1991 ja kivihiiiltä ja koksia koskeva vastaava vero vuonna 1992. Aluksi vero sisältyi tuolloisiin kivennäisöljyä, moottoribensiiniä sekä kivihiiiltä ja koksia koskeviin valmisteverojärjestelmiin. Vuoden 1999 ympäristöverouudistuksessa CO₂-veroa ehdotettiin lainsäädäntöön erillisenä verona. Kivennäisöljyn CO₂-veroksi vahvistettiin 0,490 Norjan kruunua litralta ⁽⁴⁾. Vuosina 1994—2002 kivihiiilen ja koksen CO₂-veroa nostettiin 0,410 kruunusta 0,490 kruunuun (vuoden 2002 hintoina) kilolta.

Kivihiiilestä ja koksista kannettava vero kattaa energiatarkoituksiin käytettävät tuotteet. Norjan hallituksen mukaan kivihiiilen ja koksen käyttö teollisuusprosessien raaka-aineena tai pelkistimenä on vapautettu CO₂-verosta. Tämä poikkeus otettiin käyttöön vuonna 1992, kun kivihiiiltä ja koksia koskeva CO₂-vero tuli voimaan. Norjan hallituksen mukaan kivihiiiltä ja koksia käytetään raaka-aineena tai pelkistimenä karbidien, ferroseosten sekä ensisulatetun alumiinin ja magnesiumin tuotannossa. Nämä teollisuudenalat ovat myös energiavaltaisia, eivätkä ne olisi olleet kannattavia ilman poikkeusta. Norjan hallitus totesi 31 päivänä tammikuuta 2002 päivätyssä kirjeessään, että poikkeuksen syynä oli se, että käytettävissä oleva tekniikka perustui hiiliraaka-aineen käyttöön ja että kyseiset tuottajat joutuivat kilpailemaan kansainvälisillä markkinoilla.

CO₂-veroa ei kanneta myöskään energiatarkoituksiin sementin ja leca-soran tuotannossa käytettävästä kivihiiilestä ja koksista. Tämä poikkeus otettiin käyttöön vuonna 1992, jolloin vero tuli voimaan. Poikkeuksen syynä on Norjan hallituksen mukaan se, että kivihiiilen ja koksen laajamittainen korvaaminen muilla aineilla ei olisi kannattavaa ja vaikeuttaisi asianomaisen teollisuudenalan menestymistä kansainvälisessä kilpailussa.

Paperi- ja selluteollisuus on maksanut tammikuusta 1993 lähtien alennettua veroa, joka on 0,245 Norjan kruunua litralta.

⁽¹⁾ Ks. Norjan parlamentin päätös sähköverosta valtion vuoden 2002 talousarvion yhteydessä, Vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft, 28.11.2001, 1 § sekä valmisteveroasetuksen 3 jakson 3 §:n 12 momentin 1 kohta.

⁽²⁾ Ks. Norjan parlamentin päätös sähköverosta valtion vuoden 2002 talousarvion yhteydessä, Vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft, 28.11.2001, 1 § sekä valmisteveroasetuksen 3 jakson 3 §:n 12 momentin 4 kohta.

⁽³⁾ Valmisteveroasetuksen 3 jakson 3 §:n 12 momentin 5 kohta.

⁽⁴⁾ Norjan hallituksen antamien tietojen mukaan vuoden 2002 hintoina ilmaistu määrä ei ole muuttunut vuoden 1994 jälkeen.

Norjan hallitus on antanut tietoja CO₂-veroon liittyvistä verotuloista ja verotuista ⁽¹⁾.

Taulukko 3: CO₂-veroon liittyvät verotulot ja verotuet miljoonina Norjan kruunuina ⁽¹⁾

	1999	2000	2001	2002
Verotulot	6 904	6 567	6 600	7 018
Verotuet	2 125	2 175	2 230	2 270

⁽¹⁾ Norjan hallitus huomauttaa, että tiedot laskettiin käyttämällä vertailukohtana kivennäisöljyä koskevaa CO₂-veroa, joka on 0,49 Norjan kruuna litralta.

Valvontaviranomainen huomauttaa, että CO₂-veroa koskevien säännösten mukaan osa veronalaisten tuotteiden käytöstä on vapautettu verosta. Valmisteveroasetuksen 3 jakson 3 §:n 6 momentin 3 kohdan mukaisesti raaka-aineena käytettävät tuotteet voivat saada veronpalautusta siltä osin kuin CO₂-päästöt ilmaan ovat pienemmät kuin kyseisen tuotteen hiilipitoisuuden perusteella voisi olettaa. Valmisteveroasetuksen 3 jakson 3 §:n 6 momentin 4 kohdan mukaisesti pelkistimenä käytettävä kivihiili ja koksi on vapautettu verosta. Poikkeus kattaa ainoastaan pelkistysprosessiin tarvittavien tuotteiden määrän. Myös klinkkerin valmistukseen sementin ja leca-soran tuotannon yhteydessä käytettävä kivihiili ja koksi on vapautettu verosta.

Lisäksi tulli- ja valmisteverohallinto on antanut edellä mainittuja poikkeuksia selittävät huomautukset, joissa selvitetään kyseisten verovapautusten taustaa ⁽²⁾.

Huomautuksissa todetaan kivihiilen ja koksen käytöstä teollisuusprosessien raaka-aineena, että kivihiilen ja koksen käyttö on vapautettu verosta, kun kivihiili ja koksi ovat joko pysyvästi tai tilapäisesti osa valmista tuotetta siten, että CO₂-päästöjä ei synny tai että päästöt ovat pienemmät kuin tavallisessa palamisessa. Tästä on kyse, kun kivihiiltä ja koksia käytetään muun muassa raaka-aineena grafiittielektrodien ja elektrodimassan tuotannossa sekä esimerkiksi kalsiumkarbidin tuotannossa.

Huomautuksissa todetaan kivihiilen ja koksen käytöstä teollisuusprosessien pelkistimenä, että kivihiili ja koksi ovat tietyissä tapauksissa välttämätön osa kemiallista prosessia, mutta ne eivät ole osa valmista tuotetta. Tällöin CO₂-päästöjen taso on verrattavissa energiatarkoituksiin käytettävän kivihiilen ja koksen käytöstä aiheutuviin päästöihin. Poikkeuksen syyksi todetaan se, että kivihiilen ja koksen käytölle ei ole vaihtoehtoja tällaisissa prosesseissa.

Norjan hallitus on antanut tietoja eri teollisuudenalojen CO₂-päästöistä ja CO₂-veron arvioiduista kustannuksista.

SO₂-vero

Vuonna 1970 otettiin käyttöön kivennäisöljyä koskeva vero. Norjan hallitus toteaa, että 17 päivänä syyskuuta 1976 annetun asetuksen nro 2 ⁽³⁾ nojalla kyseinen vero voidaan hakemuksesta palauttaa kokonaan tai osittain, jos tuotteen käytöstä aiheutuvat päästöt ovat pienemmät kuin rikkipitoisuuden perusteella voisi olettaa. Kaikki kivennäisöljyn käyttäjät voivat hakea veronpalautusta. Tämä osoitti Norjan hallituksen mukaan, että SO₂-vero kohdistuu tosiasiallisiin rikkidioksidipäästöihin.

⁽¹⁾ "Verotuen" käsitteestä katso edellä oleva selitys.

⁽²⁾ Toll- og avgiftsdirektoratets kommentarer Fritak for industriell bruk, kull og koks (jf. Stortingets vedtak om CO₂-avgift § 3 nr.1 bokstav d og § 3 nr.4 bokstav a, jf. forskriften §§ 3-6-3 og 3-6-4).

⁽³⁾ Valvontaviranomainen huomauttaa, ettei se ole saanut tämän asetuksen tekstiä.

Vuodesta 1993 lähtien vero perustui öljyn rikkipitoisuuteen ja nousi rikkipitoisuusprosentin kasvaessa. Veropohja kattoi raakaöljyn, kaasuöljyn, solaariöljyn, autodieselin, dieselöljyn ja polttoöljyn ja muut öljyt, joita voidaan käyttää polttoöljyn tavoin. Vuonna 1999 kivennäisöljystä kannettava rikkivero muutettiin SO₂-veroksi.

Samalla veropohjaa laajennettiin kivihiileen ja koksiin. Kivihiilen ja koksen käytöstä aiheutuviin SO₂-päästöihin sovellettiin kuitenkin alennettua verokantaa. Kivennäistuotteiden rikkiverosta 18 päivänä joulukuuta 1998 annetussa asetuksessa nro 961 ⁽¹⁾ säädettiin eriytetyn veron soveltamisesta eri kivihiili- ja koksiluokissa oletetun rikkipitoisuuden perusteella. SO₂-veron soveltamisalan laajentamisen jälkeen 17 päivänä syyskuuta 1976 annetun asetuksen nro 2 (katso edellä) mukaista veronpalautusjärjestelmää laajennettiin siten, että se kattaa myös uudet veronalaiset tuotteet.

Veron soveltamisalaa laajennettiin edelleen vuonna 1999 siten, että se sisälsi myös öljynjalostamojen SO₂-päästöt. Mahdollisen kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi pantiin täytäntöön kivennäistuotteiden rikkiverosta 18 päivänä joulukuuta 1998 annetun asetuksen nro 961 1 §:n 3 momentti. Tässä säännöksessä säädetään, että jos jo verotetut tuotteet aiheuttavat veron soveltamisalaan kuuluvia päästöjä, ensin maksettu vero on vähennettävä päästöistä maksettavasta verosta. Öljynjalostamoiden jalostusprosessissa käyttämän kivennäisöljyn kannalta vuoden 1999 muutos oli siis vain tekninen. Kun päästöjä verotettiin aiemmin välillisesti veronpalautusjärjestelmän kautta, nyt niistä kannettiin suoraan päästövero. Muutos kohdistettiin nimenomaan öljynjalostamoihin, kun katsottiin, että on tehokkaampaa soveltaa SO₂-veroa suoraan jalostamojen päästöihin. Norjan hallituksen mielestä öljynjalostamoja koskevaa päästöveroa voidaan pitää "uutena" verona ainoastaan siltä osin kuin päästöt ovat peräisin lähteistä, joita ei ole aiemmin verotettu. Öljynjalostamot käyttävät raakaöljyä kivennäisöljytuotteiden tuottamiseen, ja tästä prosessista aiheutuu päästöjä. Raakaöljyä ei kuitenkaan veroteta tuotteena, joten se ei ole osa veronpalautusjärjestelmää.

Norjan hallituksen antamien tietojen mukaan kivennäisöljystä kannettava varsinainen SO₂-vero laski 0,084 Norjan kruunusta (vuoden 2002 hintoina) litralta vuonna 1994 0,070 Norjan kruunuun (vuoden 2002 hintoina) litralta vuonna 2002. Kivihiiltä ja koksia sekä öljynjalostamoja koskeva SO₂-vero laski 3,24 Norjan kruunusta (vuoden 2002 hintoina) kilolta vuonna 1999 3,14 Norjan kruunuun (vuoden 2002 hintoina) kilolta vuonna 2002.

Kivihiilen ja koksen käyttöä sekä öljynjalostamoja koskeva SO₂-vero kumottiin 1 päivästä tammikuuta 2002 alkaen. Norjan hallitus toteaa, että aiemmin SO₂-veron soveltamisalaan kuulunutta teollisuutta säännellään nyt päästölupien avulla saastevalvonnasta annetun lain mukaisesti. Norjan hallituksen mukaan veron poistaminen liittyy Norjan valtion sitoumuksiin vuonna 1999 tehdyssä Göteborgin pöytäkirjassa, jossa vahvistetaan Norjan SO₂-päästöjen ylärajaksi 22 000 tonnia vuonna 2010. Hallitus huomauttaa, että päästötavoitteen saavuttamiseksi Norjan SO₂-päästöjä olisi vähennettävä 7 000 tonnia. Norjan valtion saastevalvontaviraston laskelmat osoittavat, että vähennys saadaan parhaiten aikaan prosessiteollisuudessa. Siksi 19 päivänä syyskuuta 2001 allekirjoitettiin aiesopimus ympäristöministeriön ja Norjan prosessiteollisuuden liiton (PIL) välillä seuraavien alojen yritysten puolesta: öljynjalostamot, kemikaalit ja keraamiset materiaalit, sementti, ferroseokset ja alumiini.

Norjan hallitus toteaa, että olisi tarkasteltava erilaisia ympäristöön liittyviä välineitä tai toimenpiteitä ja valittava niistä tehokkain, jotta tavoite saavutettaisiin, ja yksi näistä välineistä on vero. Parlamentin esityksessä nro 54 (1997–1998) tarkasteltiin useita toimenpiteitä SO₂:n kokonaispäästöjen vähentämiseksi ja ehdotettiin, että otetaan käyttöön kivihiilen ja koksen käyttöä koskeva vero, jossa on alennettu verokanta. Norjan pilaantumisen valvonnasta vastaavan viranomaisen julkaisema tutkimus kuitenkin osoittaa, että alennetulla verokannalla saavutettaisiin ainoastaan vähäinen päästövähennys. Näin ollen vero poistettiin ja käyttöön otettiin muita toimenpiteitä, kuten PIL:n kanssa tehty aiesopimus.

⁽¹⁾ Valvontaviranomainen huomauttaa, ettei se ole saanut tämän asetuksen tekstiä.

Aiesopimuksen mukaan Norjan prosessiteollisuuden liitto (PIL) vakuuttaa sopimuksen liitteessä ⁽¹⁾ lueteltujen yritysten puolesta, että ne kehittävät teknologiaa ja rakentavat puhdistuslaitoksia, jolloin Norjan SO₂-päästöt vähenevät vähintään 5 000 tonnia. Lisäksi PIL tekee konkreettisia ehdotuksia tämän päästövähennyksen toteuttamisesta ja siitä, miten voitaisiin saavuttaa 7 000 tonnin kokonaisvähennys.

Aiesopimuksessa määrätään edelleen, että yksittäisten toimintojen päästöjä sääntelee Norjan saastevalvontavirasto (SFT) lupien avulla saastevalvonnasta annetulla lailla täytäntöönpannun ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun EY:n direktiivin mukaisesti olemassa olevassa teollisuudessa, jonka on oltava direktiivin vaatimusten mukaista 30 päivään lokakuuta 2007 mennessä. Saastevalvonnasta annetun lain sallimissa rajoissa ympäristönsuojeluviranomaiset pyrkivät suunnittelemaan päästöluvut siten, että teollisuus saa tilaisuuden täyttää vähennysvaatimukset toteuttamalla yhteistyössä yhteisiä päästövähennystoimenpiteitä, jos se on teollisuuden mielestä tehokkainta. Päästöluissa on myös tarkoitus antaa määräyksiä yhteisen täytäntöönpanon yksityiskohtaisista ehdoista, muun muassa siitä, että parhaan käytettävissä olevan tekniikan ⁽²⁾ käyttöä yksittäisissä laitoksissa koskevia direktiivin vaatimuksia on noudatettava. Lisäksi päästöluvut on laadittava EFTAn valvontaviranomaisen antamissa ympäristötuen suuntaviivoissa olevien vaihtoehtoisia verovapautusmenetelmiä koskevien vaatimusten mukaisesti.

Aiesopimuksen mukaan PIL:n on tehtävä ehdotuksia yksittäisten yritysten SO₂-päästöjen lasku- tai mittausmenetelmistä 1 päivään kesäkuuta 2002 mennessä.

Norjan hallitus on vakuuttanut, että se aikoo tehdä sääntelystä saastevalvonnasta annetun lain mukaisesti pääasiallisen välineen teollisuusprosessien SO₂-päästöjen vähentämiseksi, kunnes päästövähennystoimenpiteiden määräaika on saavutettu, viimeistään vuonna 2010. Oikeudellisesti sitovat velvoitteet sisältyvät siis yritysten lupiin. Hallitus sitoutui vastaavasti tekemään Norjan parlamentille ehdotuksen kivihiilen ja koksen käytöstä sekä jalostamoista aiheutuvia SO₂-päästöjä koskevan veron poistamisesta 1 päivästä tammikuuta 2002 alkaen.

Lopuksi todetaan, että PIL:n kanssa tehtyä sopimusta on pidettävä aiesopimuksena, joka ei sido sopimuspuolia oikeudellisesti. Norjan viranomaiset asettivat myös ehdon, jonka mukaan sopimuksen on oltava EFTAn valvontaviranomaisen antamien ympäristötuen suuntaviivojen mukainen.

Aiesopimuksen täytäntöönpanemiseksi PIL on perustanut niin sanotun prosessiteollisuuden ympäristörahaston. Rahasto toimii itsenäisenä säätönä. Jokainen siihen osallistuva yksittäinen yritys on allekirjoittanut täytäntöönpanosopimuksen rahaston kanssa. Täytäntöönpanosopimuksen tärkein osa on se, että yritykset sitoutuvat maksamaan rahastoon nykyistä SO₂-veroa vastaavan määrän. Rahaston varoilla rahoitetaan puhdistuslaitoksia, jotka priorisoidaan kustannusten mukaan, kunnes aiesopimuksen tavoite on saavutettu.

Seuraavassa taulukossa esitetään Norjan hallituksen antamiin tietoihin perustuva yhteenveto SO₂-veroon liittyvistä tuloista ja tuista ⁽³⁾.

Taulukko 4: SO₂-veroon liittyvät verotulot ja verotuet miljoonina Norjan kruunuina

	1999	2000	2001	2002
Verotulot	344	117	140	98
Verotuet	540	525	540	600

⁽¹⁾ Liitteessä luetellaan seuraavat alat: öljynjalostus, kemikaalit ja keraamiset materiaalit, sementti, ferroseokset ja alumiini.

⁽²⁾ Best available techniques, BAT.

⁽³⁾ "Verotuen" käsitteestä katso edellä oleva selitys.

Norjan hallitus on antanut tietoja myös kivihiilen ja koksen käytöstä sekä öljynjalostuksesta aiheutuvista SO₂-päästöistä ja SO₂-veron arvioiduista kustannuksista.

II ARVIOINTI

Tämän päätöksen soveltamisala

Valvontaviranomainen huomauttaa, että tässä päätöksessä rajoitetaan arvioimaan, onko Norjan hallitus noudattanut valvontaviranomaisen ehdottamista ja Norjan hallituksen hyväksymistä aiheellisista toimenpiteistä johtuvia velvoitteitaan. Näin ollen tämä tutkinta koskee ainoastaan tukijärjestelmien soveltuvuutta ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseen toimintaan sekä uusiin ympäristötuen suuntaviivoihin 1 päivän tammikuuta 2002 jälkeen.

Tämä tutkinta koskee ainoastaan tukitoimenpiteitä, joissa on kyse sähköveroon tehtävistä poikkeuksista, CO₂-veroon tehtävistä poikkeuksista ja SO₂-veron osittaisesta poistamisesta. Valvontaviranomainen pidättää oikeuden arvioida myöhemmässä vaiheessa muita Norjan hallituksen 31 päivänä tammikuuta 2002 päivättyä kirjeessään ilmoittamia toimenpiteitä.

ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki

Norjan hallitus väittää 15 päivänä toukokuuta 2002 päivättyssä kirjeessään, että joidenkin kyseisistä toimenpiteistä voidaan katsoa kuuluvan ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle, toisin kuin 31 päivänä tammikuuta 2002 päivättyssä kirjeessä esitetään. Valvontaviranomaista kehoitettiin tarkastelemaan näitä toimenpiteitä ympäristöveroihin liittyvän valtiontuen luonnetta koskevan Norjan hallituksen tulkinnan kannalta.

Norjan hallituksen mukaan Euroopan komission käytännöstä⁽¹⁾ ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä⁽²⁾ seuraa, että ETA-valtiolla on harkintavaltaa päättää, mitä tuotteita ja millaista tiettyjen tuotteiden käyttöä verotetaan. Hallitus katsoo, että toimenpiteet, jotka koskevat vain yhtä tuotannon tekijää tai tietynlaista joidenkin tuotteiden käyttöä tai jotakin toimintaa, ovat luonteeltaan yleisiä, sillä ne eivät suosi tiettyä yritystä tai tuotannon alaa. Toimenpiteiden tavoitteisiin perustuvan oikeutuksen osalta hallitus viittaa oikeuskäytäntöön ja Euroopan komission ehdotukseen neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta. Näissä käsitellään olosuhteita, joissa suotuisaa vero-kohtelua voidaan perustella verojärjestelmän luonteella tai rakenteella.⁽³⁾

⁽¹⁾ Norjan hallitus viittaa tältä osin erityisesti kaksoiskäyttöä koskevasta vapautuksesta Yhdistyneen kuningaskunnan ilmastomuutosmaksujärjestelmässä 3 päivänä huhtikuuta 2002 tehtyyn komission päätökseen (valtioneuvoston päätös C 18/2001 ja C 19/2001) sekä Tanskan sähköuudistuksesta tehtyyn komission päätökseen (valtioneuvoston päätös N 416/99).

⁽²⁾ Norjan hallitus viittaa tältä osin seuraaviin asioihin: asia 173/73, Italia v. komissio, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 2.7.1974 (Kok. 1974, s. 709), yhdistetyt asiat 67/85, 68/85 ja 70/85, Van der Kooy ym. v. komissio, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 2.2.1988 (Kok. 1988, s. 219), asia C-75/97, Belgia v. komissio (ns. Maribel kaksi ja kolme -tuomio), Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.6.1999 (Kok. 1999, s. I-3671) ja asia C-143/99, Adria-Wien Pipeline, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 8.11.2001.

⁽³⁾ Edellä mainitun oikeuskäytännön lisäksi Norjan hallitus viittaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-53/00, Ferring, 22.11.2001 antamaan tuomioon.

ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan nojalla "EY:n jäsenvaltion tai EFTA-valtion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu tämän sopimuksen toimintaan, siltä osin kuin se vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan".

ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukea pidetään "toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä mutta jotka eri tavoin alentavat yrityksen vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja ovat siten sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia" ⁽¹⁾.

Näin ollen järjestelmä, jossa viranomaiset myöntävät joillekin yrityksille verovapautuksen, joka keventää näiden yritysten kustannuksia ja antaa niille rahoituksellisen edun ja siten parantaa niiden kilpailuasemaa, on ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, jos tuella kyetään vaikuttamaan sopimuspuolten väliseen kauppaan ja vääristämään kilpailua.

Ympäristöverojen käyttöönotto ei sinänsä kuulu ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, jos ne ovat yleisiä toimenpiteitä eivätkä suosi mitään yritystä tai teollisuudenalaa ⁽²⁾. Poikkeukset yleisestä verosta kuitenkin kuuluvat tämän säännöksen soveltamisalaan, jos ne kohdistuvat johonkin yritykseen tai teollisuudenalaa ja jos niitä ei voida perustella kyseisen verojärjestelmän luonteella tai rakenteella ⁽³⁾.

Kun arvioidaan, kohdistuuko verotoimenpide tiettyyn yritykseen tai teollisuudenalaa, on ensiksi otettava huomioon sekä kyseistä toimenpidettä koskevat säännökset että sen vaikutukset ⁽⁴⁾. Toimenpide voi olla valikoiva, jos säännöksissä nimenomaisesti rajataan veroetuudet johonkin teollisuudenalaa. Vaikka tällaisia säännöksiä ei olisi, toimenpide voi olla valikoiva, jos tiettyjen verosäännöksissä vahvistettujen perusteiden soveltaminen tai verotoimenpiteiden soveltamisalan määrittäminen johtaa siihen, että vain jotkin selkeästi määritellyt teollisuudenalat hyötyvät suotuisasta verokohtelusta.

Kun arvioidaan, muodostaako jokin verotoimenpide poikkeuksen yleisestä säännöstä tai järjestelmästä, lähtökohtana on toimenpiteen rakenne: kyseistä toimenpidettä koskevien säännösten perusteella on määritettävä, onko olemassa yleisiä sääntöjä, joista myönnetään poikkeuksia ⁽⁵⁾. On kuitenkin syytä korostaa, että toimenpiteiden nimitys ei ole ratkaiseva ⁽⁶⁾. Jotta tietty toimenpide voidaan katsoa poikkeukseksi, ratkaisevaa ei ole, onko se tarkoitettu poikkeukseksi tai rajoitetaanko sillä toimenpiteen soveltamisalaa. Sen sijaan on arvioitava, muodostaako kyseinen toimenpide luonteensa perusteella poikkeuksen yleisestä järjestelmästä, johon se kuuluu. ⁽⁷⁾ Arvioinnin on siis perustuttava toimenpiteen tavoitteisiin.

⁽¹⁾ Asia C-75/97, Belgia v. komissio (ns. Maribel kaksi ja kolme -tuomio), Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.6.1999 (Kok. 1999, s. I-3671, 23 kohta).

⁽²⁾ Ks. valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivojen 17B jakson 17B.3.1.1 kohta, jossa käsitellään valtiontukisääntöjen soveltamista yritysten välittömään verotukseen.

⁽³⁾ Ks. valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivojen 17B jakson 17B.3.1.4 kohta; ks. myös asia 173/73, Italia v. komissio, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 2.7.1974 (Kok. 1974, s. 709, 15 kohta).

⁽⁴⁾ Tältä osin on korostettava, että ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa "ei tehdä eroa valtioiden toimenpiteiden syiden tai tavoitteiden perusteella vaan niiden vaikutusten perusteella" (ns. Maribel kaksi ja kolme -tuomion 25 kohta); myös asia C-56/93, Belgia v. komissio, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 29.2.1996 (Kok. 1996, s. I-723, 79 kohta).

⁽⁵⁾ Ks. valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivojen luvussa 17B olevan 17B.3.1 kohdan 4 alakohta.

⁽⁶⁾ Ks. julkisasiamies Ruiz-Jarabo Colomerin asiassa C-6/97, Italian tasavalta v. komissio, 17.9.1998 esittämä ratkaisuehdotus (Kok. 1999, s. I-2981, 27 kohta, alaviite 17): "Ratkaisevaa ei ole toimenpiteen muodollinen nimitys (vapautus, alennus, etu, vähennys, helpotus tai muu), vaan sen luonne verosäännöksenä, jolla luodaan poikkeuksellinen tilanne yhden tai useamman verovelvollisen hyväksi."

⁽⁷⁾ Ks. julkisasiamies Darmonin yhdistetyissä asioissa C-72/91 ja C-73/91, Sloman Neptun, 17.3.1992 esittämä ratkaisuehdotus (Kok. 1993, s. I-887, 50 kohta).

Valvontaviranomainen viittaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa *Adria-Wien Pipeline* antamaan tuomioon, jonka mukaan kun arvioidaan, voidaanko valtiontukisääntöjä soveltaa, "tietyn lainsäädännön osalta on ratkaistava ainoastaan se, suositaanko valtion toimenpiteellä perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla 'jotakin yritystä tai tuotannonalaa' verrattuna muihin yrityksiin, jotka ovat toimenpiteellä tavoitellun päämäärän kannalta samankaltaisessa tosiasiallisessa tai oikeudellisessa tilanteessa" ⁽¹⁾.

Seuraavaksi on tarkistettava, onko mahdollista, että "kyseistä vapautusta voitaisiin perustella järjestelmän luonteella tai rakenteella" ⁽²⁾. Kun arvioidaan ympäristöverotoimenpiteiden mahdollista oikeutusta, on kiinnitettävä erityistä huomiota kyseisen kansallisen lainsäädännön taustalla oleviin ympäristöpoliittisiin näkökohtiin, ja nämä näkökohdat huomioon ottaen on tarkasteltava, onko taloudellisten toimijoiden erilainen kohtelu perusteltua vai aiheuttavatko myös veroetuuksia saavat yritykset tai alat niitä kielteisiä ympäristövaikutuksia, joista kyseisellä verolla oli tarkoitus rangaista ⁽³⁾.

Lopuksi valvontaviranomainen haluaisi huomauttaa, että on periaatteessa kunkin EFTA-valtion oma asia laatia ympäristöverojärjestelmänsä parhaaksi katsomallaan tavalla. Näin ollen EFTA-valtioilla on vapaus päättää siitä, mitkä tuotteet ja toiminnot olisi sisällytettävä tietyn ympäristöverojärjestelmän soveltamisalaan. EFTA-valtion on kuitenkin kansallisesta ympäristöverojärjestelmästä vapaasti päättäessään varmistettava, että tiettyjä teollisuudenaloja hyödyttävät toimenpiteet ovat kyseisten verotoimenpiteiden taustalla olevien ympäristötavoitteiden mukaisia, jotta ne eivät olisi ristiriidassa ETA:n valtiontukisääntöjen kanssa. Asianomaisen hallituksen on toimitettava tiedot, joiden perusteella valvontaviranomainen voi varmistaa, että veroetuuksilla toteutetaan kyseisen verojärjestelmän taustalla olevat tavoitteet.

Valvontaviranomainen on arvioinut Norjan verotoimenpiteitä edellä esitetyn perusteella.

Sähkövero

Norjan hallituksen mukaan kyseistä veroetuutta ei ole enää 1 päivästä tammikuuta 2001 alkaen voitu pitää sähköverojärjestelmästä tietyille elinkeinoelämän alalle (tehdasteollisuudelle ja kaivostoiminnalle) myönnettyinä poikkeuksena, kun verrataan tämän alan ja esimerkiksi palvelusektorin verokohtelua. Veroa on pidettävä soveltamisaltaan rajattuna verona, joka kattaa kaiken muun kuin tuotantotarkoituksiin käytettävän sähkön käytön.

Norjan hallitus katsoo, että toimenpidettä, joka riippuu tietynlaisesta sähkön käytöstä eikä kohdistu tiettyyn teollisuudenalaan, ei voida pitää tukena.

Edellä kuvattujen valmisteveroasetuksessa (3 jakso) vahvistettujen sääntöjen perusteella valvontaviranomainen katsoo, että nykyisessä sähköverojärjestelmässä pääsääntö on, että kaikki sähkönkulutus on veronalaista. Norjan hallituksen väite, jonka mukaan nykyisen sähköverojärjestelmän pääsääntönä on, että ainoastaan muihin tarkoituksiin kuin tuotantoprosesseihin käytettävä sähkö on veronalaista, ei näytä saavan tukea edellä mainituista säännöistä. Näissä säännöissä todetaan selvästi, että tietyt teollisuudenalat, jotka määritteli Norjan tilastokeskuksen luokituksen mukaisesti, on vapautettu verosta. Tämä poikkeuksen soveltamisalan määritelmä johtaa siihen, että tietyt teollisuudenalat eivät hyödy verovapautuksesta, vaikkei voida sulkea pois, että sähköä käytetään tuotantoprosesseihin näilläkin aloilla.

Asiaa koskevasta oikeuskäytännön perusteella on ilmeistä, että joillekin aloille myönnettäviä poikkeuksia on pidettävä valikoivina toimenpiteinä, joita ei periaatteessa voida perustella kyseisen verojärjestelmän luonteella tai logiikalla ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Asia C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 8.11.2001 (Kok. 2001, s. I-8365, 41 kohta).

⁽²⁾ Asia 173/73, *Italia v. komissio*, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 2.7.1974 (Kok. 1974, s. 709, 15 kohta).

⁽³⁾ Ks. asia C-53/00, *Ferring SA v. Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)*, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 22.11.2001 (Kok. 2001, s. I-9067, 17–22 kohta).

⁽⁴⁾ Euroopan yhteisöjen tuomioistuin katsoi asiassa *Adria-Wien Pipeline* antamassaan tuomiossa, että "sitä, että edut myönnetään yrityksille, joiden pääasiallinen toiminta koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta, ei voida perustella — verojärjestelmän luonteella tai yleisellä rakenteella" (49 kohta). Lisäksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuin katsoi ns. *Maribel* kaksi ja kolme -tuomiossa, että "lisälennuksen soveltamisalan rajaaminen tietyille aloille tekee toimenpiteestä valikoivan, joten toimenpide täyttää erityisyyttä koskevan edellytyksen" (28–31 kohta).

Valvontaviranomainen ei ole vakuuttunut siitäkään, että poikkeuksia voitaisiin pitää osoituksena Norjan hallituksen päätöksestä verottaa ainoastaan tietynlaista sähkönkulutusta. Kuten hallitus on itse todennut (katso 31 päivänä tammikuuta 2002 päivätty kirje), eri teollisuudenaloja koskevilla poikkeuksilla on haluttu tasapainottaa kilpailukyvyyn heikkenemistä. Valvontaviranomainen huomauttaa myös, että Norjan hallitus ei ole selvittänyt, miten poikkeuksen rajaamisella siten, että hallintorakennuksissa käytettävä sähkö on veronalaista, tosiasiallisesti varmistetaan, että verovapautus koskee ainoastaan tuotantoprosesseissa käytettävää sähköä. Tältä osin valvontaviranomainen huomauttaa erityisesti, että Norjan hallitus ei ole esittänyt minkäänlaista tuotantoprosessin ja hallintokäytön määritelmää. Lisäksi valvontaviranomainen epäilee, onko sähköveron oletetun tavoitteen, nimittäin sähkönkulutuksen vähentämisen, mukaista jättää soveltamisalan ulkopuolelle sähkönkulutus tiettyihin tarkoituksiin, kuten sähkönkulutus tuotantoprosesseissa, erotuksena muusta sähkönkulutuksesta.

Lopuksi oikeuskäytännön perusteella on myös selvää, että verotoimenpiteiden alueellisesti eriytetty soveltaminen muodostaa ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valikoivan toimenpiteen ⁽¹⁾.

Edellä esitettyjen näkökohtien ja saamiensa tietojen perusteella valvontaviranomainen katsoo, että valmisteveroasetuksen 3 jakson 3 §:n 12 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tiettyjen teollisuudenalojen ja alueiden poikkeukset sähköverosta saattavat muodostaa valikoivan toimenpiteen, joka näyttää poikkeavan sähkönkulutuksen yleisestä verojärjestelmästä.

Näillä poikkeuksilla myönnetään verosta vapautetuille yrityksille rahoituksellinen etu, sillä ne vähentävät yritysten toimintakustannuksia. Kyseinen etu myönnetään valtion varoista, koska valtio menettää verotuloja. Norjan viranomaisten antamien tietojen mukaan alakohtaisista poikkeuksista johtuva verotulojen menetys oli vuonna 2002 arviolta 4 605 miljoonaa Norjan kruunua ja alueellisista poikkeuksista johtuva verotulojen menetys 160 miljoonaa Norjan kruunua ⁽²⁾. Tuensaaajayritykset harjoittavat taloudellista toimintaa markkinoilla, joilla käydään tai voidaan käydä sopimuspuolten välistä kauppaa tai joille muista ETA-maista peräisin olevat yritykset haluavat ehkä sijoittautua. Poikkeukset siis vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua ja ne voivat vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.

Näin ollen tiettyjä teollisuudenaloja ja alueita koskevia poikkeuksia sähköverosta voidaan pitää ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena.

CO₂-vero

Raaka-aineena tai pelkistimenä käytettävää kivihiiltä ja koksia koskeva poikkeus

Norjan hallitus katsoo, että raaka-aineena käytettävää kivihiiltä ja koksia sekä pelkistimenä käytettävää kivihiiltä ja koksia koskevat poikkeukset CO₂-verosta voivat kuulua ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle.

Norjan hallitus väittää, että kumpikin poikkeus on määritelty tietynlaisen kyseisten tuotteiden käytön perusteella eikä kyse ole jollekin yritykselle tai tuotannonalalle suunnatusta verovapautuksesta tai veronhuojenuksesta. Poikkeusta voidaan soveltaa kaikkiin yrityksiin, jotka käyttävät kivihiiltä ja koksia tähän tarkoitukseen. Hallitus katsoo, että tietynlaista tuotteiden käyttöä koskevaa verovapautusta voidaan pitää ”valikoi-vana” ainoastaan, jos on yrityksiä, jotka eivät hyödy verovapautuksesta, vaikka nekin käyttävät tuotteita poikkeuslausekkeessa kuvattuun tarkoitukseen.

Vaihtoehtoisesti Norjan hallituksen mukaan ainakin raaka-aineena käytettävää kivihiiltä ja koksia koskeva poikkeus voidaan perustella sen taustalla olevalla periaatteella.

⁽¹⁾ Norjan alueellisesti eriytettyjä sosiaaliturvamaksuja koskeva asia E-6/98, Norjan hallitus v. EFTAn valvontaviranomainen, EFTAn tuomioistuimen tuomio 20.7.1999 (EFTAn tuomioistuimen raportti vuodelta 1999, s. 74).

⁽²⁾ Norjan hallituksen mukaan näiden tietojen lähteenä on Budsjetttinnstilling S. nr. 1 (2001–2002).

Norjan hallitus väittää, että CO₂-veron tavoitteena oli CO₂-päästöjen vähentäminen. Veroa kannetaan energiatarkoituksiin käytettävistä kivennäisöljytuotteista. Siltä osin kuin tietynlainen kivennäisöljytuotteiden muu käyttö kuin niiden käyttö energiatarkoituksiin ei aiheuta CO₂-päästöjä, verovapautuksia tai veronhuojennuksia voidaan perustella kyseisen toimenpiteen logiikalla.

Norjan hallitus toteaa tältä osin, että kivihiilen ja koksen käsittelystä lopputuotteeksi ei aiheudu lainkaan CO₂-päästöjä tai päästöt ovat vähäiset. Tähän esitetään syyksi joko "alhaista" lämpötilaa (4–500 celsiusastetta) tai sitä, että prosessissa ei käytetä happea. Koska vero halutaan kohdentaa CO₂-päästöihin, raaka-aineena käytettävää kivihiiltä ja koksia koskeva poikkeus voidaan Norjan hallituksen mielestä perustella sen tavoitteella.

Norjan hallituksen mielestä kivihiilen ja koksen käyttöä koskevan veron tavoitteena oli osittain vähentää näiden tuotteiden käyttöä energiatarkoituksiin ja osittain välttää sellainen vaara, että jo verotetun kivennäisöljyn käytöstä siirrytään verottoman kivihiilen ja koksen käyttöön. Nämä tavoitteet huomioon ottaen hallitus väittää, että poikkeusta, joka koskee sellaista raaka-aineena ja pelkistimenä käytettävää kivihiiltä ja koksia, jota ei käytetä energiatarkoituksiin, voidaan pitää perusteltuna. Lisäksi Norjan hallitus väitti, että kumpaakin poikkeusta voidaan pitää perusteltuna myös siksi, että sen mukaan tässä prosessissa ei voida käyttää vaihtoehtoisia tuotteita.

Valvontaviranomainen huomauttaa, että raaka-aineena käytettävän kivihiilen ja koksen veronpalautusmahdollisuutta ja pelkistimenä käytettävää kivihiiltä ja koksia koskevaa poikkeusta ei määritellä tietyn teollisuudenalan perusteella. Vaikuttaisi kuitenkin siltä, että kivihiiltä ja koksia käytetään ainoastaan muutamiin erityistarkoituksiin joillakin teollisuudenaloilla. Näin ollen kyseisiin tarkoituksiin rajoittuvat poikkeukset näyttäisivät väistämättä hyödyttävän ainoastaan näitä teollisuudenaloja. Lisäksi valvontaviranomainen huomauttaa, että Norjan hallitus tuntuu itse katsovan, että poikkeukset kohdistuvat muutamiin määritelyihin teollisuudenaloihin, nimittäin karbidien, ferroseosten sekä ensisulatetun alumiinin ja magnesiumin tuotantoon. Hallitus toteaa, että nämä teollisuudenalat eivät olisi kannattavia ilman poikkeusta (¹).

Valvontaviranomainen ei tässä vaiheessa sulje pois, että tiettyjä verovapautuksia tai veronhuojennuksia voidaan pitää perusteltuina, jos voidaan osoittaa, että tietynlainen kyseisen veronalaisen tuotteen käyttö ei aiheuta niitä kielteisiä ympäristövaikutuksia, joista kyseisellä verolla on tarkoitus rangaista.

Valvontaviranomainen kuitenkin huomauttaa, että Norjan hallitus ei ole antanut tarkistettavissa olevia tietoja raaka-aineena käytettävän kivihiilen ja koksen CO₂-päästöistä poikkeuksen soveltamisalaan kuuluvilla teollisuudenaloilla. Norjan hallitus ei myöskään ole selvittänyt, miten valmisteveroasetuksen 3 jakson 3 §:n 6 momentin 3 kohdassa tarkoitettua veronpalautusmekanismia sovelletaan käytännössä. Valvontaviranomainen ei näin ole pystynyt tarkistamaan, sovelletaanko poikkeusta todella ainoastaan prosesseihin, jotka eivät aiheuta CO₂-päästöjä.

Valvontaviranomainen toteaa pelkistimenä käytettävää kivihiiltä ja koksia koskevista poikkeuksista CO₂-veroon (katso valmisteveroasetuksen 3 jakson 3 §:n 6 momentin 4 kohta), että tulli- ja valmisteverohallinnon selittävien huomautusten mukaan kivihiilen ja koksen käyttö kemiallisen prosessin välttämättömänä osana aiheuttaa CO₂-päästöjä, jotka ovat verrattavissa kivihiilen ja koksen käytöstä energiatarkoituksiin aiheutuneisiin päästöihin. Poikkeus näyttäisi siis olevan ristiriidassa CO₂-veron tavoitteen eli CO₂-päästöjä aiheuttavien tuotteiden verottamisen kanssa. Norjan hallituksen mukaan poikkeus on perusteltu, koska tällaisissa prosesseissa ei voida käyttää muita materiaaleja kuin kivihiiltä ja koksia.

Tältä osin valvontaviranomainen huomauttaa, että Norjan hallitus ei ole antanut lisätietoja, joiden perusteella valvontaviranomainen olisi voinut varmistaa, että poikkeuksesta hyötyvillä teollisuudenaloilla ei todellakaan ole ollut käytettävissään vaihtoehtoisia materiaaleja kyseisissä teollisuusprosesseissa. Norjan hallitus ei myöskään ole perustellut, miksi CO₂-veroa ei tarvitse kantaa tässä tilanteessa.

Ympäristötuen suuntaviivoista seuraa, että ympäristöveroihin liittyvissä tukitoimenpiteissä on otettava huomioon ympäristöpolitiikan tavoitteiden peruseriaatteen, kun arvioidaan niiden soveltuvuutta ETA:n valtiontukisääntöihin. Kuten suuntaviivoissa todetaan, peruseriaate on se, että saastuttaja maksaa. Näin ollen ja suuntaviivojen 19 kohdan mukaisesti "tukia myöntämällä ei enää voida korvata ympäristökustannusten sisällyttämistä hintoihin. Ympäristövaatimusten huomioonottaminen pitkällä aikavälillä edellyttää todellisiin kustannuksiin perustuvaa hintatasoa ja ympäristönsuojelukustannusten täydellistä sisällyttämistä hintoihin."

(¹) Valvontaviranomainen panee myös merkille ilmastonmuutospolitiikkaa koskevan Norjan hallituksen asiakirjan, jonka taulukossa 2 mainitaan "verosta vapautetut alat: (...) kivihiili ja koksi jalostustarkoituksiin (rautaseos-, karbidi- ja alumiiniteollisuus)" (alleviivaus lisäty).

Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella valvontaviranomainen epäilee, voidaanko raaka-aineena käytettävää kivihiiltä ja koksia koskevan CO₂-veron palautusta ja pelkistimenä käytettävää kivihiiltä ja koksia koskevaa poikkeusta perustella kyseisen verojärjestelmän luonteella ja logiikalla. Lisäksi valvontaviranomainen panee merkille, että Norjan hallitus on itse todennut 31 päivänä tammikuuta 2002 päivätyssä kirjeessään, että poikkeuksista hyötyvät energiavaltaiset teollisuudenalat, jotka ovat alttiita kansainväliselle kilpailulle ja jotka eivät olisi kannattavia ilman poikkeuksia. Tämä näyttää viittaavan siihen, että poikkeusten perimmäinen syy ei kuulu luonnostaan kyseiseen verojärjestelmään.

Energiatarkoituksiin sementin ja leca-soran valmistuksessa käytettävää kivihiiltä ja koksia koskeva poikkeus

Norjan hallituksen mukaan energiatarkoituksiin sementin ja leca-soran tuotannossa käytettävää kivihiiltä ja koksia koskevan poikkeuksen syynä on osittain se, että laajamittaiset kivihiilen ja koksen korvikkeet eivät olisi kannattavia, ja osittain se, että teollisuus on alttiina kansainväliselle kilpailulle. Ensiksi mainittu seikka saattaa Norjan hallituksen mukaan viitata siihen, että tarvittava energiatuotteen määrä riippuu valmistusprosessista ja että ainoana vaihtoehtona on koksen käytön korvaaminen, ei sen vähentäminen. Tältä osin Norjan hallitus väittää, että kaksoiskäyttöä koskevasta Euroopan komission päätöksestä ilmeisesti näyttää seuraavan, että on otettava huomioon tuottajan rajoitettu liikkumavara prosessissa tarvittavan energiatuotteen lajin ja määrän muuttamisessa. Norjan hallitus kuitenkin myöntää, että sementin ja leca-soran valmistusta koskeva poikkeus saattaa edellyttää lisäarviointia. Norjan hallitus onkin ilmoittanut valvontaviranomaiselle, että poikkeusta arvioidaan yksityiskohtaisesti valtion talousarviossa vuodeksi 2003.

Valvontaviranomainen huomauttaa, että tämä poikkeus rajoittuu yhteen teollisuudenalaan ja rikkoo CO₂-verojärjestelmässä vahvistettua yleistä sääntöä, jonka mukaan kaikki kivihiilen ja koksen energiakäyttö on veronalaista. Poikkeus on näin ollen alakohtainen toimenpide, eikä sitä periaatteessa voida perustella kyseisen verojärjestelmän luonteella tai logiikalla⁽¹⁾. Tältä osin valvontaviranomainen huomauttaa, että Norjan hallitus ei ole osoittanut, että ainoastaan sementtiteollisuus tarvitsisi erityiskohtelua kivihiilen ja koksen korvikkeiden puuttumista koskevien väitettyjen ongelmien takia. Kuten edellä on todettu⁽²⁾, vaikka kävisikin ilmi, että sementtiteollisuudella ei ole käytettävissään vaihtoehtoisia tuotteita, tämä ei riitä säännöistä poikkeamisen perusteeksi, jos poikkeus on varsinaisesti tavoiteltujen ympäristöpäämäärien vastainen.

Valvontaviranomainen toteaa, että Norjan hallitus ei ole antanut riittävästi tietoja, jotka osoittaisivat, että kyseisiä poikkeuksia voidaan perustella CO₂-verojärjestelmän luonteella ja rakenteella.

Valvontaviranomainen on tietoinen kaksoiskäyttöä Yhdistyneessä kuningaskunnassa koskevasta Euroopan komission päätöksestä⁽³⁾ sekä Euroopan komission ehdotuksesta energian verotusta koskevan kehityksen uudistamisesta Euroopan unionissa⁽⁴⁾. Valvontaviranomainen ei sulje pois, että Euroopan komission arvion taustalla olevat näkökohdat voivat olla merkityksellisiä raaka-aineena tai pelkistimenä käytettävää kivihiiltä ja koksia koskevissa poikkeuksissa CO₂-verosta. Valvontaviranomainen haluaa kuitenkin huomauttaa, että Norjan verojärjestelmässä ei välttämättä tavoitella niitä päämääriä, joita tavoiteltiin energian verotusta koskevassa Euroopan komission ehdotuksessa ja joilla voitiin Euroopan komission mukaan perustella eräitä poikkeuksia kyseisestä verosta. Tätä seikkaa kuitenkin arvioidaan muodollisessa tutkintamenettelyssä.

⁽¹⁾ Euroopan yhteisöjen tuomioistuimien katsoi asiassa *Adria-Wien Pipeline* antamassaan tuomiossa, että "sitä, että edut myönnetään yrityksille, joiden pääasiallinen toiminta koostuu aineellisten hyödykkeiden valmistuksesta, ei voida perustella (...) verojärjestelmän luonteella tai yleisellä rakenteella" (49 kohta). Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin katsoi ns. *Maribel* kaksi ja kolme -tuomiossa, että "lisäalennuksen soveltamisalan rajaaminen tietyille aloille tekee toimenpiteestä valikoivan, joten toimenpide täyttää erityisyyttä koskevan edellytyksen" (28–31 kohta).

⁽²⁾ Katso edellä oleva viittaus "kustannusten sisällyttämisestä hintoihin" koskeviin vaatimuksiin, joista määrätään ympäristötuen suuntaviivojen 19 kohdassa.

⁽³⁾ Kaksoiskäyttöä koskevasta vapautuksesta Yhdistyneen kuningaskunnan ilmastomuutosmaksujärjestelmässä 3 päivänä huhtikuuta 2002 tehty komission päätös (valtiontuki C 18/2001 ja C 19/2001).

⁽⁴⁾ KOM(1997) 30 lopullinen, EYVL C 139, 6.5.1997, s. 14.

Paperin ja sellun alennettu verokanta

Lopuksi valvontaviranomainen toteaa paperi- ja selluteollisuuden alennetusta verokannasta, että veronhuojennus on alakohtainen. Norjan hallitus ei ole esittänyt syitä, joilla voitaisiin perustella tällainen poikkeus CO₂-verojärjestelmän luonteella tai rakenteella.

Päätelmät

Valmisteveroasetuksen 3 jakson 3 §:n 6 momentin 3 ja 4 kohdasta johtuvissa poikkeuksissa sekä paperi- ja selluteollisuuden alennetussa verokannassa myönnetään rahoituksellinen etu poikkeusten soveltamisalaan kuuluville yrityksille. Tämä keventää kivennäistuotteita edellä kuvatulla tavalla käyttävien yritysten kustannuksia, joita ne joutuisivat muuten maksamaan, sekä antaa tuensaajayrityksille edun muihin yrityksiin verrattuna. Kyseinen etu myönnetään valtion varoista, koska valtio menettää tällöin verotuloja. Norjan hallituksen antamien tietojen mukaan poikkeuksista johtuvien verotukien arvioitu kokonaismäärä on 2 270 miljoonaa Norjan kruunua. Tuensaajayritykset harjoittavat taloudellista toimintaa markkinoilla, joilla käydään tai voidaan käydä sopimuspuolten välistä kauppaa tai joille muista ETA-maista peräisin olevat yritykset haluavat ehkä sijoittautua. Poikkeukset siis vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua, ja ne voivat vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.

Näin ollen ja Norjan hallituksen antamien tietojen perusteella valvontaviranomainen epäilee, että poikkeukset CO₂-verosta ja alennetut verokannat ovat ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, toisin kuin Norjan hallitus väittää.

SO₂-vero

Norjan hallitus väittää, että öljynjalostamoja koskeva vero oli valikoiva siltä osin kuin se oli "uusi" vero, koska sitä sovellettiin ainoastaan öljynjalostamoihin. Jotta kyse olisi "uudesta" verosta, päästöverolla on oltava muu lähde kuin kivennäisöljy tai kivihiili ja koksi, toisin sanoen lähde, jota ei ennen verotettu (esimerkiksi raakaöljy). Siltä osin kuin näin oli, hallitus katsoo, että valikoivan verotoimenpiteen poistamista vuonna 2002 ei voida pitää valikoivana siten, että se olisi ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea.

Norjan hallitus katsoo, että kivihiiltä ja koksia koskevan veron poistaminen voi kuulua ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle.

Norjan hallituksen mukaan valikoiva toimenpide on jollekin elinkeinoelämän alalle tai jollekin alueelle suunnattu poikkeus yleisestä verojärjestelmästä tai veronhuojennus. Tämän mukaan verojärjestelmä, jossa verotetaan joitakin tuoteryhmiä tai toimintamuotoja, mutta ei toisia, ei siis ole luonteeltaan valikoiva. Näin ollen kivihiilen ja koksen käyttöä koskevan SO₂-veron poistamista ei Norjan hallituksen mielestä voida pitää ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena.

Valvontaviranomainen on tutkinut, suositaanko päätöksellä, joka koskee kivihiilen ja koksen sekä öljynjalostamojen päästöjen jättämistä soveltamisalan ulkopuolelle, jotakin tuotannonalaa tai yritystä verrattuna muihin yrityksiin, jotka ovat kyseisellä toimenpiteellä tavoitellun päämäärän kannalta samankaltaisessa oikeudellisessa ja tosiasiallisessa tilanteessa.

Ensiksikin kivihiiltä ja koksia koskevan SO₂-veron poistamisella rajoitetaan SO₂-veron soveltamisalaa tekemättä kuitenkaan eroa yritysten tai alojen välille. SO₂-veron soveltamisala määritetään jättämällä sen ulkopuolelle tietty tuote, nimittäin kivihiilen ja koksen käyttö. Kivihiiltä ja koksia koskevan SO₂-veron poistaminen hyödyttää periaatteessa kaikkia kivihiiltä ja koksia käyttäviä yrityksiä Norjassa. On kuitenkin olemassa viitteitä siitä, että veron poistaminen kohdistuu tiettyihin teollisuudenaloihin. Valvontaviranomaisen käytettävissä olevien tietojen perusteella näyttäisi siltä, että soveltamisalan laajentaminen vuonna 1999 ja soveltamisalan rajoittaminen vuonna 2002 koskivat noin 30:tä yritystä seuraavilla aloilla: öljynjalostamot, sementin ja leca-soran tuotanto, karbidi-, alumiini- ja ferroseosteollisuus⁽¹⁾. Öljynjalostamoja koskevan SO₂-veron poistamisen osalta valvontaviranomainen katsoo, että tämän SO₂-veron soveltamisalan raja-
rajaus oli alakohtainen. Lisäksi valvontaviranomainen huomauttaa, että näihin teollisuudenaloihin sovelletaan Norjan hallituksen ja PIL:n välillä tehtyä aiesopimusta. Veron poistamisen ja aiesopimuksen välisen yhteyden takia SO₂-veron poistamisen voidaan katsoa kohdistuvan aiesopimuksen soveltamisalaan kuuluvien teollisuudenaloihin.

⁽¹⁾ Tämä tieto on ympäristöveroja koskevasta hallituksen asiakirjasta, St.prp. nr. 54 (1997–1998), 6 jakson 6.2.5 kohta.

Kun otetaan huomioon SO₂-päästöjen vähentämistä koskeva yleinen tavoite, vaikuttaisi järkevältä, että SO₂-päästöihin kohdistuva verojärjestelmä kattaa valtaosan päästöistä; toisaalta verojärjestelmän soveltamisalan rajaaminen siten, että vain vähäinen osa SO₂-päästöjen aiheuttajista on veronalaista, ei ensi silmäyksellä näyttäisi olevan Norjan hallituksen määrittelemien tavoitteiden mukaista.

Tältä osin kuitenkin valvontaviranomaisen tietojen mukaan ainoastaan noin 20 prosenttia kaikista SO₂-päästöistä oli veronalaisia ennen SO₂-veron soveltamisalan laajentamista ⁽¹⁾. Veron soveltamisalan laajentamisen jälkeen vero kattoi noin 80 prosenttia SO₂-päästöistä ⁽²⁾.

Poistaminen johtaa tilanteeseen, jossa kaikki SO₂-päästöjä aiheuttavat teollisuudenalat eivät tosiasiallisesti maksa näistä päästöistä SO₂-veron muodossa. SO₂-veron tavoitteet huomioon ottaen valvontaviranomainen ei siis voi sulkea pois sitä mahdollisuutta, että veron poistaminen johtaa ympäristönäkökulmasta erilaiseen verokohteluun samankaltaisessa tilanteessa olevien teollisuudenalojen välillä.

Valvontaviranomaisella ei ole yksityiskohtaista tietoa tästä seikasta, joten se ei voi sulkea pois, että kivihiilen ja koksen käyttöä polttoaineena koskevan veron poistaminen voi hyödyttää tiettyjä yrityksiä verrattuna kivennäisöljyä polttoainetarkoituksiin käyttävän prosessiteollisuuden yrityksiin. Tämä saattaa vääristää kilpailua useilla teollisuudenaloilla sen mukaan, missä määrin ne käyttävät veronalaisia ja verottomia tuotteita ⁽³⁾.

Edellä esitettyjen näkökohtien ja valvontaviranomaisen käytettävissä olevien tietojen perusteella kivihiiltä ja koksia sekä öljynjalostamoja koskevan SO₂-veron poistamisella myönnettiin rahoituksellinen etu tiettyjen alojen yrityksille, joten se oli vaikutuksiltaan verrattavissa verovapautukseen. Norjan hallitus on käytännössä luopunut oikeudestaan saada näiden alojen yrityksiltä verotuloja ja myöntänyt niille näin taloudellisen edun.

Käytännössä kyseinen etu myönnettiin valtion varoista. Valvontaviranomaisen käytettävissä olevien tietojen mukaan ⁽⁴⁾ vero olisi tuottanut vuosittain verotuloja noin 40–50 miljoonaa Norjan kruunua SO₂-veron nykyisellä tasolla 3,09 kruunua kilolta. Norjan hallituksen antamat tiedot SO₂-veroon tehtävistä poikkeuksista johtuvista verotuista viittaavat siihen, että poikkeuksista johtuva verotulojen menetysten arvioitiin vähenevän noin 60 miljoonaa Norjan kruunua vuosina 2001 ja 2002.

Tuensaajayritykset harjoittavat taloudellista toimintaa markkinoilla, joilla käydään tai voidaan käydä sopimuspuolten välistä kauppaa tai joille muista ETA-maista peräisin olevat yritykset haluavat ehkä sijoittautua. Poikkeukset siis vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua, ja ne voivat vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.

Näin ollen valvontaviranomainen katsoo käytettävissään olevien tietojen perusteella, että SO₂-veron poistamista voidaan pitää ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena.

Tuen määrittelemine "uudeksi tueksi" 1 päivästä tammikuuta 2002 alkaen

Hyväksymällä valvontaviranomaisen ehdottamat aiheelliset toimenpiteet Norjan hallitus sitoutui oikeudellisesti muuttamaan voimassa olevat tukijärjestelmänsä ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten mukaisiksi ennen 1 päivää tammikuuta 2002 (Katso Norjan hallituksen 6 päivänä heinäkuuta 2001 päivätty kirje) ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Ks. ympäristöveroja koskeva hallituksen asiakirja, St.prp. nr. 54 (1997–1998), 6 jakson 6.2.5 kohta.

⁽²⁾ St. prp. nr. 1 (2001–2002) — FIN, 3.11 kohta.

⁽³⁾ Näyttäisi siltä, että nämä tuotteet ovat korvattavissa ainakin siltä osin kuin niitä käytetään lämmityspolttoaineina; katso ehdotus neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta: "On selvää, että kaikki nämä tuotteet ovat suoraan tai välillisesti korvattavissa siltä osin kuin niitä käytetään lämmityspolttoaineina, joten niihin kaikkiin olisi sovellettava samaa verotuskehystä."

⁽⁴⁾ PIL News, 18.12.2001, "Norwegian Process Industry takes responsibility for reduced SO₂-emissions".

⁽⁵⁾ Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että aiheellisilla toimenpiteillä, jotka jäsenvaltiot ovat hyväksyneet, on sitova vaikutus; ks. asia C-313/90, Comité international de la rayonne et des fibres synthétiques ym. v. komissio, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.3.1993 (Kok. 1993, s. I-1125).

Valvontaviranomainen toteaa, että jos Norjan hallitus ei olisi ilmoittanut suostumisestaan aiheellisten toimenpiteiden noudattamiseen, valvontaviranomainen olisi joutunut aloittamaan muodollisen tutkintamenettelyn kaikkia Norjassa voimassa olevia tukijärjestelmiä vastaan, mikäli valvontaviranomainen olisi epäillyt niiden soveltuvuutta uusiin ympäristötuen suuntaviivoihin ⁽¹⁾. Jos tiettyjen toimenpiteiden olisi todettu olevan uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten vastaisia, valvontaviranomainen olisi kehottanut Norjan hallitusta toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet soveltuvuuden varmistamiseksi tai poistamaan käytöstä kyseiset tukitoimenpiteet. Norjan hallitus on hyväksynyt ehdotukset mutta ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä niistä johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Tämä ei voi johtaa siihen, että Norjan hallitus välttyy suostumuksensa oikeudellisilta seurauksilta.

Aiheellisten toimenpiteiden hyväksyminen merkitsi velvoitetta poistaa käytöstä 1 päivästä tammikuuta 2002 alkaen kaikki tukijärjestelmät, jotka eivät ole uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Norjan hallitus ei voi yksipuolisesti poiketa hyväksymistään velvoitteista.

Norjan hallitus on pyytänyt lisää aikaa ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten noudattamiseen sen työryhmän tulosten perusteella, jota pyydettiin antamaan alustava kertomus 1 päivään heinäkuuta 2002 mennessä.

Valvontaviranomainen huomauttaa, ettei sille ole virallisesti ilmoitettu alustavan kertomuksen päätelmistä ja ettei Norjan hallitus ole kertonut, mitä toimenpiteitä se mahdollisesti aikoo toteuttaa kertomuksen tulosten perusteella. Valvontaviranomainen huomauttaa, että uudet ympäristötuen suuntaviivat tulivat voimaan yli 14 kuukautta sitten, mutta Norjan hallitus ei ole vielä tehnyt konkreettisia ehdotuksia siitä, miten voimassa olevia tukijärjestelmiä muutetaan, jotta ne ovat uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Tällaisten konkreettisten ehdotusten tai sitoumusten puuttuessa valvontaviranomaisen on mahdotonta varmistaa, vaikka varmistaminen tapahtuisi myöhemmin kuin alun perin oli tarkoitus, ovatko voimassa olevat tukijärjestelmät itse asiassa uusien ympäristötuen suuntaviivojen mukaisia.

Norjan hallitus ei ole antanut tietoja, jotka osoittaisivat, että uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten noudattamiseksi tarvittavien aiheellisten toimenpiteiden käyttöönotto vie oletettua enemmän aikaa. Norjan hallitus ei myöskään ole väittänyt, että olisi mahdotonta ottaa käyttöön toimenpiteitä, joilla voitaisiin taannehtivasti, toisin sanoen 1 päivästä tammikuuta 2002 alkaen, poistaa mahdollisesti suuntaviivojen vastainen tuki.

Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella valvontaviranomainen katsoo, että Norjan hallitus ei ole esittänyt syitä, joilla voitaisiin perustella suuntaviivojen noudattamista koskevan määräajan jatkamista.

Näin ollen valvontaviranomainen katsoo alustavasti, että kaikkia 1 päivän tammikuuta 2002 jälkeen sovellettavia tukijärjestelmiä, joiden todetaan olevan uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten vastaisia, on pidettävä "uutena tukena". ⁽²⁾

Valvontaviranomainen muistuttaa Norjan hallitusta siitä, että valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivojen 6 jakson 6.2.3 kohdan mukaisesti sääntöjenvastainen tuki voidaan periä takaisin tuensaajilta, jos valvontaviranomainen toteaa korvausjärjestelmän olevan ETA-sopimuksen vastainen.

Tukitoimenpiteiden soveltuvuus

Tukitoimenpiteen arviointi ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan sekä valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivojen ympäristönsuojeluun myönnettävää tukea koskevan 15 jakson mukaisesti

Ympäristötuen suuntaviivojen 42 kohdassa todetaan, että "ottaessaan käyttöön tietystä toiminnasta kannettavia ympäristöveroja EFTA-valtiot voivat pitää tarpeellisina väliaikaisten poikkeusten myöntämistä tietyille yrityksille, etenkin yhteisön tason yhdenmukaistamisen puuttumisen vuoksi tai jos vaarana on, että tietyt yritykset menettävät tilapäisesti kilpailukykynsä kansainvälisellä tasolla".

⁽¹⁾ Ks. valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivojen 7 jakson 7.4.3 kohdan 2 alakohta sekä 5 jakso, erityisesti sen 5.2 kohdan 1 alakohta.

⁽²⁾ Ks. asia C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.3.1993 (Kok. 1993, s. I-1125, 35 kohta); ks. myös Euroopan komission päätös aloittaa muodollinen tutkintamenettely valtiontukiasiassa C 37/2000 (ex NN 60/2000, ex E 19/94, ex E 13/91 ja N 204/86), joka koskee Madeiran vapaa-aluetta koskevaa Portugalin rahoitus- ja verotukiohjelmia (julkaistu EYVL:ssä C 301, 21.10.2000, s. 4) ja Euroopan komission päätös toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä valtiontukiasiassa E 10/2000, joka koskee Saksan julkisia pankkeja ("Gewährträgerhaftung" ja "Anstaltslast"), 27 päivänä maaliskuuta 2002 päivätty kirje Saksalle.

Suuntaviivojen mukaan tällaiset poikkeukset ovat toimintatukea, mutta "verojen käyttöönnotosta seuraavat myönteiset vaikutukset voivat (...) tasapainottaa kyseisen kaltaisten tukien kielteisiä piirteitä. Jos poikkeukset ovat tarpeen kaikista tuotteista kannettavien verojen käyttöönnoton tai ylläpitämisen takaamiseksi, ne voidaan valvontaviranomaisen mielestä hyväksyä tietyin edellytyksin määräajaksi. Jos kyseiset edellytykset täyttyvät, tämä ajanjakso voi olla 10 vuotta."

Ympäristötuen suuntaviivojen 43 kohdassa todetaan, että "jos kyseinen vero ei vastaa Euroopan yhteisössä yhteisön päätöksen nojalla kannettavaa veroa, verovelvollisilla yrityksillä saattaa olla vaikeuksia sopeutua nopeasti uuteen verorasitukseen. Tällaisessa tilanteessa voi olla perusteltua myöntää tilapäinen poikkeus tietyille yrityksille, jotta ne pystyisivät sopeutumaan uuteen verotustilanteeseen".

Suuntaviivoissa vahvistetaan erityiset edellytykset, joiden on täyttyvä, jotta poikkeus voidaan myöntää kymmeneksi vuodeksi (katso ympäristötuen suuntaviivojen 46 kohta). Vaatimukset riippuvat myös siitä, onko kyse verosta, joka vastaa yhteisön tasolla yhdenmukaistettua veroa.

Valvontaviranomainen huomauttaa, että poikkeukset voidaan periaatteessa hyväksyä ympäristötuen suuntaviivojen nojalla ainoastaan "uusien ympäristöverojen" kohdalla. Tämä tarkoittaa yhtäältä, että kyseisen veron on oltava suuntaviivojen 7 kohdassa määritelty "ympäristövero". Tällöin asianomaisen EFTA-valtion on osoitettava maksun arvioitu ympäristövaikutus. Lisäksi kyseiset poikkeukset on myönnettävä käyttöön otetusta uudesta verosta. "Voimassa olevien verojen" osalta asianomaisen EFTA-valtion olisi osoitettava ympäristötuen suuntaviivojen 46.2 kohdassa tai 47 kohdassa vahvistettujen edellytysten täyttyminen.

Yleisesti ottaen ja tapauksissa, joissa vastaavaa yhdenmukaistettua yhteisön veroa ei ole, kymmenen vuoden poikkeus voidaan hyväksyä, kun verovapautusten myöntämisen ehtona on sellaisen sopimuksen tekeminen, jossa tuensaajayritykset sitoutuvat saavuttamaan ympäristönsuojelutavoitteet, tai kun ne tekevät vastaavansäätöjä vapaaehtoisia sopimuksia (katso 46.1.a kohta). Ympäristötuen suuntaviivojen 46.1.a kohdassa vahvistetaan muitakin edellytyksiä, joiden on täyttyvä, jotta sopimus tai sitoumus voidaan hyväksyä. Valvontaviranomaisen on arvioitava sopimusten sisältö. EFTA-valtion on valvottava järjestelmällisesti, että yritys tai yritysten yhteenliittymä täyttää antamansa sitoumukset. EFTA-valtion ja asianomaisten yritysten välisissä sopimuksissa on vahvistettava sitoumusten noudattamatta jättämisestä aiheutuvat seuraamukset.

Tällaisten sopimusten tai sitoumusten puuttuessa verovapautukset voidaan myöntää, jos veronhuojennuskelpoiset yritykset maksavat merkittävän osan kansallisesta verosta (katso 46.1.b kohdan toinen vaihtoehto). Toisaalta kun huojennus myönnetään yhdenmukaistettua yhteisön veroa vastaavasta verosta, yrityksen maksaman veron määrän on oltava suuntaviivojen mukaan yhteisön vähimmäisverokantaa korkeampi, jotta yrityksiä kannustettaisiin parantamaan ympäristönsuojelua (ks. 46.1.b kohdan ensimmäinen vaihtoehto).

Lopuksi asianomaisen EFTA-valtion on osoitettava, että toteutettava verotoimenpide edistää merkittäväällä tavalla ympäristönsuojelua ja että poikkeukset tai verovapautukset eivät ole luonteeltaan omiaan haittaamaan yleisten tavoitteiden saavuttamista (katso ympäristötuen suuntaviivojen 45 kohta).

Sähkövero

Valvontaviranomainen panee merkille, että Norjan hallitus on ilmoittanut perustaneensa työryhmän tutkimaan uusien ympäristötuen suuntaviivojen vaikutuksia Norjan sähköveroon. Työryhmää pyydettiin esittämään alustava kertomus 1 päivään heinäkuuta 2002 mennessä. Norjan hallitus arvioi työryhmän käsittelemiä toimenpiteitä valtion vuoden 2003 talousarvion yhteydessä. Norjan hallitus ei ole antanut muita tietoja tai esittänyt perusteluita sähköveroon tehtävistä poikkeuksista ja niiden soveltuvuudesta ympäristötuen suuntaviivoihin.

Valvontaviranomainen huomauttaa, että yhteisön tasolla ei nykyisin ole yhdenmukaistettua sähköveroa. Useat EY:n jäsenvaltiot ovat kuitenkin ottaneet käyttöön sähkönkulutusveroja. Näissä veroissa on suuria eroja, jotka koskevat sovellettavia verokantoja ja verotusrakennetta, mukaan luettuina poikkeukset ja veronpalautusmekanismit. Erojen takia on vaikeaa verrata EY:n jäsenvaltioiden sähköverojärjestelmiä Norjassa käytössä olevaan sähköverojärjestelmään. Valvontaviranomainen panee merkille Norjan hallituksen antamat tiedot verovapautusten poistamisen aiheuttamasta arvioidusta kustannusten lisääntymisestä. Nämä tiedot saattavat viitata siihen, että ainakin joillakin teollisuudenaloilla on välttämätöntä tasapainottaa sähköverosta aiheutuvia kustannuksia. Näistä syistä Norjan sähköverojärjestelmän mukaisia poikkeuksia eräille teollisuudenaloille voidaan perustella kilpailukyvyn heikkenemisen tasapainottamisella.

Ympäristönäkökohtien ja eräiden teollisuudenalojen kilpailuedellytysten säilyttämisen saattamiseksi tasapainoon kyseisten poikkeusten on kuitenkin täytettävä uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetetut vaatimukset.

Niiden vähäisten tietojen perusteella, joita Norjan hallitus on antanut sähköverosta tehtävien alakohtaisten poikkeusten oikeutuksesta uusien ympäristötuen suuntaviivojen nojalla, valvontaviranomainen esittää seuraavat huomautukset:

Ensiksikin sähkövero otettiin käyttöön vuonna 1971, joten sitä on pidettävä "voimassa olevana verona". Norjan hallituksen antamien tietojen perusteella näyttäisi siltä, että erilaisia verovapautuksia alettiin myöntää vasta veron käyttöönoton jälkeen. Norjan hallitus ei ole selvittänyt, miten ympäristötuen suuntaviivojen 46.1 kohdassa tarkoitettua poikkeusta voitaisiin soveltaa voimassa olevista verotoimenpiteistä tehtäviin poikkeuksiin. Valvontaviranomainen huomauttaa erityisesti, että vuosina 1993, 1994 ja 1997, jolloin uudet poikkeukset otettiin käyttöön, veroja ei kiristetty merkittävästi. Valvontaviranomaisella ei ole tietoa vuonna 1993 ja mahdollisesti sitä ennen myönnettyistä poikkeuksista.

Lisäksi Norjan hallitus on antanut ainoastaan yleisiä lausuntoja sähköveron tavoitteista. Se ei kuitenkaan ole antanut ympäristötuen suuntaviivojen 7 kohdassa vaadittuja tietoja, jotka osoittaisivat, että sähköverolla on myönteisiä ympäristövaikutuksia.

Toisin kuin ympäristötuen suuntaviivojen 46.1 kohdan edellytyksissä todetaan, verovapautuksen ehtona ei ole ympäristösopimuksen tekeminen eivätkä verovapautuskelpoiset yritykset maksa merkittävää osaa kansallisesta verosta (sillä ne on kokonaan vapautettu verosta). Tältä osin valvontaviranomainen huomauttaa, että poikkeuksia ei voida perustella pelkästään Norjan hallituksen antamilla tiedoilla, jotka koskevat voimassa olevasta sähköverosta tehtävien poikkeusten poistamisen aiheuttamaa arvioitua kustannusten lisääntymistä. Kyseiset tiedot on arvioitava yksityiskohtaisesti samalla, kun määritetään, mitä voitaisiin pitää sellaisena "merkittävänä osana" kansallisesta verosta, joka asianomaisten yritysten olisi maksettava, jotta niille voitaisiin myöntää ympäristötuen suuntaviivojen 46.1.b kohdassa tarkoitettu poikkeus.

Toisin kuin ympäristötuen suuntaviivojen 45 kohdassa asetetuissa vaatimuksissa edellytetään, Norjan hallitus ei ole osoittanut, että poikkeukset eivät haittaa sähköveron yleisten tavoitteiden saavuttamista. Koska poikkeus koskee noin 70:tä prosenttia Norjan teollisuuden sähkönkulutuksesta, valvontaviranomainen ei ole vakuuttunut, että veron tavoite, toisin sanoen sähkönkulutuksen vähentäminen, olisi saavutettu poikkeusten laajuudesta huolimatta.

Lopuksi Norjan hallitus ei myöskään ole osoittanut, että poikkeukset ovat tilapäisiä, eikä se ole antanut sitoumuksia tukitoimenpiteiden ajallisesta rajoittamisesta.

Sähköverosta tehtävien alueellisten poikkeusten osalta Norjan hallitus on tuonut esille sähkönkulutuksen erityistarpeen veronhuojennuskelpoisilla alueilla. Hallituksen mukaan liiketoiminnan ulkoiset edellytykset ovat ankarien sääolojen ja pitkien välimatkojen takia vaikeat kyseisillä alueilla, joten poikkeus voi olla perusteltu aluekehitystukena. Lisäksi poikkeus kattaa kaikki teollisuudenalat, joten sillä ei syrjitä yksittäisiä yrityksiä.

Vaikka valvontaviranomainen on nimenomaisesti pyytänyt Norjan viranomaisia perustelemaan kyseiset toimenpiteet, asianmukaisia perusteluja ei ole esitetty (Norjan hallitus on ainoastaan todennut, että työryhmän on käsiteltävä vaihtoehtoisia verotusrakenteita, joiden on tarkoitus olla uusien ympäristötuen suuntaviivojen mukaisia). Perustelujen puuttuessa valvontaviranomainen epäilee, voidaanko alueellisia poikkeuksia pitää ETA:n valtioneuvoston päätösten mukaisina.

Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella valvontaviranomainen epäilee sähköverosta tehtävien poikkeusten soveltuvuutta ETA-sopimuksen toimintaan.

CO₂-vero

Yhteisön tasolla ei nykyisin ole yhdenmukaistettua CO₂-veroa. Valvontaviranomaisen tietojen mukaan useassa EY:n jäsenvaltiossa on otettu käyttöön CO₂-veroja (muun muassa Tanskassa, Ruotsissa, Suomessa ja Alankomaissa) ⁽¹⁾. Verokannoissa ja verotuksen rakenteessa (veropohja, sovellettavat poikkeukset ja veronpalautusjärjestelmät) on kuitenkin suuria eroja. Siksi on vaikeaa verrata EY:n jäsenvaltioiden CO₂-verojärjestelmiä Norjassa käytössä olevaan CO₂-verojärjestelmään. Valvontaviranomainen panee merkille Norjan hallituksen antamat tiedot CO₂-veron kustannuksista tietyillä teollisuudenaloilla. Nämä tiedot saattavat viitata siihen, että ainakin joillakin teollisuudenaloilla on välttämätöntä tasapainottaa CO₂-verosta aiheutuvia kustannuksia. Näistä syistä Norjan CO₂-verojärjestelmän mukaisia poikkeuksia tietyille teollisuudenaloille voidaan perustella kilpailukyvyn heikkenemisen tasapainottamisella.

Jotta voitaisiin tasapainottaa ympäristönäkökohdat ja eräiden teollisuudenalojen kilpailuedellytysten säilyttäminen, kyseisten poikkeusten on kuitenkin täytettävä uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetetut vaatimukset.

Toisin kuin ympäristötuen suuntaviivojen 46.1 kohdassa edellytetään, Norjan CO₂-verosta tehtävien poikkeusten ehtona ei ole ympäristösopimuksen tekeminen eivätkä verovapautus- tai veronpalautuskelpoiset yritykset maksa merkittävää osaa kansallisesta verosta (sillä ne on kokonaan vapautettu verosta; veronpalautusten osalta valvontaviranomainen tarvitsisi tietoja korvauksen tasosta voidakseen arvioida, maksavatko asianomaiset yritykset edelleen merkittävän osan verosta).

CO₂-veron ympäristövaikutusten osalta valvontaviranomainen pahoittelee, ettei se ole saanut ympäristötuen suuntaviivojen 7 kohdassa tarkoitettuja tietoja, jotka osoittaisivat CO₂-veron vaikutukset CO₂-päästöjen vähenemiseen.

Toisin kuin ympäristötuen suuntaviivojen 45 kohdassa edellytetään, Norjan hallitus ei ole osoittanut, että poikkeukset eivät haittaa CO₂-veron yleisten tavoitteiden saavuttamista. Tältä osin valvontaviranomainen panee merkille Norjan hallituksen antamat tiedot tiettyjen teollisuudenalojen aiheuttamista CO₂-päästöistä. Näiden tietojen perusteella näyttäisi siltä, että CO₂-verosta vapautettujen teollisuudenalojen aiheuttamat CO₂-päästöt ovat noin 66 prosenttia kaikista CO₂-päästöistä. Näistä syistä valvontaviranomainen epäilee, täyttyykö ympäristötuen suuntaviivojen 45 kohdassa asetettu vaatimus.

Toisin kuin ympäristötuen suuntaviivojen 43 kohdassa edellytetään, Norjan hallitus ei myöskään ole osoittanut, että poikkeukset ovat tilapäisiä, eikä se ole antanut sitoumuksia tukitoimenpiteiden ajallisesta rajoittamisesta.

Norjan hallitus on esittänyt, että paperi- ja selluteollisuuteen sovellettava alennettu verokanta ylittää vastaavan EY:n verokannan, joka on 18 euroa 1 000 litralta (0,14 Norjan kruunua litralta). Tällä perusteella Norjan hallitus pitää alennettua veroa 46.1.b kohdan ensimmäisen vaihtoehdon mukaisena.

⁽¹⁾ Ympäristöasioiden pääosastolle laaditussa raportissa "Update of Database of Environmental Taxes and Charges", Stefan Speck ja Paul Ekins, heinäkuu 2000, esitetään yhteenveto EU:n ympäristöveroista; katso myös EY:n ympäristöverotietokanta: http://europa.eu.int/comm/environment/enveco/env_database/database.htm

Kuten valvontaviranomainen on edellä todennut, yhteisön tasolla ei nykyisin ole yhdenmukaistettua CO₂-veroa. Näyttäisi siis siltä, ettei ympäristötuen suuntaviivojen 46.1.b kohdan ensimmäistä vaihtoehtoa voida soveltaa. Lisäksi valvontaviranomainen huomauttaa, ettei se ole saanut lisätietoja, jotka osoittaisivat, että tällä verokannalla kannustettaisiin paperi- ja selluteollisuuden yrityksiä tehostamaan ympäristönsuojelua.

Ympäristötuen suuntaviivojen 46.1.b kohdan toisessa vaihtoehdossa tarkoitetun tilapäisen poikkeuksen osalta valvontaviranomainen huomauttaa, että alennettu verokanta on 50 prosenttia tavanomaisesta CO₂-verokannasta. Valvontaviranomainen ei sulje pois, että tätä prosenttiosuutta voidaan pitää "merkittävänä osana" kansallisesta verosta. Kuten edellisessä kappaleessa on jo todettu, valvontaviranomaisella ei kuitenkaan ole tietoa alennetun verokannan vaikutuksista asianomaisen teollisuudenalan käyttäytymiseen eikä varsinkaan siitä, kannustetaanko tällä verokannalla vielä parantamaan ympäristönsuojelua, joten se ei voi päätellä tämän perusteella, että suuntaviivojen vaatimukset olisivat täyttyneet.

Lopuksi valvontaviranomainen huomauttaa, että vuonna 1991 käyttöön otettu kivennäisöljyn CO₂-vero on "voimassa oleva vero". Norjan hallituksen antamien tietojen mukaan paperi- ja selluteollisuuden alennettu verokanta otettiin käyttöön vasta myöhemmin eli vuonna 1993. Näistä syistä valvontaviranomainen epäilee, täyttyvätkö ympäristötuen suuntaviivojen 46.2 kohdassa vahvistetut edellytykset, sillä näyttäisi siltä, ettei yleisesti sovellettavasta verokannasta tehtävästä poikkeuksesta päätetty silloin, kun vero otettiin käyttöön. Lisäksi valvontaviranomainen huomauttaa, ettei Norjan hallitus ole antanut tietoja, joiden perusteella valvontaviranomainen voisi arvioida, oliko ympäristötuen suuntaviivojen 46.1 kohdassa tarkoitettu poikkeus tässä tilanteessa perusteltu.

Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella ja mikäli lisätutkimuksissa varmistuu, että kyseiset toimenpiteet ovat ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, valvontaviranomainen epäilee, että CO₂-verosta tehtävät poikkeukset eivät täytä ympäristötuen suuntaviivoissa asetettuja vaatimuksia.

SO₂-vero

Valvontaviranomainen huomauttaa ensiksi, että yhteisön tasolla ei nykyisin ole yhdenmukaistettua rikki-dioksidiveroa. Valvontaviranomaisen tietojen mukaan useassa EY:n jäsenvaltiossa (muun muassa Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa) on otettu käyttöön SO₂-veroja⁽¹⁾. Verokannoissa ja rakenteissa, mukaan luettuina poikkeukset ja veronpalautusjärjestelmät, on kuitenkin suuria eroja. Erojen takia on vaikeaa verrata EY:n jäsenvaltioiden SO₂-verojärjestelmiä Norjassa käytössä olevaan SO₂-verojärjestelmään. Valvontaviranomainen panee merkille Norjan hallituksen antamat tiedot SO₂-veron kustannuksista eräillä teollisuudenaloilla. Nämä tiedot saattavat viitata siihen, että ainakin joillakin teollisuudenaloilla on välttämätöntä tasapainottaa SO₂-verosta aiheutuvia kustannuksia. Näistä syistä Norjan SO₂-verojärjestelmän mukaisia poikkeuksia tietyille teollisuudenaloille voidaan perustella kilpailukyvyyn heikkenemisen tasapainottamisella.

Jotta voitaisiin tasapainottaa ympäristönäkökohdat ja kilpailuedellytysten säilyttäminen, kyseisten poikkeusten on kuitenkin täytettävä uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetetut vaatimukset.

Norjan hallituksen mukaan (katso 31 päivänä tammikuuta 2002 päivätty kirje) verovapautukset, kuten kivihiilen ja koksen käyttöä sekä jalostamoja koskeva verovapautus, ovat ympäristötuen suuntaviivojen mukaisia.

Norjan hallitus väittää, että veron poistamisen ehtona oli sopimuksen tekeminen ja että veron poistamista voitiin pitää tilapäisenä. Tältä osin se viittaa valtion vuoden 2002 talousarviossa (St.prp. nr. 1 (2001—2002)) olleeseen toteamukseen: "Osana PIL:n kanssa tehtyä sopimusta kivihiiltä ja koksia sekä jalostamoja koskeva alennettu verokanta poistetaan vuoteen 2010 mennessä." Lisäksi Norjan hallitus on ilmoittanut valvontaviranomaiselle, että valtion vuoden 2002 talousarviossa todetaan, että hallitus aikoo vähitellen poistaa voimassa olevan verovapautuksen vuoteen 2010 mennessä.

⁽¹⁾ Katso edellä mainittu raportti "Update of Database of Environmental Taxes and Charges", Stefan Speck ja Paul Ekins, heinäkuu 2000; katso myös EY:n ympäristöverotietokanta: http://europa.eu.int/comm/environment/enveco/env_database/database.htm

Valvontaviranomainen huomauttaa, että vaikka Norjan hallitus on todennut aikovansa vähitellen poistaa voimassa olevan "verovapautuksen" vuoteen 2010 mennessä, hallitus ei ole antanut virallista oikeudellista sitoumusta verovapautuksen keston rajoittamisesta enintään kymmeneen vuoteen. Näin ollen valvontaviranomainen ei pidä tukea ainoastaan tilapäisenä, kuten ympäristötuen suuntaviivojen 43 kohdassa edellytetään.

Lisäksi valvontaviranomainen huomauttaa, että SO₂-vero ei ole ympäristötuen suuntaviivojen 46.1 kohdassa tarkoitettu "uusi vero". Ympäristötuen suuntaviivojen 46.2 kohdan mukaan 46.1 kohdassa tarkoitettuja sääntöjä voidaan soveltaa jo kannettaviin veroihin, jos tietyt edellytykset täyttyvät. Tältä osin valvontaviranomainen huomauttaa, ettei Norjan hallitus ole perustellut, miksi ympäristötuen suuntaviivojen 46.1 kohdassa tarkoitettua poikkeusta voidaan soveltaa tässä tapauksessa.

Edelleen valvontaviranomainen epäilee, täyttävätkö aiesopimuksen tekeminen Norjan prosessiteollisuuden liiton (PIL) ja ympäristöministeriön välillä sekä Norjan saastevalvontaviraston mahdollisesti käyttöön ottamat tulevat päästörajoitukset tai päästöluvat ympäristötuen suuntaviivojen 46.1 kohdassa asetetut vaatimukset.

Kuten valvontaviranomainen on jo huomauttanut 28 päivänä helmikuuta 2002 päivätyssä kirjeessään, aiesopimus ei ole sopimuspuolia oikeudellisesti sitova. SO₂-veron poistamisen ehtona ei myöskään näyttäisi olevan aiesopimuksessa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttaminen. Valtion vuoden 2002 talousarviossa ollutta toteamusta voidaan tuskin pitää riittävänä. Tältä osin valvontaviranomainen huomauttaa erityisesti, että verovapautuksesta hyötyvien yritysten antamien sitoumusten noudattamatta jättämisestä ei ole seuraamuksia. Lopuksi valvontaviranomaiselle on epäselvää, johtuuko SO₂-päästöjen vähentämistä koskeva velvoite sopimuksesta vai Norjan saastevalvontaviraston antamista päästöluvista.

Ympäristötuen suuntaviivojen mukaan kymmenen vuoden poikkeuksen myöntäminen edellyttää, että sopimuksista tai muista vastaavista oikeusvälineistä johtuvat sitoumukset johtavat tavallista suurempaan päästöjen vähenemiseen poikkeuksesta hyötyvissä yrityksissä. Sopimusten tai muiden oikeusvälineiden ympäristövaikutusten on oltava vähintään yhtä suotuisia kuin niiden verojen ympäristövaikutusten, joita ne on tarkoitettu korvaamaan.

Norjan hallitus on ilmoittanut valvontaviranomaiselle 15 päivänä toukokuuta 2002 päivätyssä kirjeessä, että prosessiteollisuuden SO₂-päästöihin on jo ennestään sovellettu oikeudellisesti sitovia säännöksiä päästölupien avulla saastevalvonnasta annetun lain mukaisesti. Nämä säännökset olivat jo johtaneet SO₂-päästöjen vähenemiseen, kun kustannukset olivat enemmän kuin 3 Norjan kruunua SO₂-kilolta. Vuosina 1990–2000 teollisuusprosessien päästöt vähenivät 13 500 tonnia ja ne olivat 17 100 tonnia vuonna 2000. Ainoastaan 800 tonnia vähennyksestä saavutettiin vuosina 1998–2000, jolloin SO₂-vero oli voimassa ⁽¹⁾.

Valvontaviranomainen kuitenkin huomauttaa, että SO₂-verosta tehtävästä poikkeuksesta hyötyvä ala ei tois-taiseksi ole antanut konkreettisia sitoumuksia tällaisista vähennyksistä eikä valvontaviranomaisella ole yksi-tyiskohtaista tietoa tulevien päästölupien sisällöstä.

Norjan hallituksen antamat tiedot aiemmasta verojärjestelmästä johtuvasta SO₂-päästöjen vähenemisestä voivat viitata siihen, että asianomaisen teollisuuden vuoteen 2010 mennessä toteuttamat toimenpiteet menevät pitemmälle kuin SO₂-päästöjen osalta on toistaiseksi päästy veroa soveltamalla. Yksityiskohtaisten ja varmennettavissa olevien tietojen puuttuessa valvontaviranomainen ei kuitenkaan pysty varmistamaan, että toimenpiteet, jotka yritys on toteuttanut aiesopimuksen nojalla tai Norjan saastevalvontaviraston vahvistamien tulevien sitovien päästörajojen yhteydessä, ovat oikeassa suhteessa verovapautukseen.

⁽¹⁾ Norjan hallitus on ilmoittanut valvontaviranomaiselle, että vuoden 2001 päästötiedot eivät ole vielä saatavilla.

Lisäksi valvontaviranomainen huomauttaa, että Norjan hallituksen antamien tietojen perusteella on epäselvää, ylittävätkö aiemmin annetut päästöluvat tai mahdolliset tulevat päästörajoitukset ympäristötuen suuntaviivoissa tarkoitetut sitovat yhteisön normit. Ympäristötuen suuntaviivojen 7 kohdassa olevan määritelmän mukaan "yhteisön normi" on Euroopan yhteisön velvoittava ympäristösäännös, jolla vahvistetaan saavutettava ympäristönsuojelun taso sekä velvoite käyttää parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa edellyttäen, ettei se aiheuta kohtuuttomia kustannuksia. ⁽¹⁾ Tältä osin valvontaviranomainen huomauttaa, ettei se ole saanut tietoja, joiden perusteella se olisi voinut tutkia, ylittävätkö tällaiset mahdolliset tulevat SO₂-päästörajat ja missä määrin ne ylittävät yhdenmukaistetut normit, kuten ilmanlaadun normeista rikkidioksidille annetussa ETY:n direktiivissä ⁽²⁾ vahvistetut rajat, ja ylittävätkö tällaiset tulevat rajat teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä annetusta direktiivistä ⁽³⁾ ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetusta direktiivistä ⁽⁴⁾ johtuvat vaatimukset.

Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella ja mikäli lisätutkimuksissa varmistuu, että kyseiset toimenpiteet ovat ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, valvontaviranomainen epäilee, täyttyvätkö ympäristötuen suuntaviivoissa asetetut vaatimukset SO₂-veron osittaisen poistamisen kohdalla.

Loppuhuomautukset ja päätelmät

Norjan hallituksen antamien tietojen perusteella valvontaviranomainen ei voi sulkea pois mahdollisuutta, että sähköverosta tehtävät poikkeukset, CO₂-verosta tehtävät poikkeukset ja SO₂-veron poistaminen ovat ETA-sopimuksen 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea. Lisäksi valvontaviranomainen epäilee, voidaanko näitä toimenpiteitä pitää ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja uusissa ympäristötuen suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten mukaisina. Näistä syistä valvontaviranomainen epäilee edellä mainittujen toimenpiteiden soveltuvuutta ETA-sopimuksen toimintaan,

Näin ollen ja valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivojen 5 jakson 5.2 kohdan mukaisesti valvontaviranomaisen on aloitettava valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely. Päätös menettelyn aloittamisesta ei rajoita valvontaviranomaisen lopullista päätöstä, jossa voidaan todeta, että kyseiset toimenpiteet soveltuvat ETA-sopimuksen toimintaan,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1. Valvontaviranomainen on päättänyt aloittaa valvontaviranomaisesta ja tuomioistuimesta tehdyn sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun muodollisen tutkintamenettelyn, joka koskee seuraavia:
 - alakohtaiset ja alueelliset poikkeukset sähkönkulutusverosta;
 - poikkeukset teollisuusprosessien raaka-aineena tai pelkistimenä käytettävää kivihiiltä ja koksia sekä energiatarkoituksiin sementin ja leca-soran tuotannossa käytettävää kivihiiltä ja koksia koskevasta CO₂-verosta sekä paperi- ja selluteollisuuden alennettu CO₂-verokanta; ja
 - kivihiiltä ja koksia sekä öljynjalostamoja koskevan SO₂-veron poistaminen.
2. Norjan hallitusta kehoitetaan valvontaviranomaisen valtiontuen suuntaviivojen 5 jakson 5.3.1.1 kohdan mukaisesti esittämään huomautuksensa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen ilmoittamisesta.

⁽¹⁾ Ympäristötuen suuntaviivojen alaviitteessä 5 täsmennetään, että kyseisistä normeista tulee myös Euroopan talousalueen normeja, kun ne sisällytetään ETA-sopimukseen. Ympäristötuen suuntaviivojen alaviitteessä 6 viitataan asiaa koskeviin EY:n direktiiveihin sellaisina kuin ne on sisällytetty ETA-sopimukseen.

⁽²⁾ Neuvoston direktiivi 80/779/ETY, sellaisena kuin se on sisällytettyä ETA-sopimukseen, ETA-sopimuksen liitteessä XX oleva 14 kohta.

⁽³⁾ Neuvoston direktiivi 84/360/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1984, teollisuuslaitosten aiheuttaman ilman pilaantumisen estämisestä, sellaisena kuin se on sisällytettyä ETA-sopimukseen, ETA-sopimuksen liitteessä XX oleva 16 kohta.

⁽⁴⁾ Neuvoston direktiivi 96/61/EY, annettu 24 päivänä syyskuuta 1996, ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi, sellaisena kuin se on sisällytettyä ETA-sopimukseen, ETA-sopimuksen liitteessä XX oleva 2 g kohta.

3. Norjan hallitusta pyydetään toimittamaan kaikki tiedot, joiden perusteella valvontaviranomainen voi tutkia kyseisten verotoimenpiteiden soveltuvuuden ETA-sopimuksen toimintaan, kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen ilmoittamisesta.

Tehty Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 2002.

EFTAn valvontaviranomaisen puolesta

Einar M. BULL

Puheenjohtaja
